Nr 17
44e jaargang
18-4-89

kuifje

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT 77

Kuifje Telefax

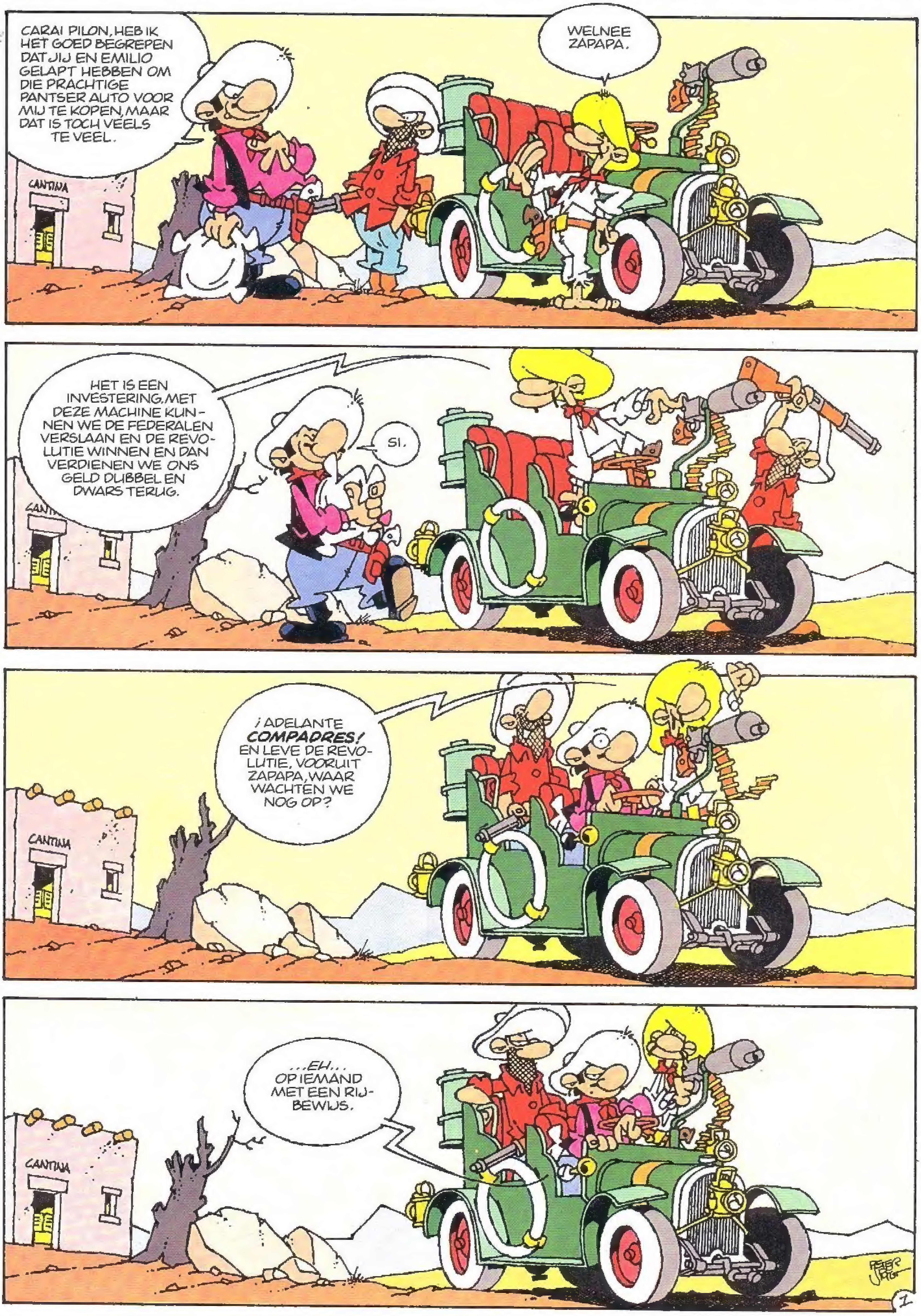
VIVA ZAPAPA

40 F — NEDERLAND f 2,75

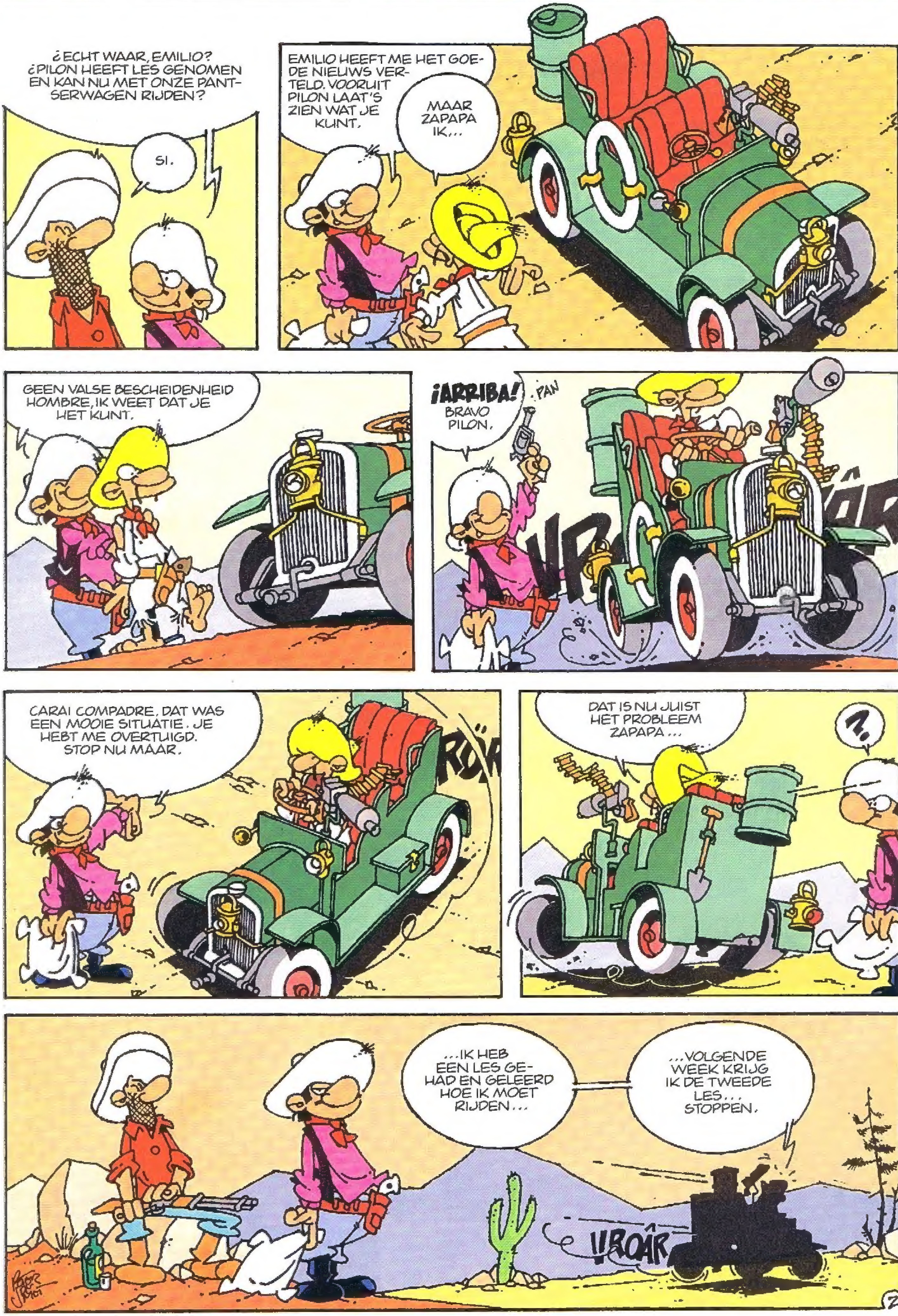
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

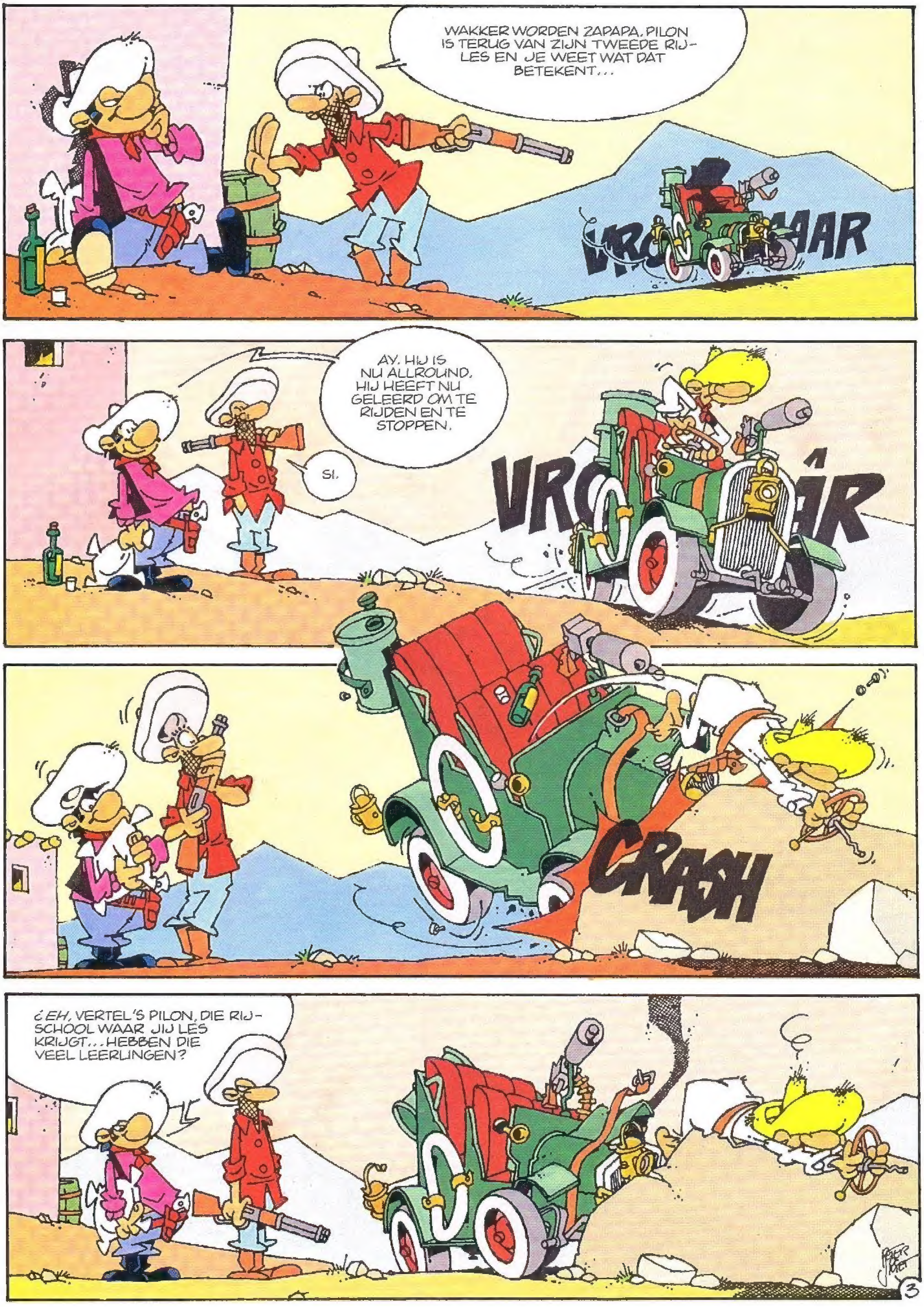
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

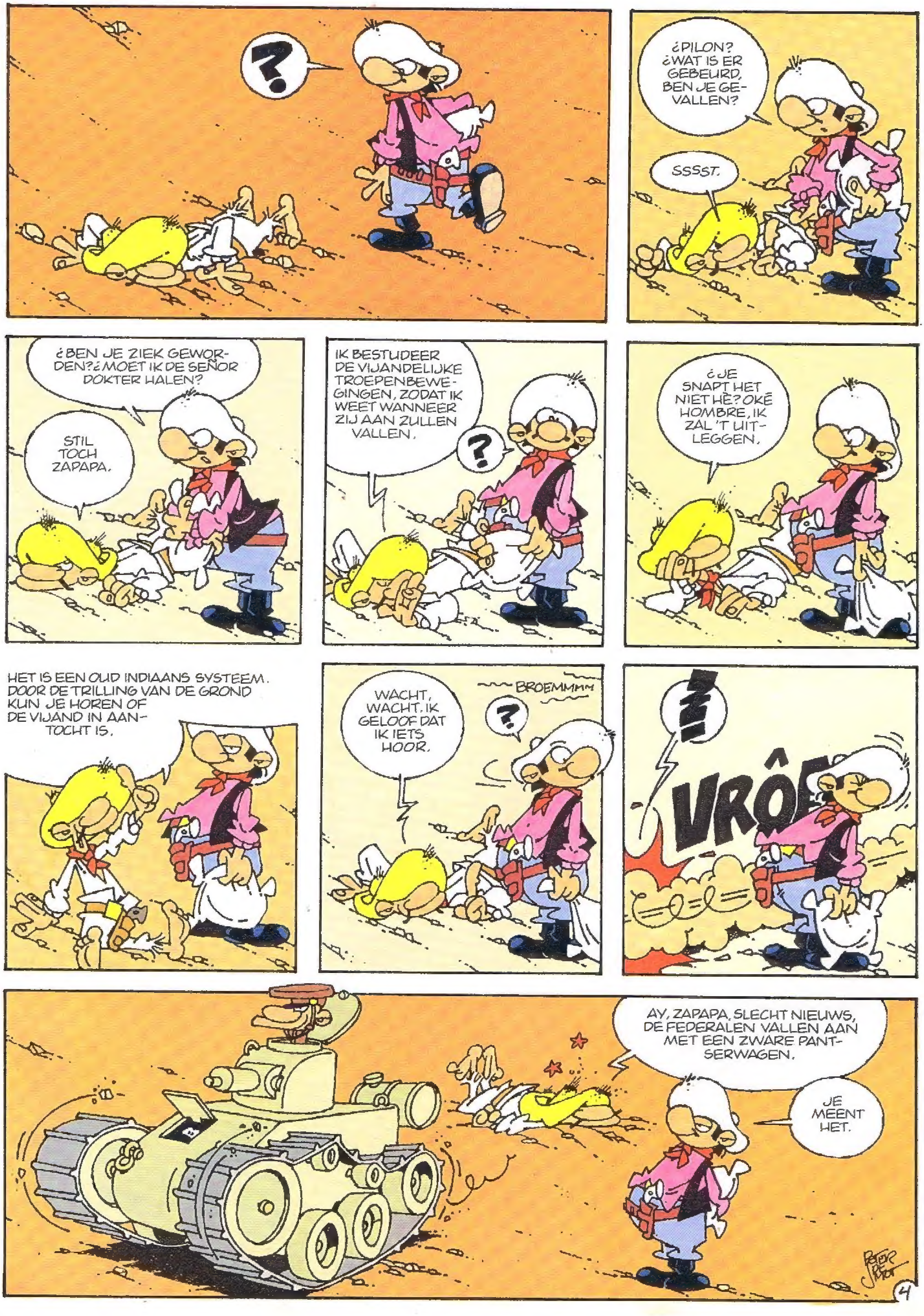
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

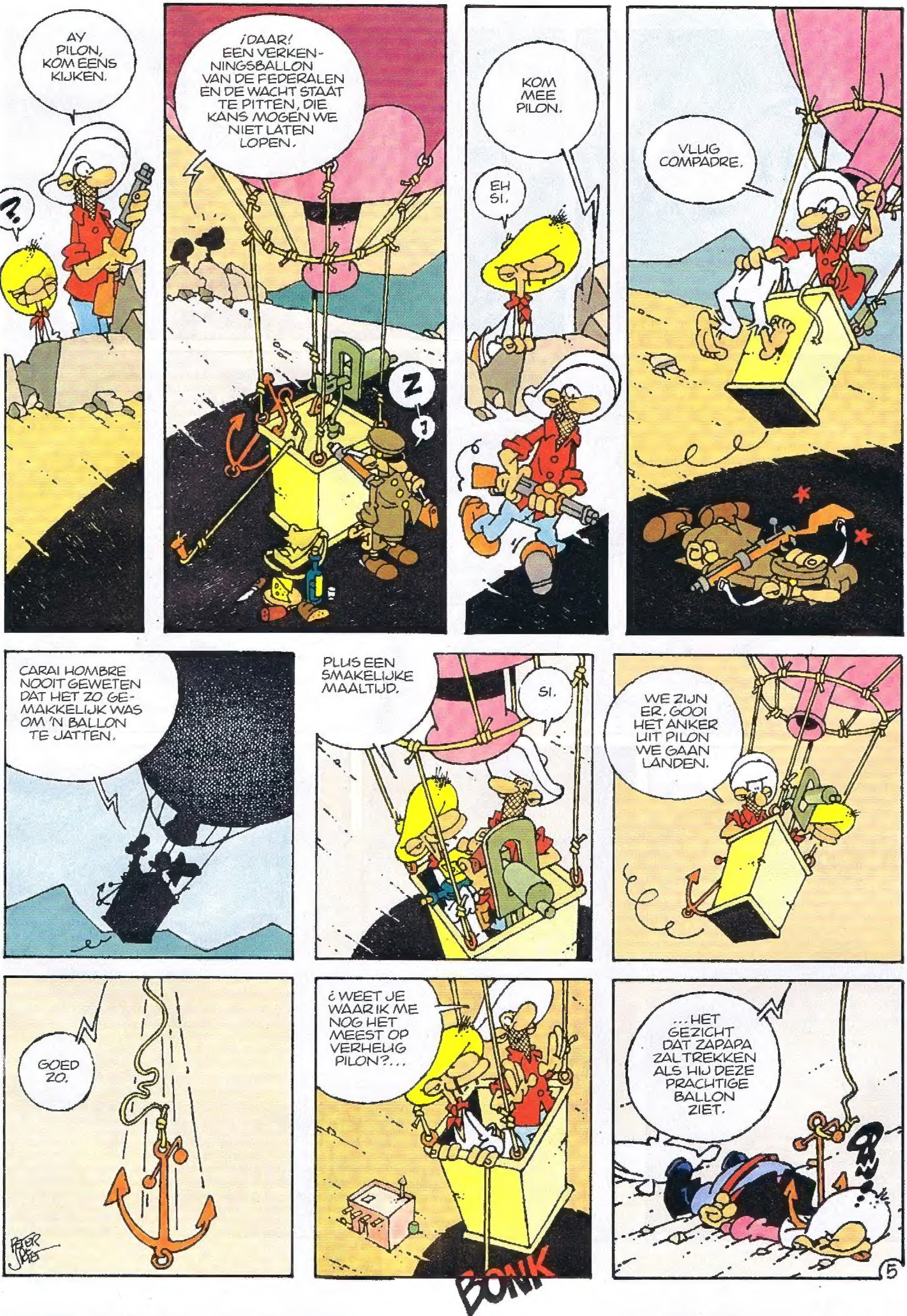
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

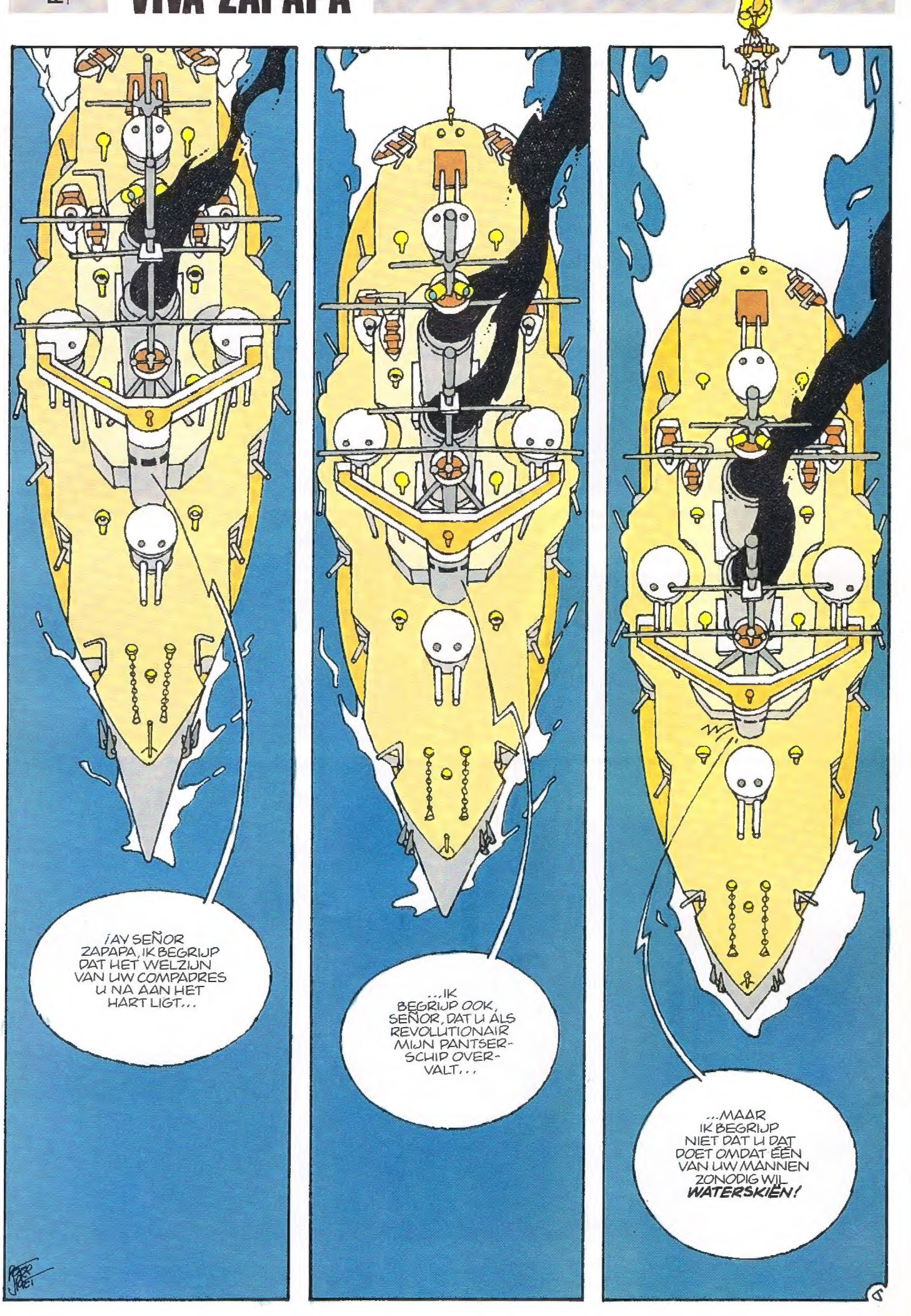
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

HUMOR IN DE NEDERLANDSE STRIP

Lachen is een heel prettige bezigheid. Of het nu samen met anderen is in de schouwburg of de bioscoop of alleen in een hoekje met de nieuwe Dommel, mensen lachen graag. Gelukkig zijn er ook altijd mensen geweest die anderen aan het lachen wilden maken, zoals cabaretiers, moppenvertellers, schrijvers en natuurlijk striptekenaars. De eerste stripverhalen die in de Verenigde Staten verschenen kregen zelfs de naam "comic strips" (later afgekort tot het nog steeds gebruikte comics). Strips, omdat er een verhaaltje werd verteld in stroken en comic, omdat de verhaaltjes die werden verteld altijd komisch of in ieder geval verbazend waren. En sinds die allereerste begindagen van het stripverhaal is de humoristisch strip altijd blijven bestaan en populair gebleven.

Dat er allerlei soorten humor bestaan en dat mensen om allerlei verschillende dingen lachen, zien we als we naar het werk kijken van de belangrijkste humoristen onder de stripmakers in Nederland en Vlaanderen. In dit nummer noemen we een aantal van de belangrijkste Nederlandse tekenaars, hun Vlaamse collega's komen later in een artikel aan bod. Voor de oorlog stonden strips in Nederland voornamelijk in kranten. Ze waren vooral voor kinderen bedoeld, op een uitzondering na zoals *Bulletje en Bonestaak*, een strip waarin de schrijver A.M. de Jong ook veel kritiek op Nederland in die tijd verwerkte. Andere grote namen van voor de oorlog waren Georges van Raemdonck, Henk Backer (de allereerste Nederlandse striptekenaar) en W.G. van der Hulst. Misschien zeggen namen als *Thijs IJs, Yoebje en Achmed* of *Pijpje Drop* je ouders of grootouders nog wel iets. De meeste strips in Nederland waren tekststrips, dat wil zeggen de teksten stonden onder een rij plaatjes, en dat bleef ook na de oorlog nog lange tijd zo. Uit de Toonder studio's kwamen vanaf 1946 tal van tekststrips die ook nu nog bekend en populair zijn, zoals *Piloot Storm, Eric de Noorman, Tom Poes* en *Panda*. Een aantal grote talenten begon in de Toonder studio's een belangrijke carrière die soms nog tot op de dag van vandaag voortduurt. De grootste naam als het gaat om het humoristische stripverhaal na de oorlog is natuurlijk die van Marten Toonder zelf.

Marten Toonder

Grote bekendheid kreeg Marten Toonder met zijn creaties Tom Poes en Heer Bommel en alle wonderlijke personages die het stadje Rommeldam bevolkten.

Maar ook zijn andere scheppingen Panda, Kappie en Koning Hollewijn hebben generaties lezers geboeid. Zijn leven lang is Toonder de tekststrip trouw gebleven (hoewel er ook bal-

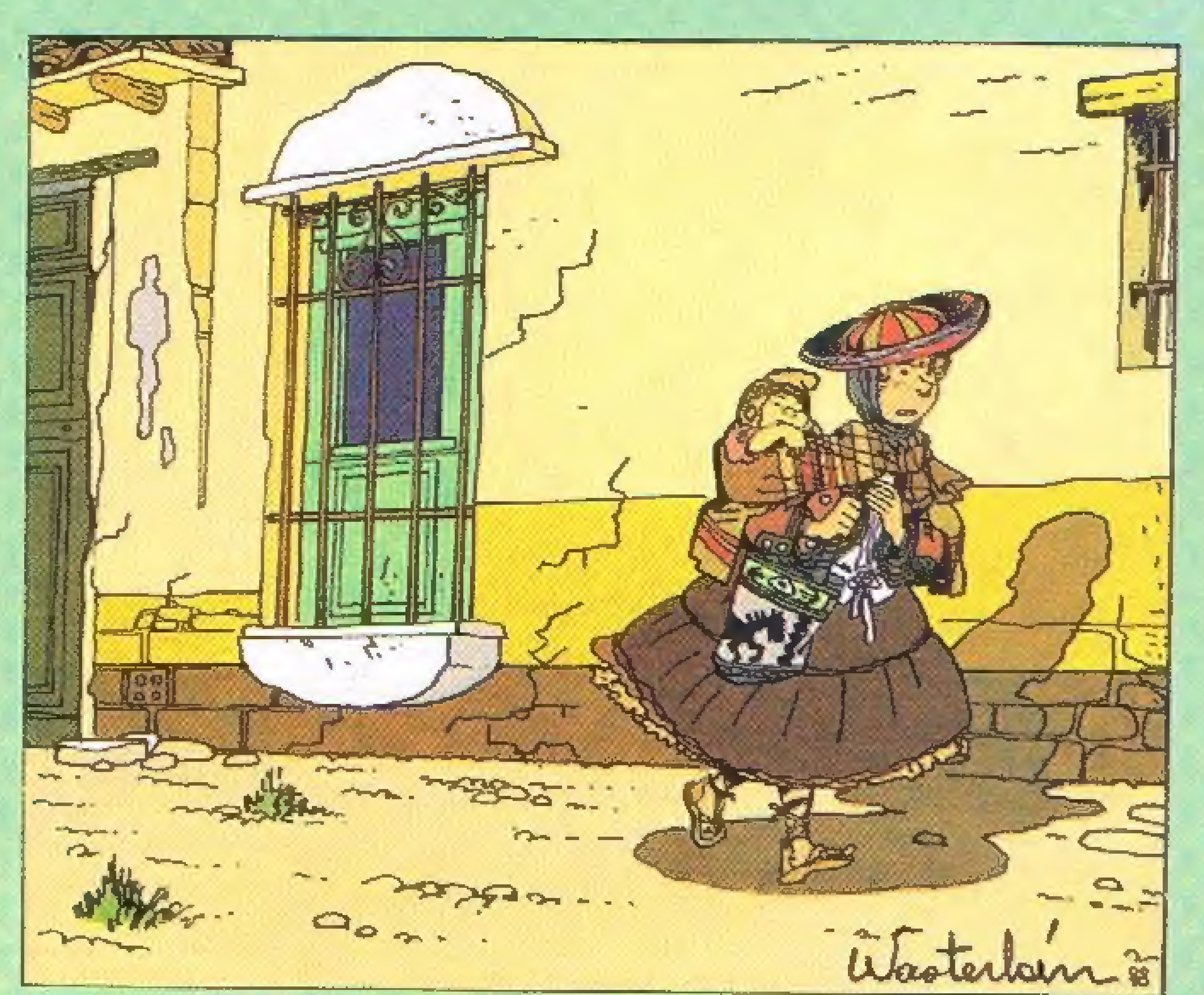

loonstrips bestaan van Tom Poes) en terwijl hij veel tekenwerk overliet aan anderen, ontwikkelde hij zichzelf tot een knap schrijver van satirische verhalen. Satire is een vorm van humor waarbij bestaande situaties op de hak worden genomen. We zullen straks nog zien dat ook andere tekenaars satirische strips maken. In zijn strips gaat Toonder nooit zo ver om mensen echt te bespotten, zijn satire is niet hard, zoals dat heet en we kunnen bij hem misschien beter spreken van ironie: milde spot.

Dick Matena en Pep

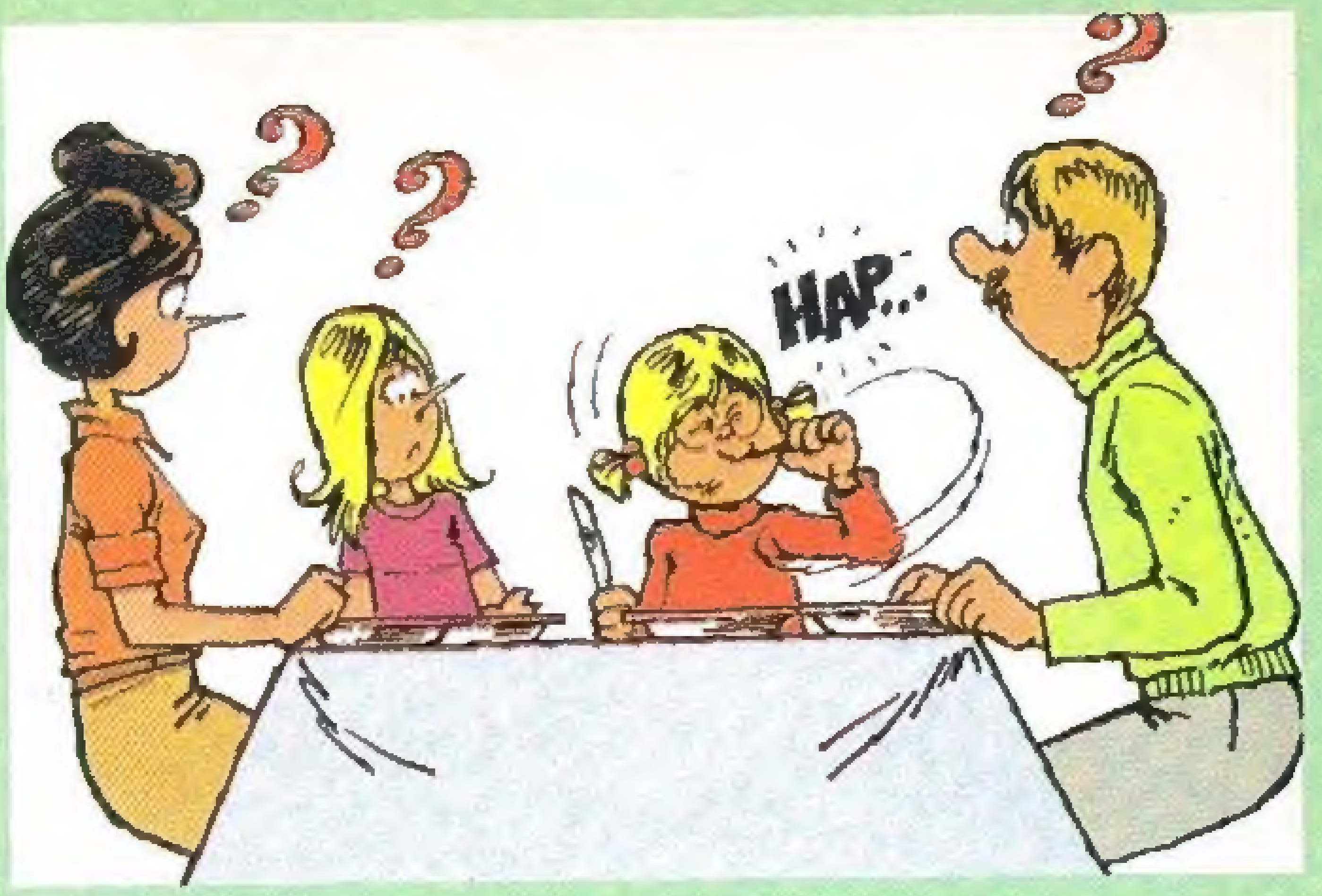
Marten Toonder heeft heel wat mensen in zijn studio's opgeleid en aan werk geholpen. Een van hen is Dick Matena, een tekenaar die vooral bekend werd met zijn werk voor Pep aan het begin van de jaren zeventig, zoals *Ridder Roodhart, Grote Pyr* en *De Argonautjes*. In deze strips houdt Matena zich bezig met de persiflage, hij maakt grappen over personen en situaties die we al kennen, door ze belachelijk te maken. In Ridder Roodhart maakt hij grappen over Koning Arthur en de ridders van de Ronde Tafel, en in De Argonautjes over de Griekse mythologie. Dick Matena heeft zich ook in *De A den Dooier-omnibus* met de parodie beziggehouden. Daarin maakte hij een spottende nabootsing van een bepaald soort streekromans, zoals die bijvoorbeeld geschreven werden door Anton Coolen (naar wie Matena rechtstreeks verwijst in *Dorp in de rivier*).

De parodie komen we in Nederlandse stripverhalen weinig tegen. Het komt vaker voor dat in een strip met bepaalde dingen gespot wordt, zonder dat de strip als geheel een parodie genoemd kan worden. Echte parodieën werden in de jaren zeventig gemaakt door Windig en de Jong (tegenwoordig vooral bekend door *Heinz*): *Dick Bosch* en *Oom Wim* - het spreekt voor zich welke strips ze parodieerden. Vaak wordt in stripverhalen ook gespot met een heel stripgenre. Zo parodiëren Morris en Lambil in respectievelijk *Lucky Luke* en *De Blauwbloezen* de western en Martin Lodewijk in *Agent 326* de spionagefilm - denk maar aan "007" James Bond. Wat Martin Lodewijk in deze serie ook doet, is bestaande personen gebruiken in een verder verzonnen verhaal. Hoewel dit soort grappen niet typisch is voor het stripverhaal, komen ze er wel veel in voor. Hetzelfde geldt voor anachronismen: elementen die niet thuishoren in de tijd waarin een verhaal zich afspeelt, bijvoorbeeld een Romeins leger op fiet-

sen. Het gebruik van zulke anachronismen in een strip kan heel grappig werken.
We hebben nu een paar soorten humor gezien, maar meestal komen die niet afzonderlijk voor. Vaker nog hebben humoristen hun eigen, unieke stijl die zich niet in een hokje laat plaatsen. Hier volgen er een paar.

Martin Lodewijk en Dick Matena zijn twee van de Nederlandse tekenaars die aan het begin van de jaren zeventig het blad Pep groot maakten. Anderen die in die tijd doorbraken zijn Fred Julsing, Daan Jipes en niet te vergeten Peter de Smet, die een heel eigen humor ontwikkelde in *De generaal*. De spannende strips in Pep kwamen uit het buitenland en juist de humoristische strips waren in die tijd van eigen bodem. Maar humoristische strips verschenen niet alleen in de jeugdstripbladen. Iedere lezer van het vrouwenblad Libelle, en dat zijn er veel, kijkt al jaren wekelijks uit naar de strippagina.

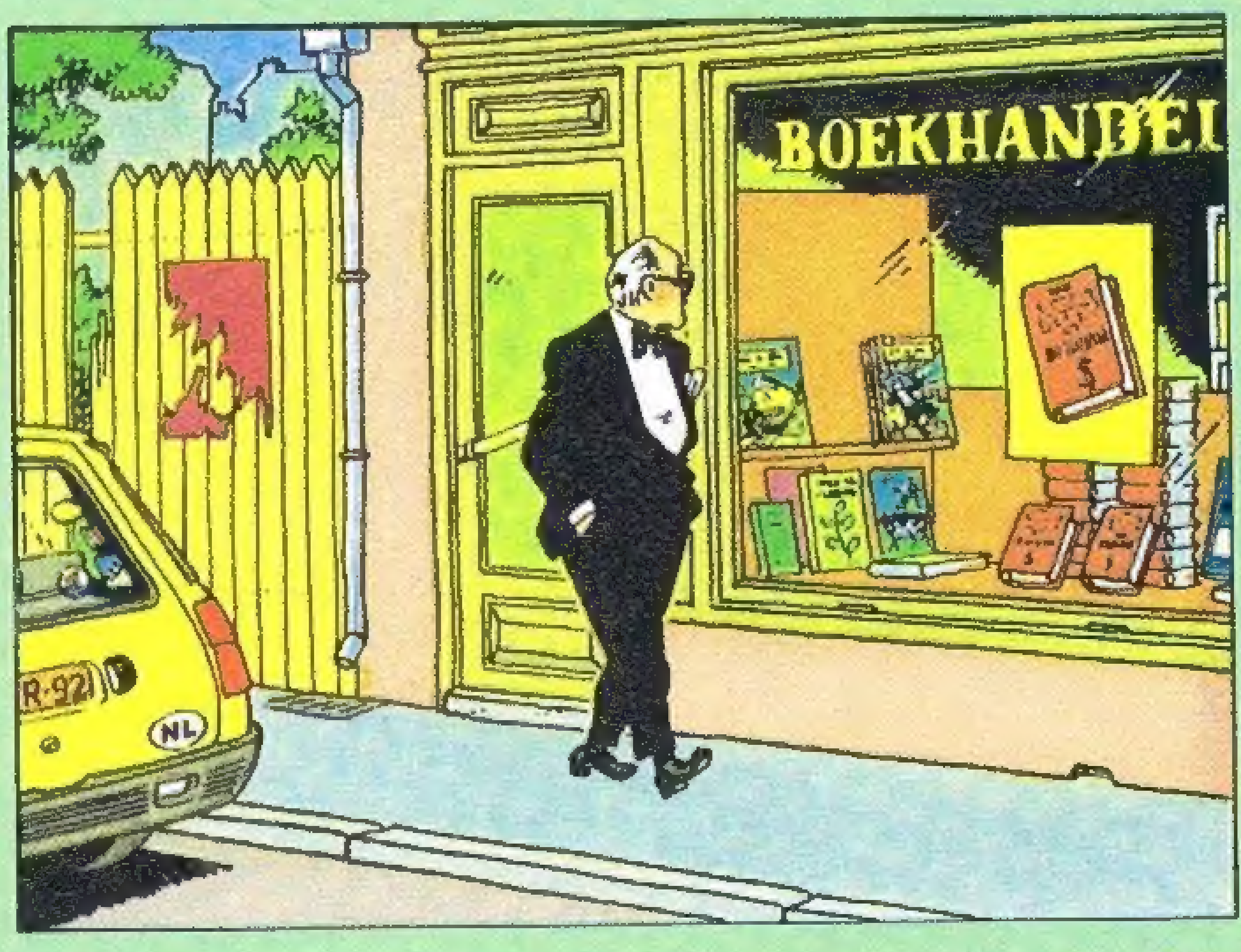

Jan Kruis, Gerrit de Jager en Toon van Driel

Veel stripverhalen zijn avontuurlijk en spelen zich af in verre landen of andere tijden, maar humoristische strips spelen zich vaak dichter bij huis af. Heel dicht bij huis zoekt Jan Kruis het. *Jan, Jans en de kinderen* is een familiestrip die nu al jaren veel succes heeft. Alle grappen van Jan Kruis zijn gebaseerd op dingen die dagelijks in ieder gezin plaatsvinden. Er gebeuren in het gezin van Jan, Jans en de kinderen geen wereldschokkende dingen en de mensen zijn over het algemeen heel vriendelijk tegen elkaar, al is er wel eens een ruzietje.
Een heel ander gezin laat Gerrit de Jager zien in *De familie Doorzon*. De leden van het gezin Doorzon zijn helemaal niet normaal, hebben constant ruzie en de strip wordt verder bevolkt door de gekste randfiguren. Gerrit de Jager maakt een parodie op de familiestrip en eigenlijk is Doorzon een *anti- familiestrip*. Dat hij ook heel andere strips maakt, blijkt uit *Roel en zijn beestenboel*, een reeks gags over een restaurant dat gerund wordt door het jongetje Roel en een heleboel beesten. Uiteraard is het een vegetarisch restaurant. Het bijzonder knappe van deze strips is dat Gerrit de Jager erin slaagt om wekenlang grappen te bedenken rond een simpel onderwerp, zonder flauw te worden. (In het volgende nummer kun je een uitgebreid interview met Gerrit de Jager lezen, waarin we dieper ingaan op vooral *Roel en zijn beestenboel*.)
Gerrit de Jager en Jan Kruis kregen hun bekendheid niet via de jeugdstripbladen, maar via familiebladen. Een andere tekenaar die zo ook grote bekendheid kreeg is Toon van Driel. Hij werd vooral bekend met *FC Knudde*. Deze strip begon op de sportpagina van het Algemeen Dagblad en belandde later ook als weekstrip in het blad Nieuwe Revu. Dit weekblad heeft altijd veel gedaan voor Nederlandse stripmakers en er komen heel wat successtrips van de pagina's van Nieuwe Revu af. We noemden al *De familie Doorzon*, maar ook *Sjef van Oekel* en *Joop Klepzeiker* werden of worden voorgepubliceerd in Nieuwe Revu. Maar terug naar Toon. In de jaren zeventig ging hij steeds meer strips produceren en er was bijna geen krant of tijdschrift meer zonder een strip van hem. Wat al deze strips gemeen hebben is een melig, bijna argeloos soort humor dat altijd op zijn minst goed is voor een glimlach. En dat weet Toon te bereiken met een paar plaatjes en eenvoudige, op het eerste gezicht lelijke tekeningen.

Theo van den Boogaard en Eric Schreurs

Theo van den Boogaard werd bekend toen hij met Wim T. Schippers begon aan een serie strips rond *Sjef van Oekel*. In de tijd dat ze eraan begonnen was dat een succesvolle televisiefiguur, eveneens bedacht door Wim Schippers. Van Oekel is al lang niet meer op de televisie te zien en de acteur die hem speelde is weer gewoon Dolf Brouwers, maar als stripfiguur leeft hij voort. Van Oekel is een wat irritant mannetje dat altijd in een smoking rondloopt en er nogal merkwaardige hersenkronkels op nahoudt. Dat levert heel absurde grappen op en bovendien schetsen de makers in de de-

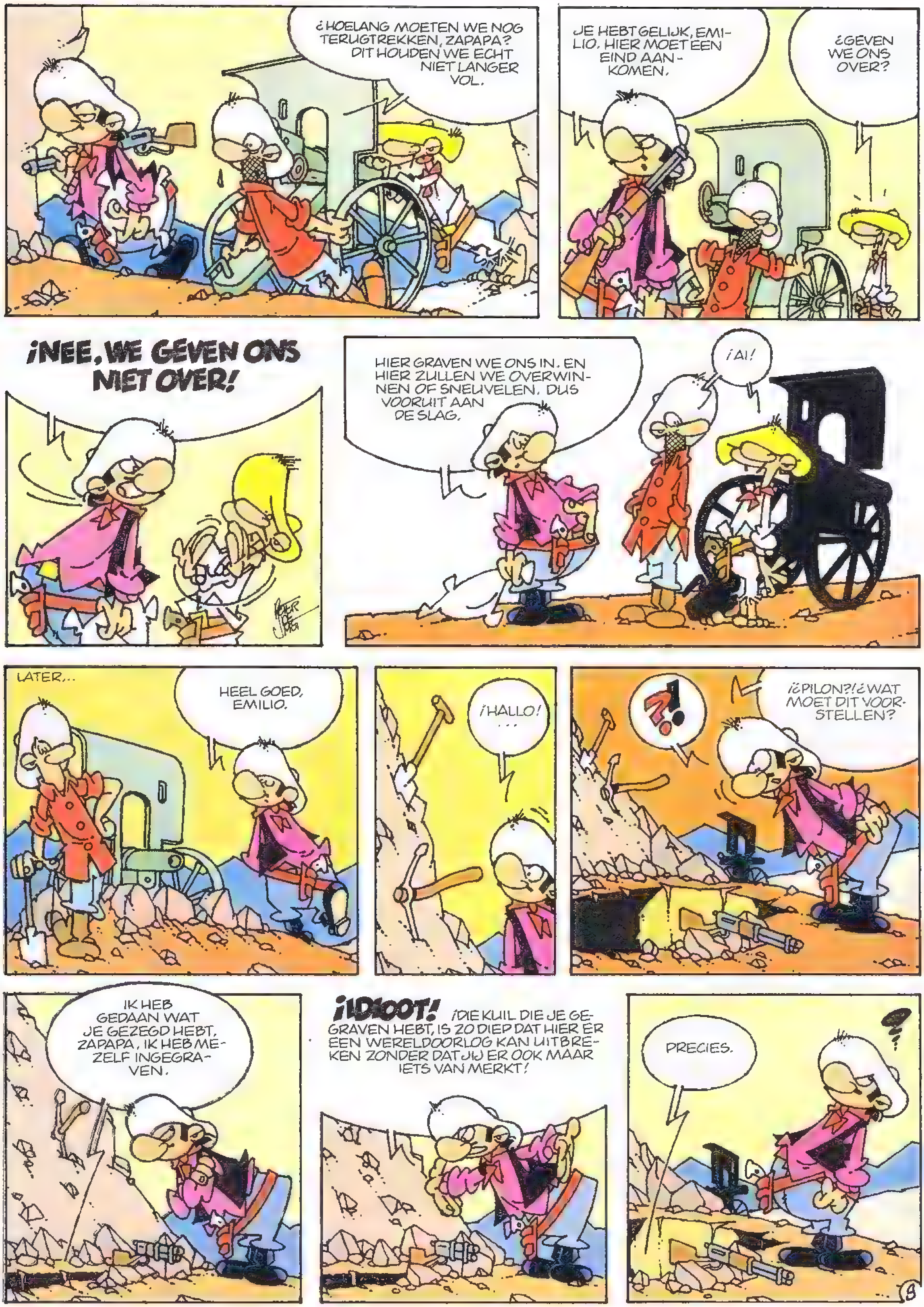
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

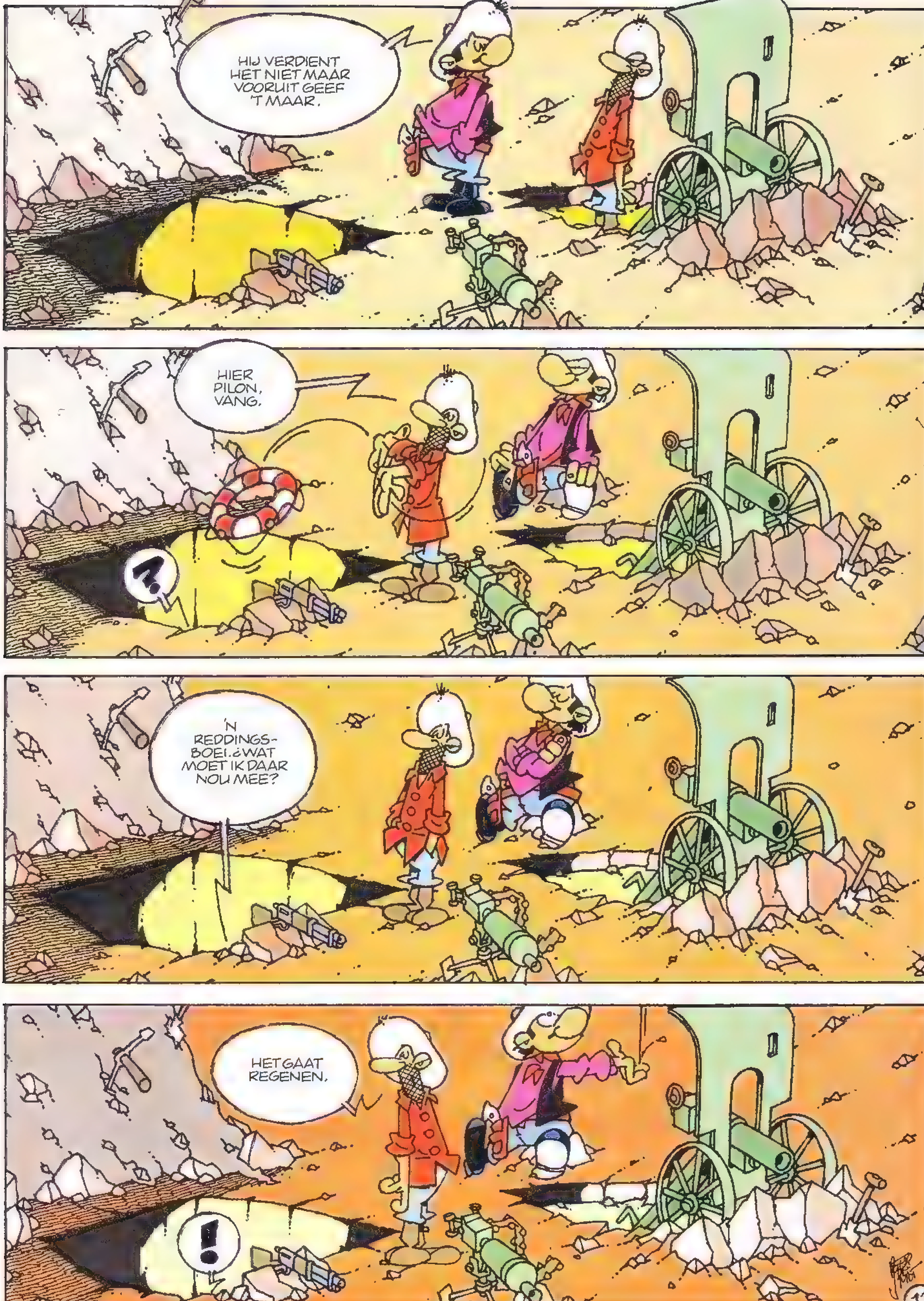
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

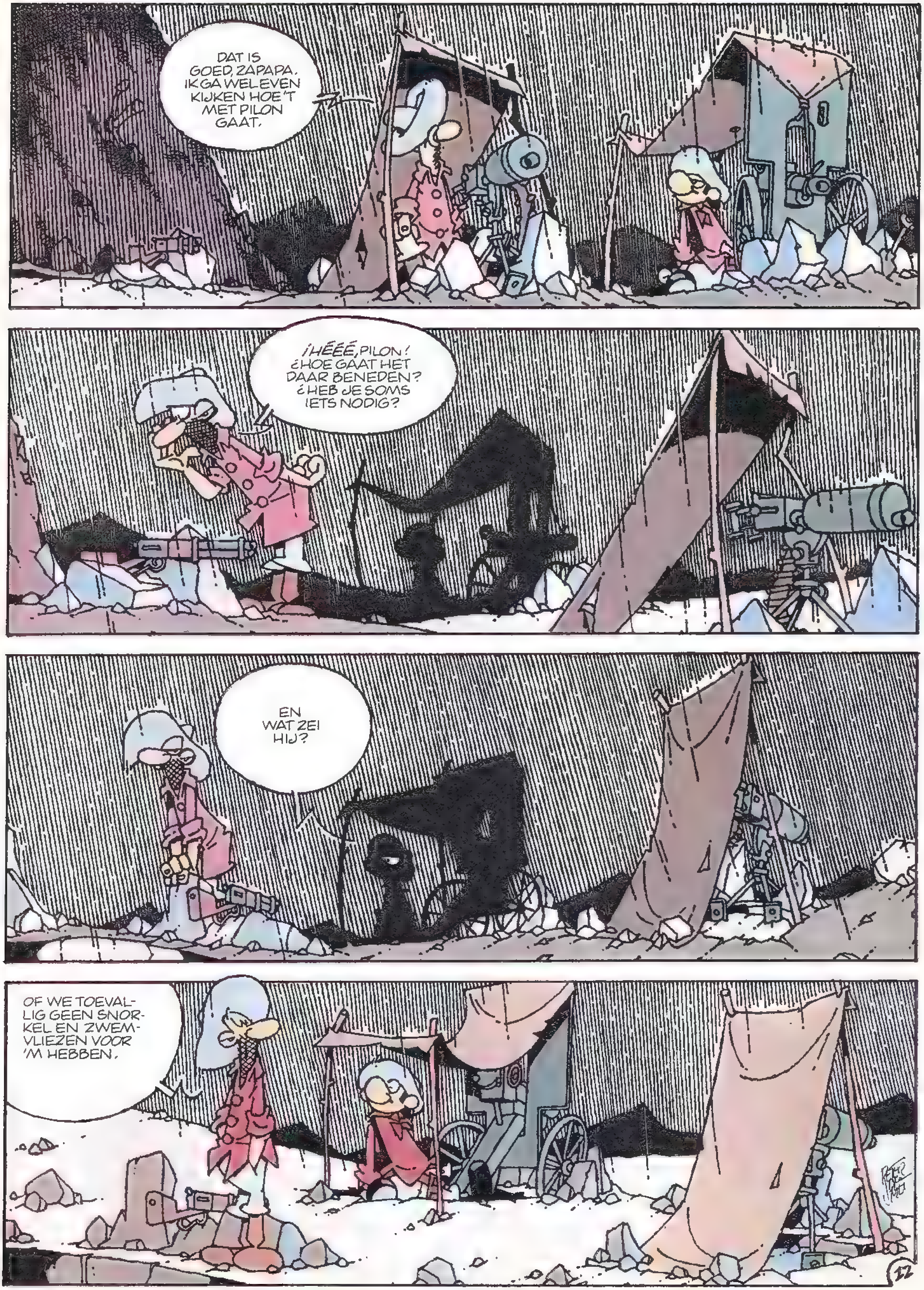
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

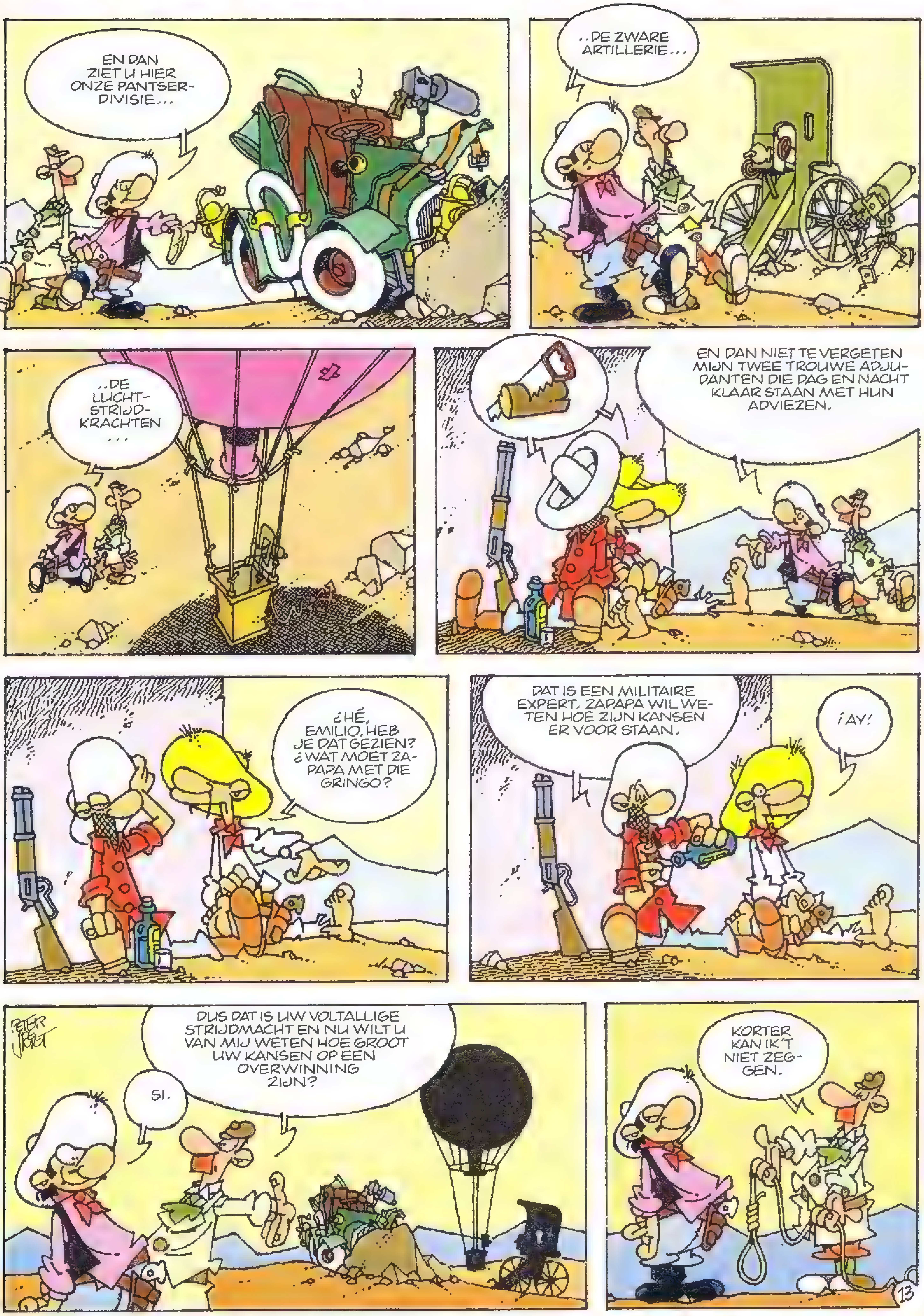
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

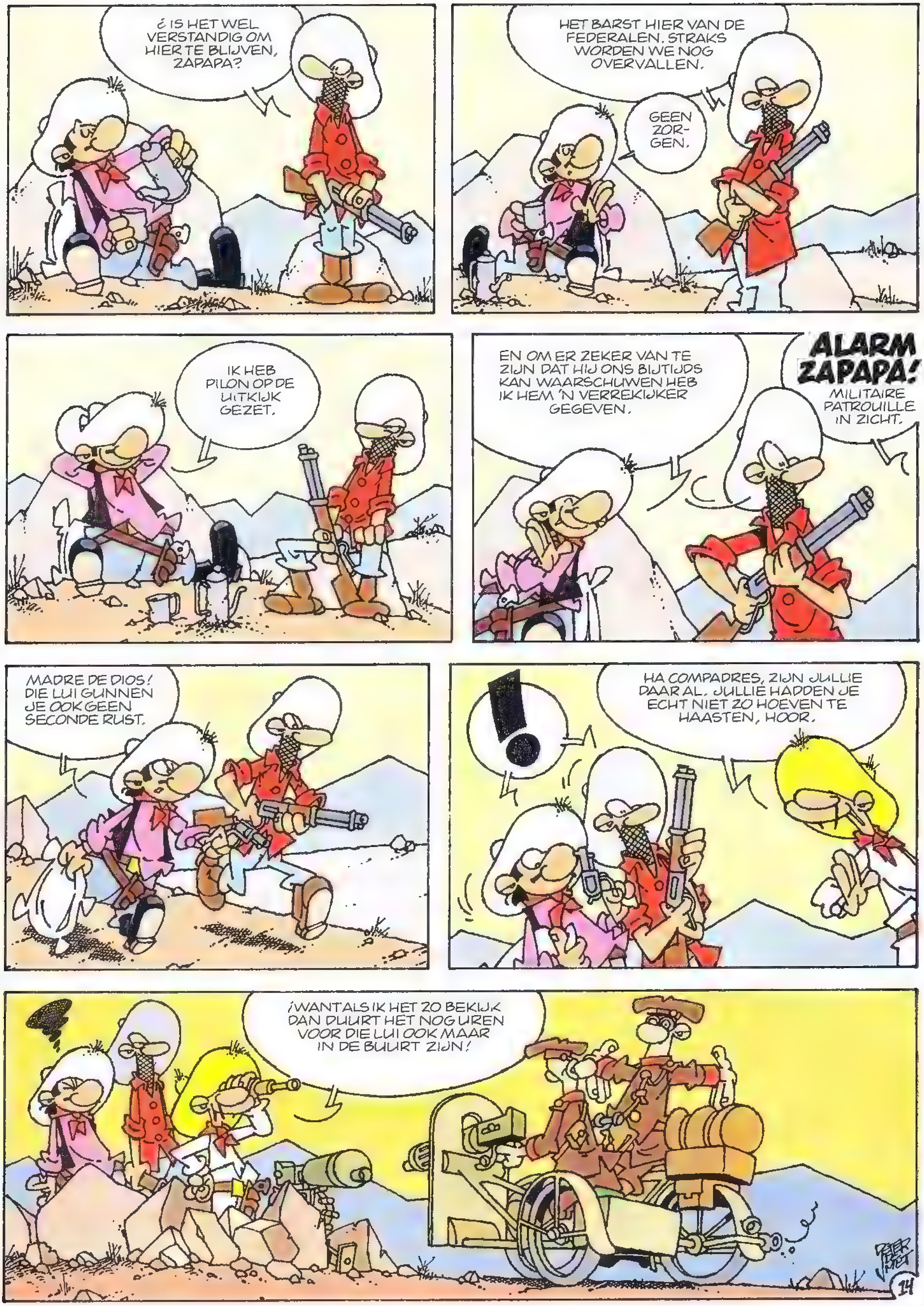
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

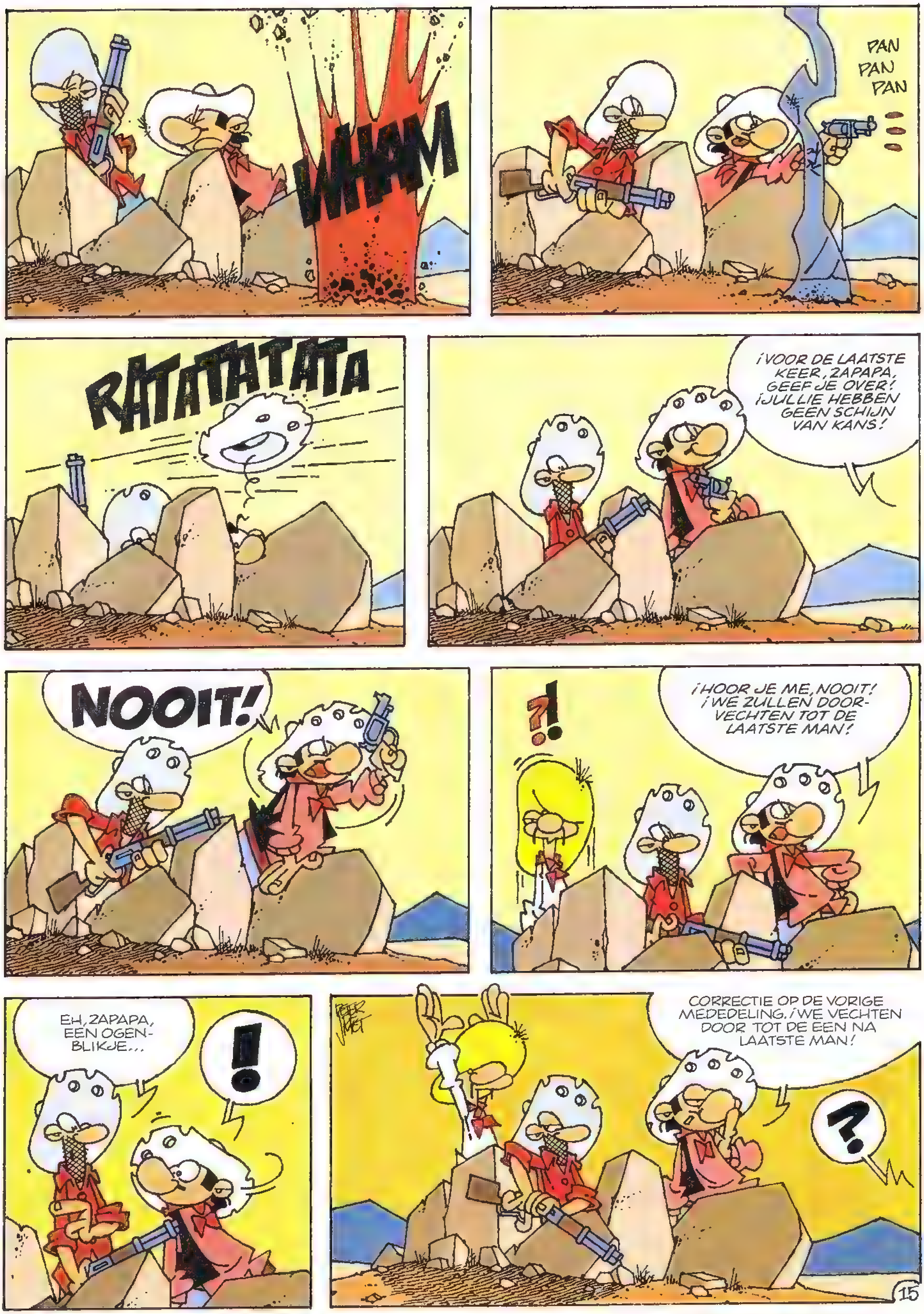
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

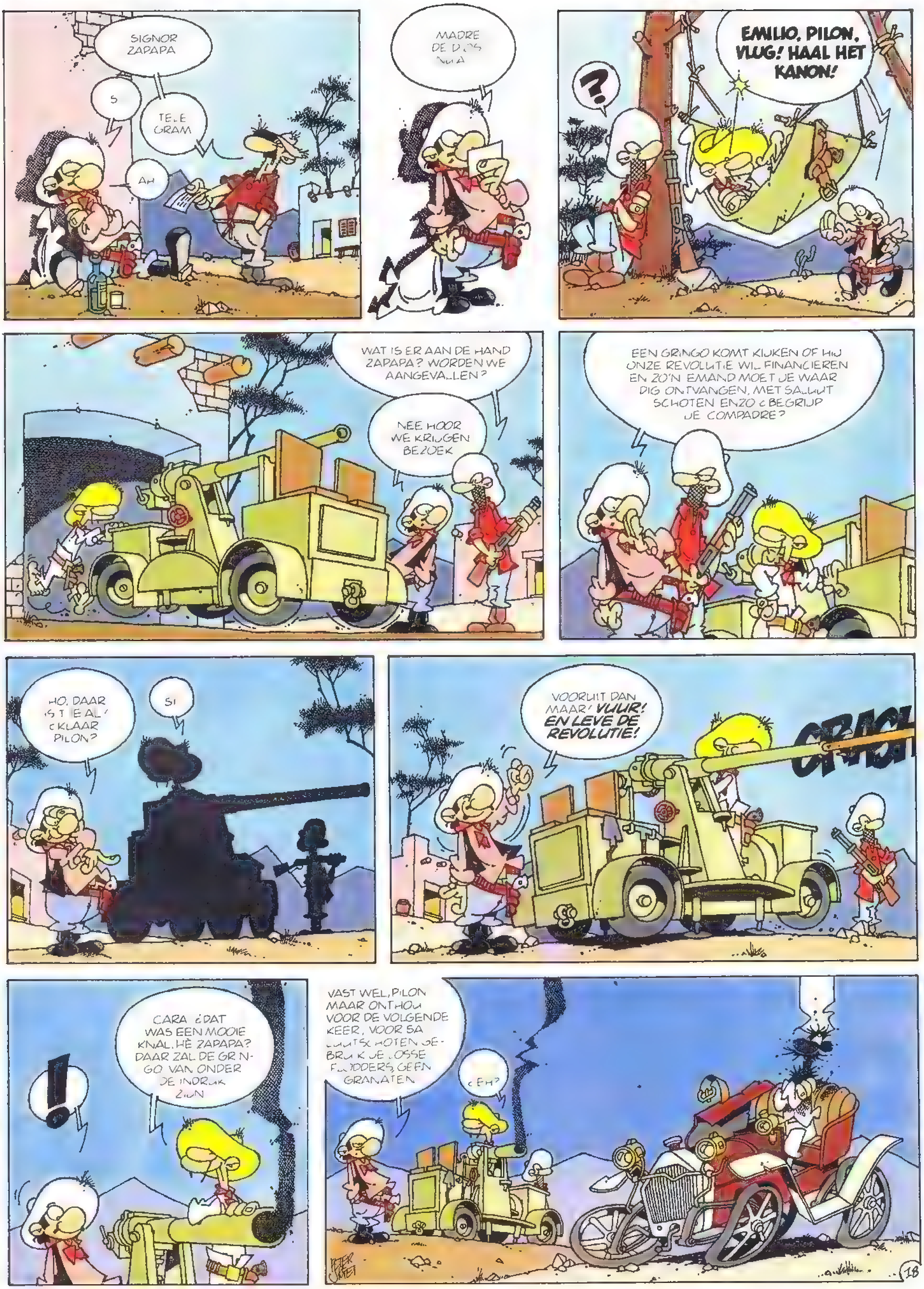
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

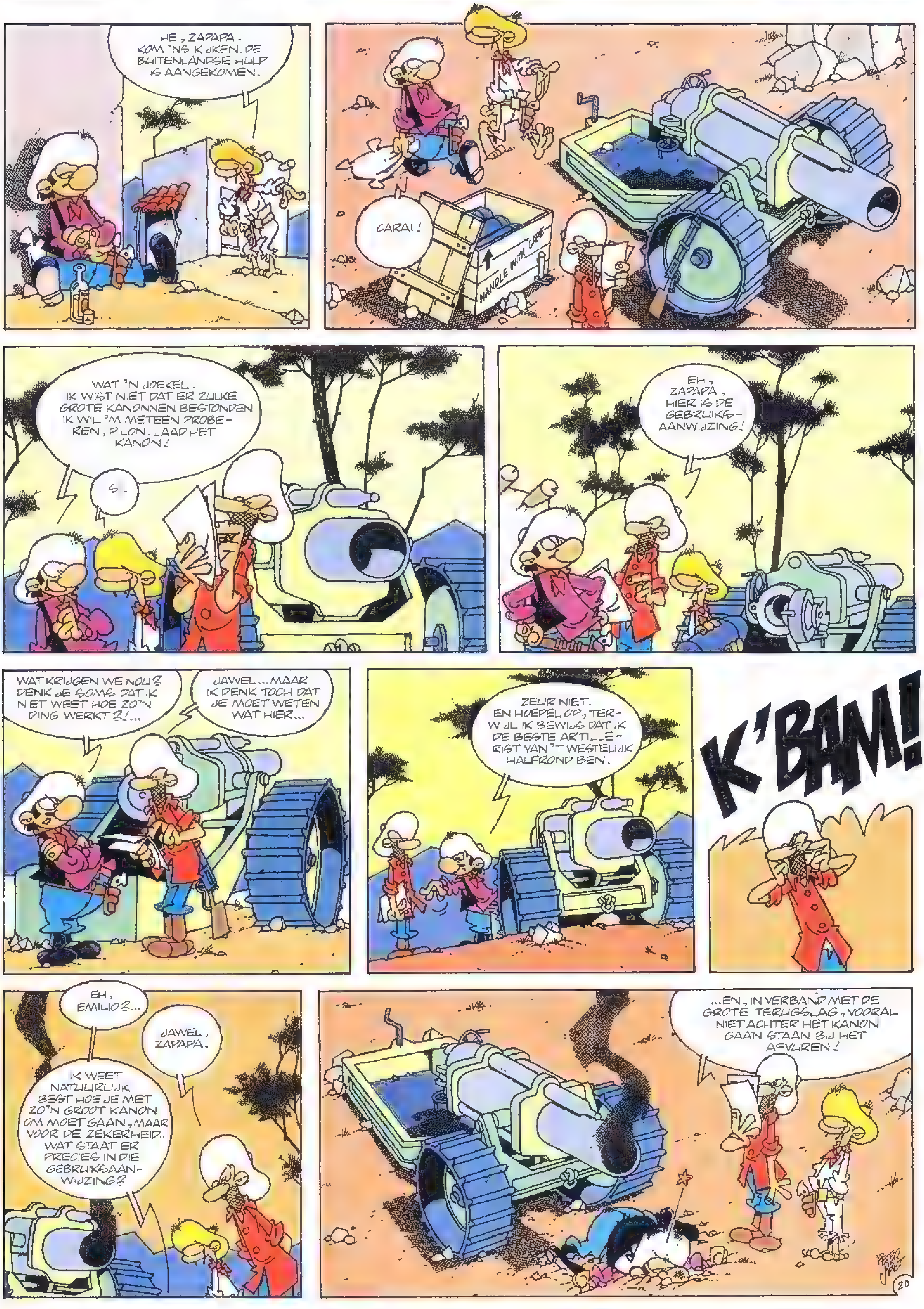
P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

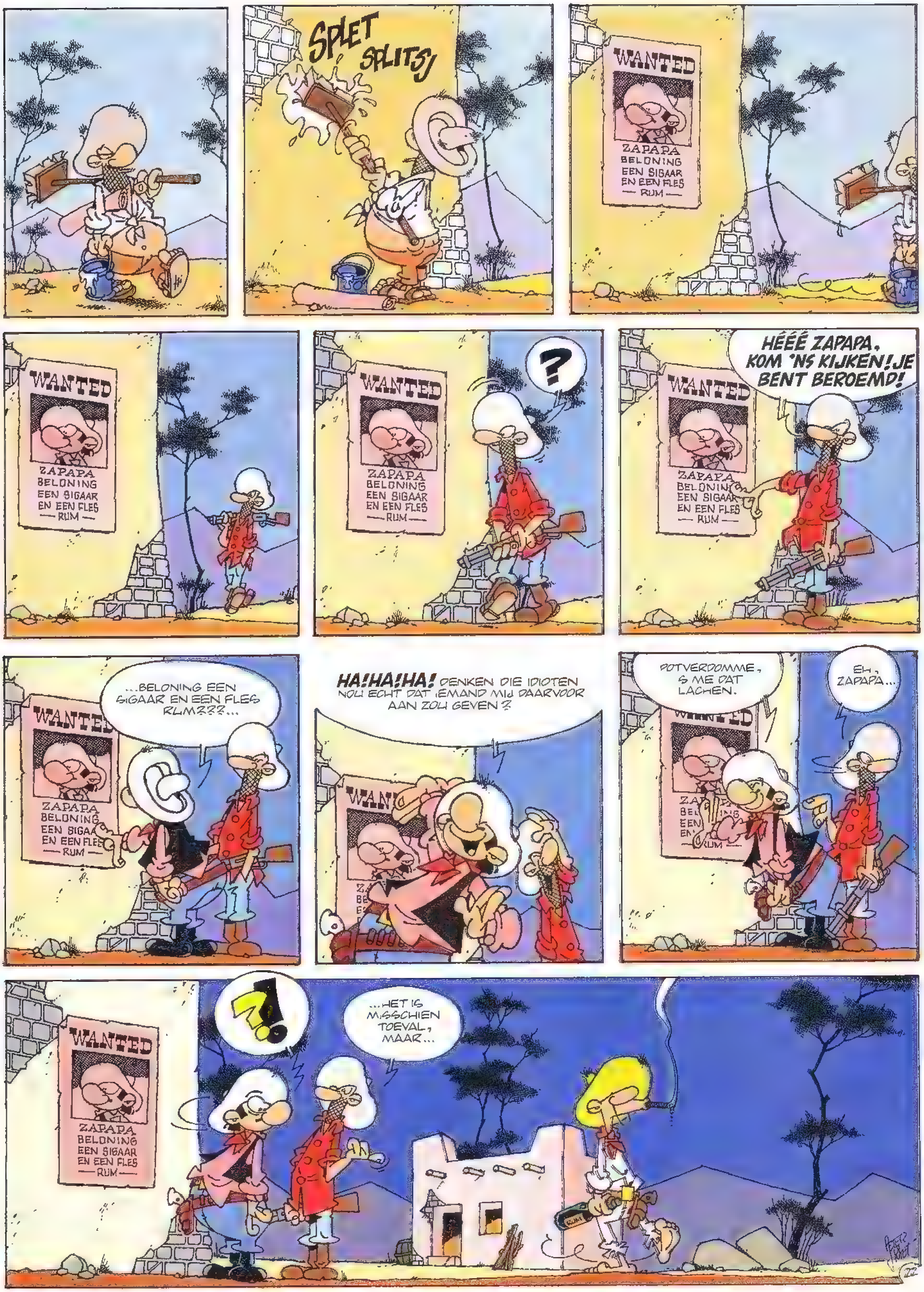
P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

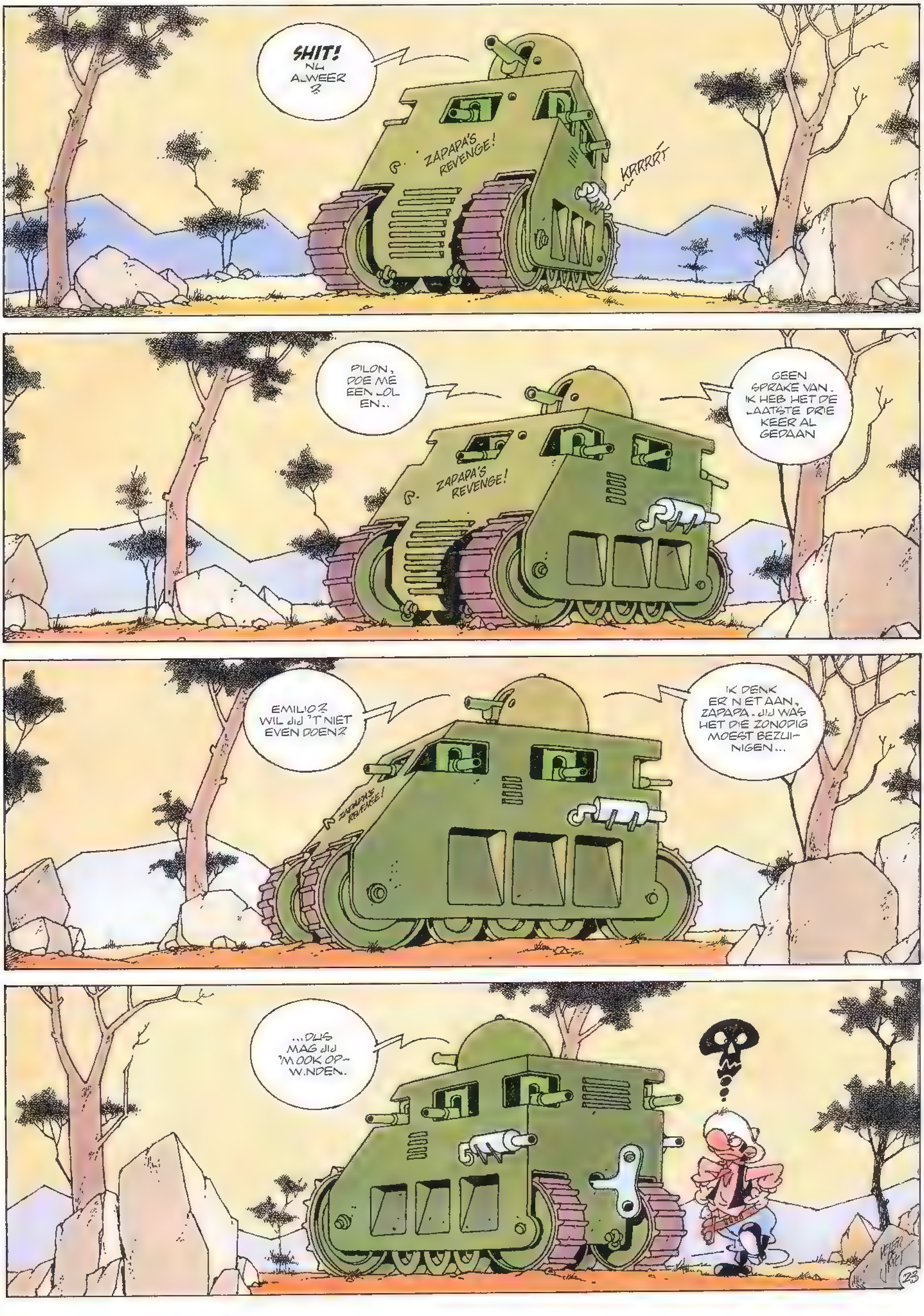
VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

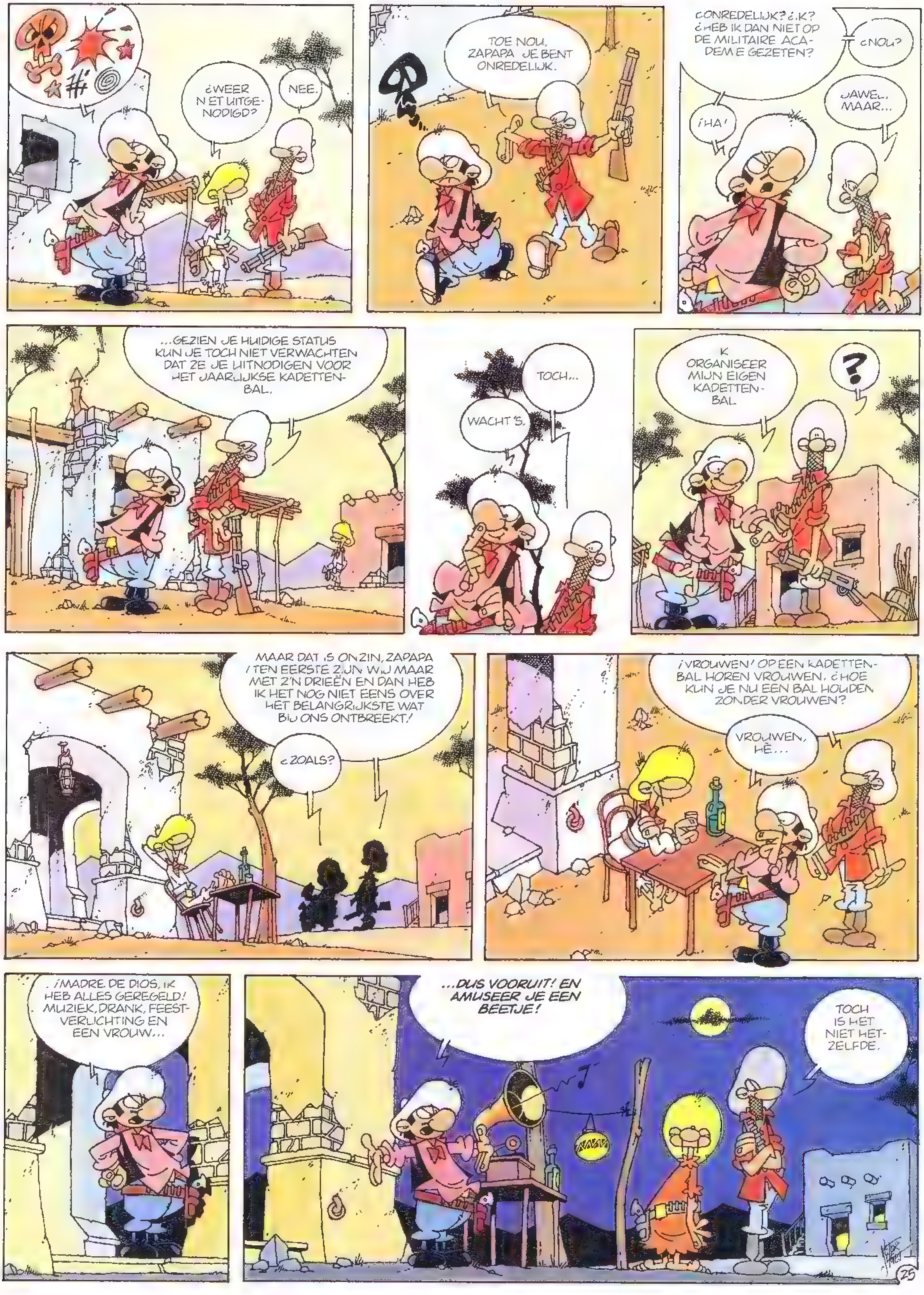

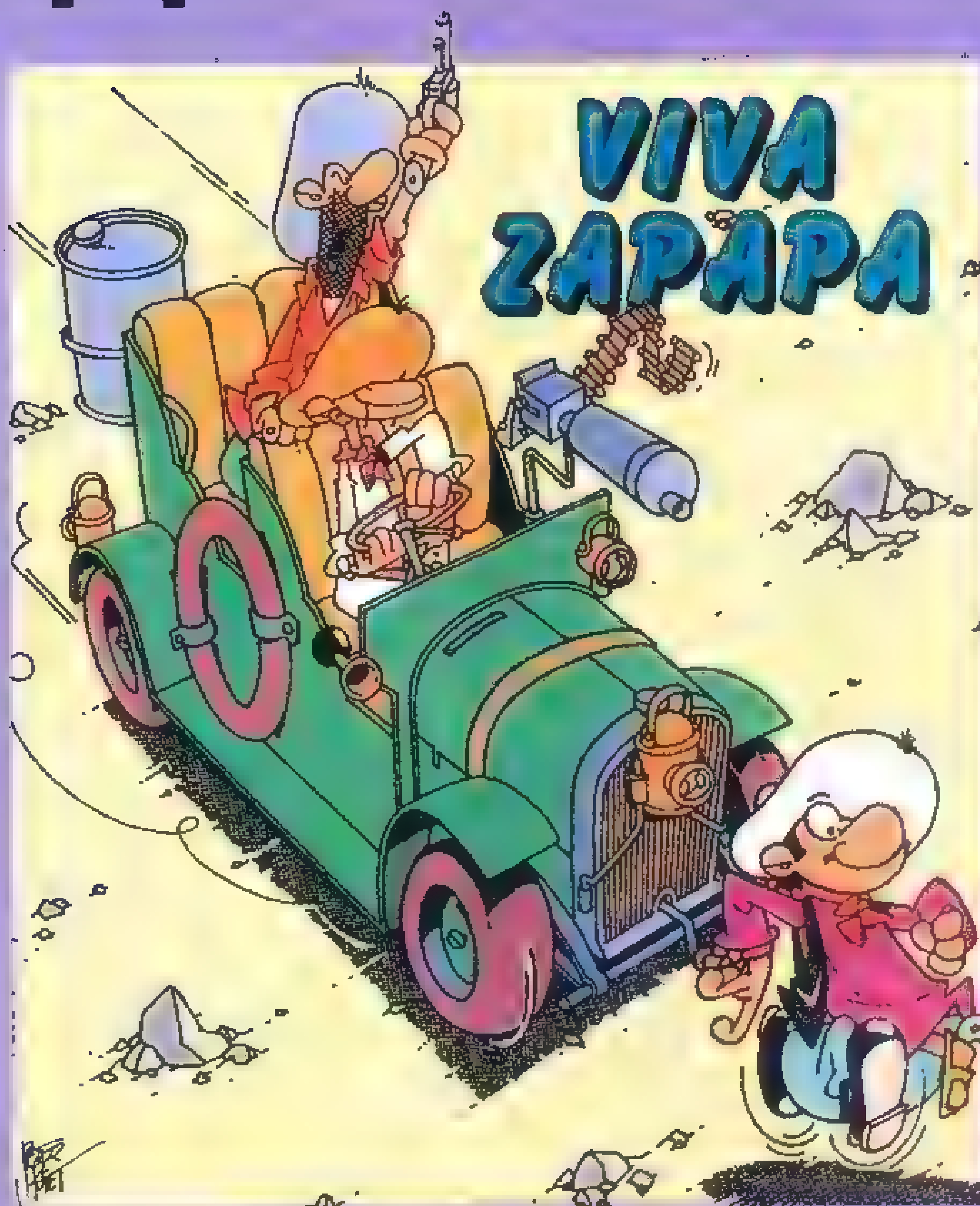
P. Desmet

VIVA ZAPAPA

EMILIANO ZAPATA: De pappa van Zapapa

Sinds begin dit jaar kunnen de lezers van Kuifje elke week lachen om de belevenissen van weinig succesvolle revolutionairen in Viva Zapapa! van Peter de Smet. Nu Zapapa een goede bekende is, wordt het tijd de man voor te stellen, die voor hem model heeft gestaan: de Mexicaanse boerenleider Emiliano Zapata.

De geschiedenis

De geschiedenis van **Emiliano Zapata**, geboren in 1879, begon in 1909, toen hij tot leider van zijn dorp werd gekozen in de strijd van de boeren tegen de eigenaars van de suikerplantages. Via wettelijke procedures hadden ze geprobeerd hun land, dat door de plantages was gestolen, weer terug te krijgen. Toen dat mislukt was, besloten ze de wapens op te nemen. Het legertje van Zapata en zijn rebellen (onder wie zijn broer **Eufemio**) sloot zich aan bij de hervormer **Francisco Madero**.

Madero was in opstond gekomen tegen dictator **Porfiro Diaz**. Hij maakte zich grote zorgen over de politieke situatie in Mexico: in vergelijking met de omringende landen ging de levensstandaard snel omlaag, terwijl de voedselprijzen stegen. Toen de dictator in 1909 een verkiezing uitschreef, stelde Madero zich kandidaat voor het presidentschap.

Madero werd gearresteerd en gevangengezet. Het was duidelijk dat Diaz geen afstand wilde doen van zijn macht. Madero wist uit de gevangenis te ontsnappen en vluchtte naar de Verenigde Staten. Daar organiseerde hij samen met andere ballingen een opstand. Ondertussen vochten kleine, door Madero gefinancierde groepjes rebellen tegen het regeringsleger.

Op 14 februari 1911 viel Madero met zijn troepen Mexico binnen en de rebellen sloten zich bij hem aan. De rebellenlegertjes werden geleid door onder anderen Zapata en **Francisco 'Pancho' Villa**. Het leger van de Mexicaanse regering was slecht gemotiveerd en werd chaotisch geleid. In drie maanden tijd werd het door de revolutionairen verslagen.

In november van dat jaar werd Madero tot president gekozen, maar van de uitgebreide politieke hervormingen die hij had beloofd, kwam weinig terecht. Ten slotte keerden ook zijn oude medestanders zich tegen Madero. Een van hen was Zapata. Hij had erop gerekend dat Madero meteen drastische landhervormingen zou doorvoeren om de grond aan de boeren terug te geven. In plaats daarvan werden allerlei commissies ingesteld om "de agrarische situatie te bestuderen."

Chaotische machtsstrijd

Zapata en zijn rebellen hadden bij de wapenstilstand geweigerd hun wapens in te leveren. Toen veranderingen uitbleven, zetten ze de oorlog voort. In 1912 kondigden ze een eigen landhervormingsprogramma af, het *Plan van Ayala*, waarin werd opgeroepen de regering van Madero omver te werpen. Zapata's strijdkreet *"Terra y Libertad!"* (Land en vrijheid!) sloeg aan. Er was bij ranchers en *peons* (kleine boeren) een grote behoefte aan grond. De *Zapatistas* vochten in groepen van dertig tot driehonderd man, met wapens die ze op de vijand hadden buitgemaakt. Onder hun leiders telden ze diverse *soldadas*, vrouwelijke soldaten.

Overal in het land kreeg Madero met rebellenlegertjes te maken: in het zuiden de Zapatistas, in het noorden de troepen van Pancho Villa en **Pascual Orozco**, een van zijn eerste medestanders. In de burgeroorlog die volgde, greep generaal **Victoriano Huerta** de macht. Hij liet Madero arresteren (en later vermoorden) en zichzelf tot president uitroepen, zogenaamd om de orde in het land te herstellen. Ook zijn regime duurde niet lang. De revolutionairen verenigden zich om Huerta ten val te brengen. De Zapatistas en Villistas sloten zich aan bij de troepen van **Venustiano Carranza**. Huerta werd afgezet, maar na onenigheid over het leiderschap keerden de rebellen zich tegen hun vroegere medestander Carranza. Diens leger versloeg in 1915 de troepen van Pancho Villa, zonder een einde aan de burgeroorlog te maken.

Na de chaotische machtsstrijd vaardigde president Carranza in 1915 de landhervormingswet uit, maar het zou nog jaren kosten voordat de wet kon worden uitgevoerd. Bovendien hadden bijvoorbeeld Zapata en Villa verschillende opvattingen over landhervorming. Zapata wilde het land direct onder de boeren verdelen, terwijl Villa de staat - of in andere gevallen zijn revolutionaire vrienden - eigenaar van de grond wilde maken.

In de tweede helft van de jaren '10 begon de Mexicaanse revolutie op haar einde te lopen. Villa had na zijn nederlaag door invallen op Amerikaans grondgebied tevergeefs geprobeerd de Verenigde Staten in het conflict te betrekken. In 1917 was Carranza na een verkie-

zing officieel tot president benoemd en door de V.S. erkend. Twee jaar later werd Zapata vermoord door een officier van het regeringsleger, die in zijn gelederen was doorgedrongen. Op dat moment had hij het doel bereikt, waarvoor hij tien jaar had gevochten: de grond in zijn streek was terug in handen van de inheemse boeren.

Pancho Villa besloot in 1920 zich bij de politieke situatie neer te leggen en accepteerde een landgoed in ruil voor zijn overgave. Drie jaar later werd hij in een hinderlaag gelokt en doodgeschoten.

Duizenden foto's

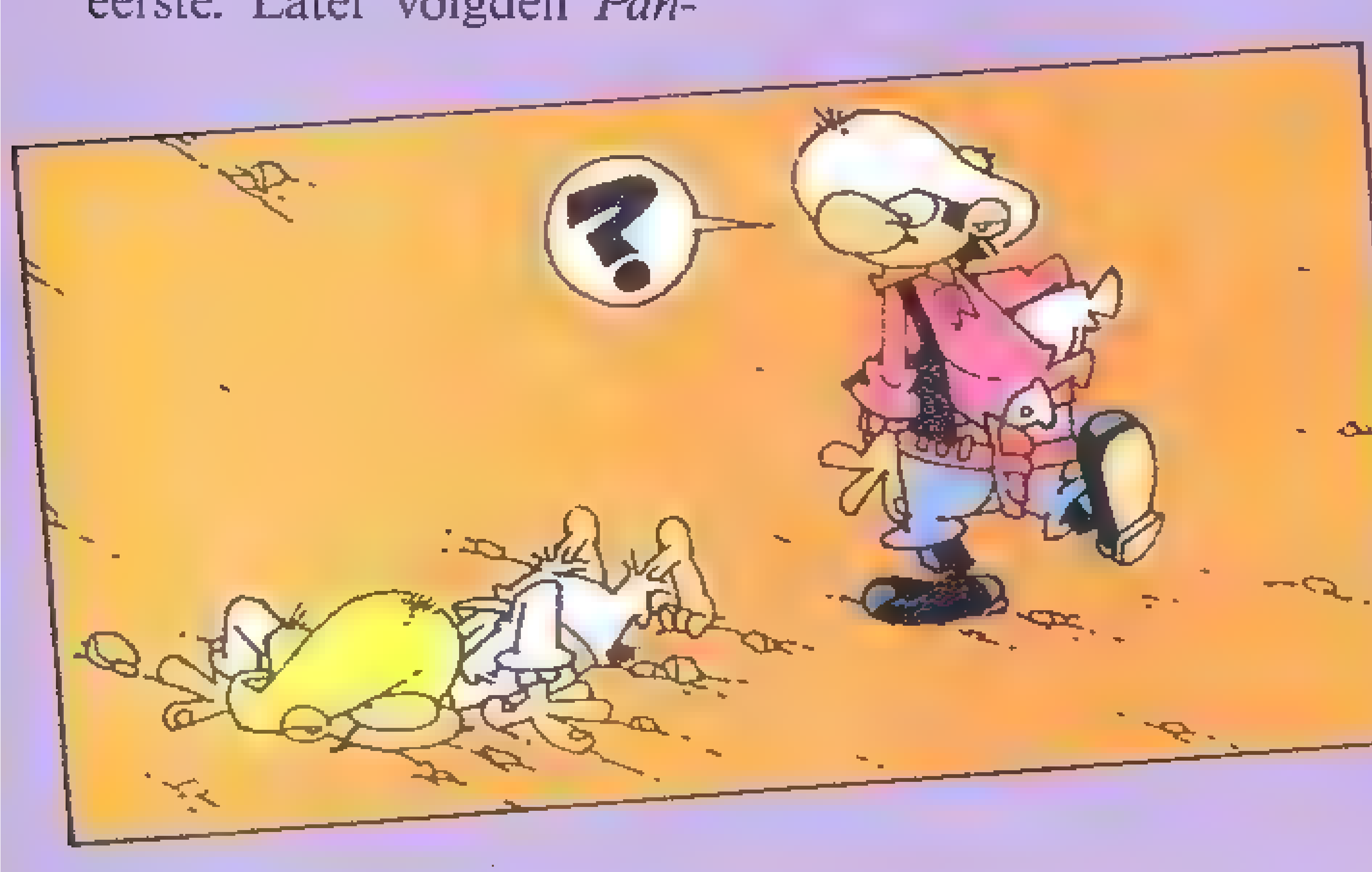
De gebeurtenissen die zich in Mexico in de periode 1910 - 1919 afspeelden, spreken nog altijd tot de verbeelding. Pancho Villa groeide uit tot een legendarische figuur en een karikatuur van zichzelf. Villa hield er voor onze huidige begrippen nogal primitieve opvattingen over wraak en gerechtigheid op na, maar zijn populariteit was enorm. Volgens een Mexicaans gezegde was hij ''gehaat bij duizenden, maar geliefd bij miljoenen''. Daarnaast was Villa een gewiekste strateeg, die wist dat snelheid het voornaamste wapen van zijn rebellenleger was. Wanneer Villa (of een op hem gebaseerd personage) echter in verhalen of films optreedt, is hij meestal de even kleurrijke als bloeddorstige schurk.

Er werden in de loop der jaren minstens zeven films aan hem gewijd, stuk voor stuk met nogal voorspelbare titels. *Viva Villa!* uit 1934, met Wallace Beery, was de eerste. Later volgden *Pancho Villa Returns* met Leo Carillo (1951), *Villa!* met Rodolfo Hoyos (1958), *Villa Rides* met Yul Brynner (1968), *Pancho Villa* met Telly Savalas (1972), en twee Mexicaanse films. In de meeste filmbiografieën wordt niet al te zachtzinnig met de historische werkelijkheid omgesprongen. Het bewogen leven van Pancho Villa is steeds in filmclichés blijven steken.

Aan het leven van Emiliano Zapata werd - voor zover we konden nagaan - één film gewijd: *Viva Zapata!* uit 1952. De film geldt nog altijd als een meesterwerk. De rol van Zapata werd gespeeld door een jonge Amerikaanse acteur die het jaar ervoor wereldberoemd geworden was door zijn hoofdrol in de film *A Streetcar Named Desire*: Marlon Brando. Beide films waren geregisseerd door Elia Kazan, die later ook *On The Waterfront* (1954) maakte, opnieuw met Marlon Brando in de hoofdrol, en *East of Eden* (1955) met James Dean.

Het idee voor *Viva Zapata!* kwam van filmproducent Daryl F. Zanuck, die zich in het hoofd had gezet dat hij een film wilde maakte die niet alleen een jong publiek aansprak, maar op de universiteit serieus werd genomen. De film werd in Texas opgenomen en niet in Mexico, zoals Zanuck oorspronkelijk had gewild. De Mexicaanse regering had haar twijfels over het project. Geen wonder, want tientallen jaren lang hadden de Amerikaanse westerns de Mexicanen als meedogenloze schurken afgeschilderd.

De film werd zeer zorgvuldig voorbereid. Zanuck en Kazan bestudeerden duizenden foto's uit de tijd van Zapata om zo tot een historisch betrouwbaar beeld van de periode te komen. Het scenario voor de film was van de hand van de beroemde schrijver John Steinbeck. Die grote authenticiteit was een van de redenen dat *Viva Zapata!* een groot succes werd. Marlon Brando speelde een van zijn beste rollen. Anthony Quinn, die de rol van Zapata's broer Eufemio speelde, kreeg een Oscar.

Macht en onmacht

Net als in de film is ook in de strip Pancho Villa degene die het gezicht van de Mexicaanse revolutie bepaalt. Hij is bijvoorbeeld terug te vinden in *Corto Maltese* van Hugo Pratt, en speelt zelfs een hoofdrol in *Gringos* van Jean- Michel Charlier en Victor de la Fuente. In die strip worden de gebroeders Zapata alleen zijdelings genoemd.

Dank zij Peter de Smet leven de Zapatistas nu voort in Zapapa, Emilio en Pilon, die in **Viva Zapapa** de Mexicaanse revolutie nog eens dunnetjes willen overdoen. Ook geografisch lijken ze ver afgedwaald van hun historische voorbeeld. Zapata vocht in het zuiden van Mexico, maar blijkbaar heeft zijn opvolger zijn heil in het noorden gezocht. Peter de Smet: ''De strip speelt zich inderdaad ergens in het noorden af. Op het platteland, de hoogvlakte, allemaal vrij abstrakt. In eerste instantie tekende ik weinig decor, maar ik vond het te kaal. Op de nieuwe pagina's ga ik wat meer van de omgeving laten zien, met gebouwen die zijn afgeleid van de Mexicaanse architectuur, zonder die meteen te kopiëren.

Wat ik ook met autootjes doe: gedeeltelijk gebruik ik modellen, maar met een koplamp erbij of eraf.''

Goed beschouwd heeft Zapapa met zijn historische voorganger alleen de (verbasterde) naam gemeen. Hij doet nog het meest denken aan Peter de Smets meest bekende figuur De Generaal. Ook in die strip is een groepje van drie mannen voortdurend bezig met pogingen de macht te grijpen en met hetzelfde resultaat, of beter gezegd: hetzelfde gebrek aan resultaat. Ook de Generaal staat nog altijd met lege handen, maar net als Zapapa weet hij niet van opgeven. Met bewonderenswaardige hardnekkigheid stort hij zich telkens opnieuw op zijn historische taak.

Maar Zapapa heeft nog een voorganger: de revolutionair *Fiedel*. Ooit werden van die strip enkele stroken in het Nederlandse jeugdblad Pep gepubliceerd.

Peter de Smet: ''De bedoeling van *Fiedel* was - dat is een tik die ik eens in de zoveel tijd krijg - om een kranstrip te maken. Maar ik kan het niet, ik breng de discipline niet op om elke dag zo'n strook te tekenen. Of misschien kan ik het wel, maar dan kan ik verder niets anders doen. Het blijft altijd bij oprispingen van tien, vijftien stroken. Ik heb het ook wel 'ns met *De Generaal* geprobeerd, en eerlijk gezegd (lacht) heb ik ook bij *Zapapa* overwogen. Maar dan krijg ik een helder moment en fluit ik mezelf terug.''

Ook Fiedel was een strip over een groepje van drie revolutionairen.

''Zapapa is een afgeleide van Fiedel. Maar omdat de strip bedoeld is voor een jeugdblad, wilde ik - hoewel dat natuurlijk onzin is, hoor - hem toch wat minder direct politiek maken. Fiedel verwees naar de situatie op Cuba en naar Fidel Castro, en Zapapa is een wat mildere versie daarvan.''

Telkens gaat het in je verhalen om een groepje van drie mannen dat probeert de macht te grijpen.

''(lacht) Ik kan het ook niet verklaren. M'n bedoeling is in die strips een maatschappij binnen een maatschappij te laten zien. De revolutie, dat grijpen van de macht, is niet meer dan de drijfveer van de figuren. Het is de reden waarom ze in het verhaal rondlopen. Zapapa staat wat betreft het uitgangspunt vrij dicht bij De Generaal, maar uiteindelijk gaat hij toch een andere richting op, geloof ik. Alhoewel...''

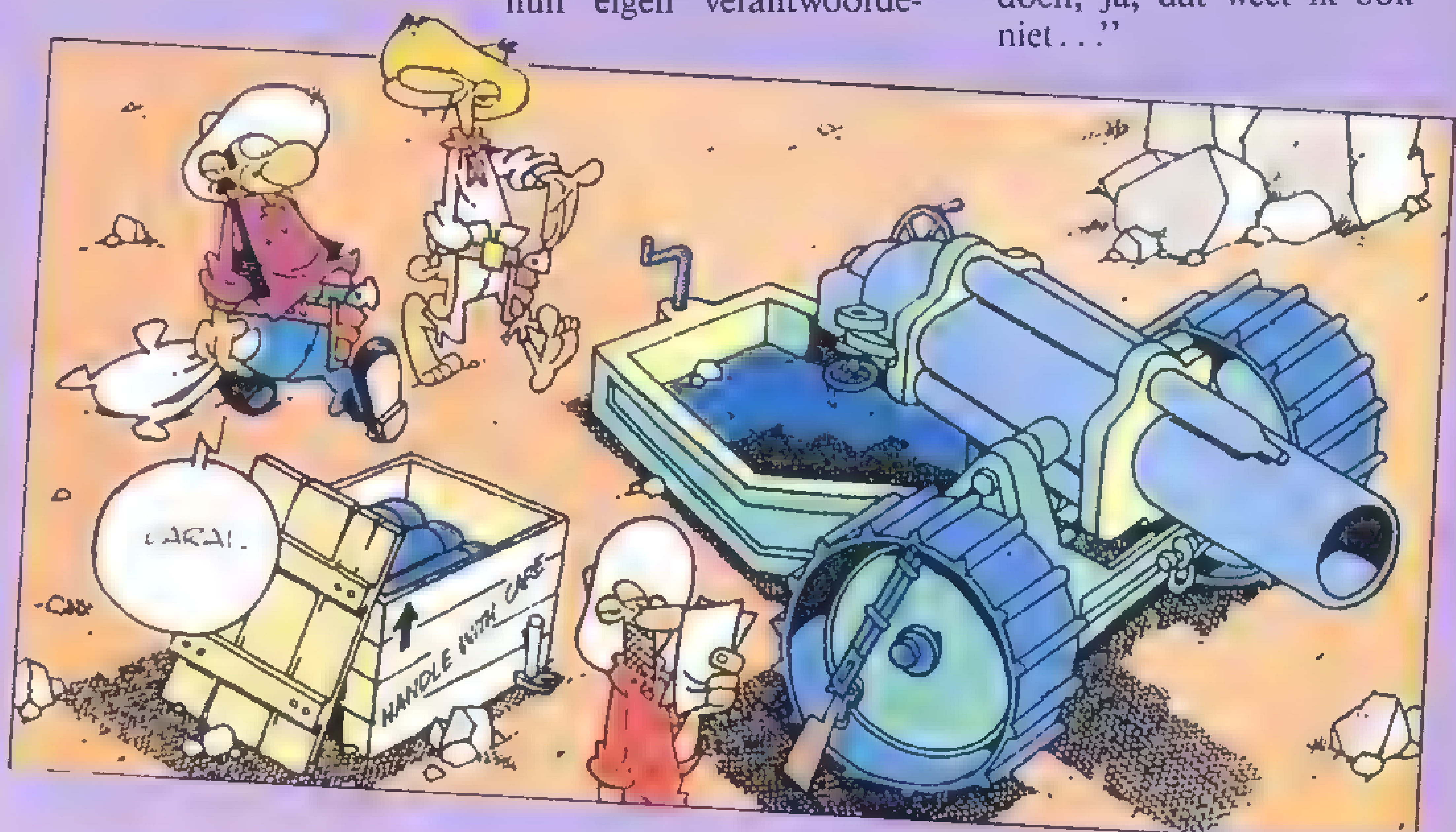
Je strips gaan over macht en de manier waarop mensen ermee omgaan. Het bepaalt hun onderlinge verhoudingen.

''Macht is een wezenlijk onderdeel van het bestaan, in de meest algemene vorm. De hele structuur van de maatschappij is erdoor bepaald. Mensen gaan met elkaar om op basis van macht. Zelfs in het huwelijk. Maar macht hoeft niet per definitie negatief te zijn. Mensen kunnen het prettig vinden als een ander macht uitoefent en een deel van hun eigen verantwoordelijkheid wegneemt. Een ander doet het toch nooit goed, en het is vreselijk lekker om daar op af te geven. Macht en verantwoordelijkheid gaan samen.

Mensen krijgen een excuus en daar voelen ze zich comfortabel bij. Ik hoor menig collega klagen: M'n boek verkoopt niet, maar dat ligt aan de verspreider. Dan krijgt zo'n man de schuld, terwijl ik persoonlijk vind: Verkoopt je boek niet, dan ligt het aan jezelf. Dat is het afschuiven van verantwoordelijkheid, wat te maken heeft met macht en onmacht. Die twee zijn nauw met elkaar verbonden. Ze spelen zich voor een groot gedeelte in het hoofd van de mensen af. Want nog zoiets: de mensen die denken dat ze gelukkig zijn als ze een grotere auto hebben. Maar er is altijd een grotere auto, een mooiere vrouw, een groter huis. Op die manier wordt er ook over macht gedacht.''

Gaan je personages uit van de veronderstelling dat macht ook geluk betekent?

''Dat komt niet aan de orde, want ze bereiken het nooit. Ze willen iets dat ze nooit zal lukken. Maar dat maakt ze in principe niet ongelukkig, hoor (lacht)! Ze proberen het telkens opnieuw. En wat ook een overeenkomst tussen de verschillende strips is: telkens is er één figuur die alles op alles zet om de macht te grijpen, terwijl de andere twee alleen maar met hem meedoen.... maar niet uit persoonlijke motivatie. Waarom ze het dan toch doen, ja, dat weet ik ook niet...''

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

VIVA ZAPAPA

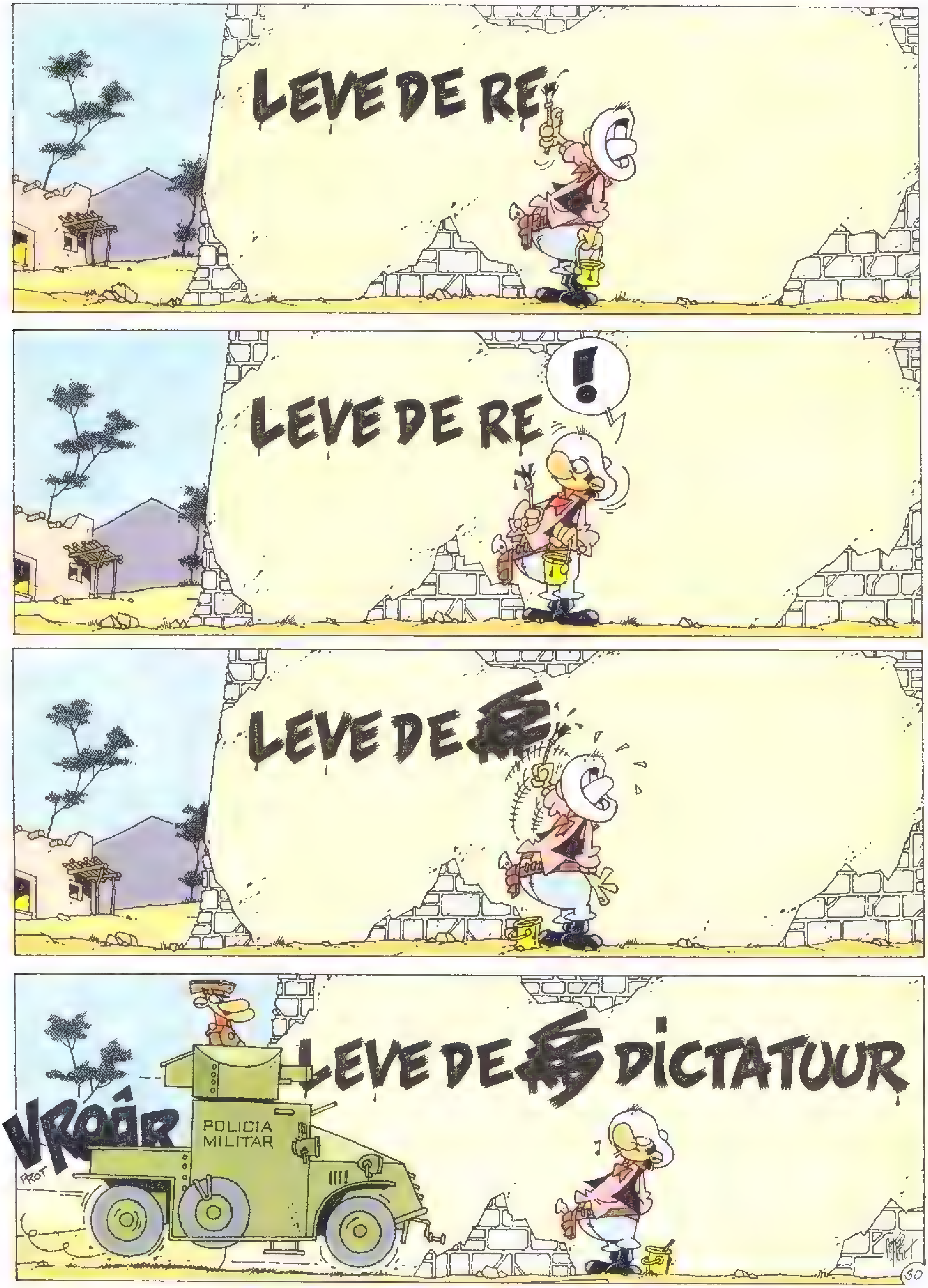
P. Desmet

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desr

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

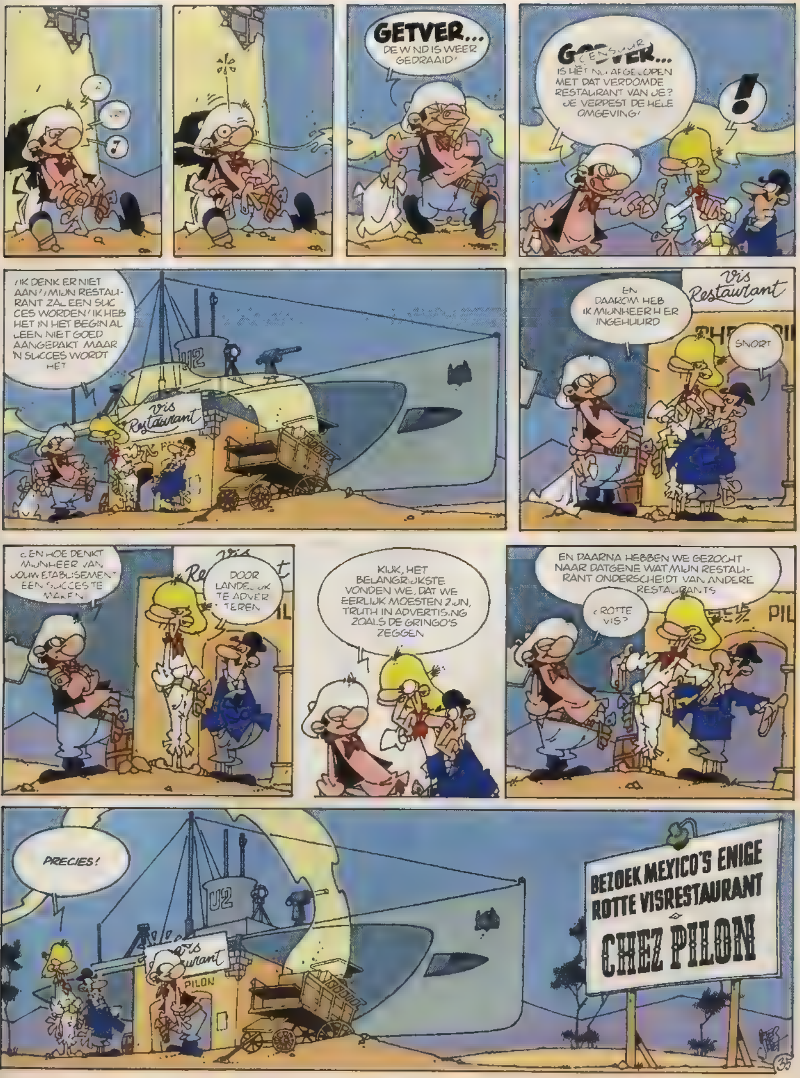
P. Desmet

VIVA ZAPAPA

VIVA ZAPAPA

P. Desm

P. Desm

VIVA ZAPAPA

P. Desm

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

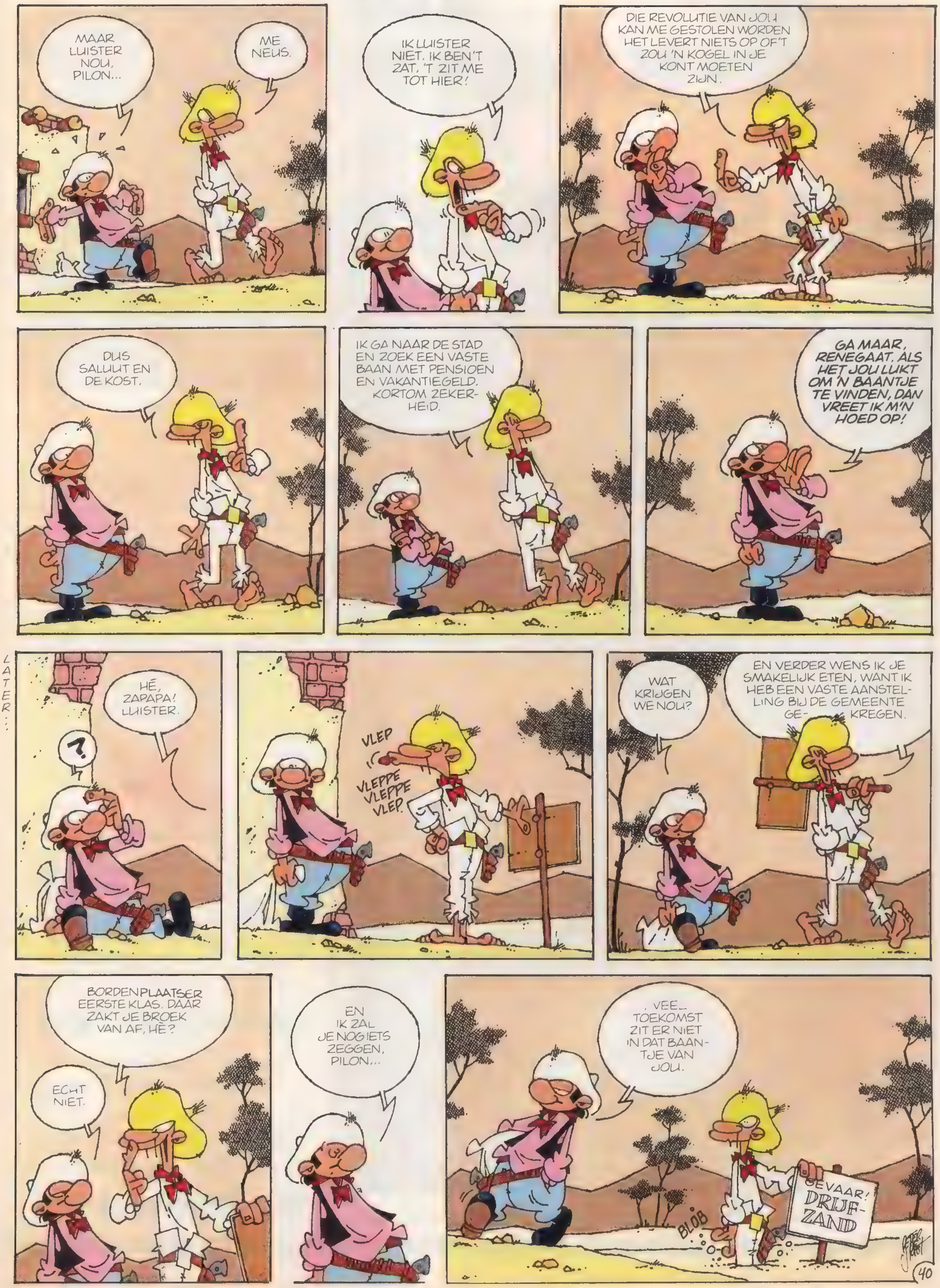
P. Desm

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

*Nee, dit is geen vies woord, maar een eerzaam beroep. Voor meer informatie schrijft u maar naar de uitgever van deze periodiek. D'auteur.

OF U ZOU MIJ EEN STEVIG STUK TOUW MOETEN GEVEN. EEN PASSENDE BOOM VIND IK ZELF WEL.
KOM, KOM.
WAT DACHT U VAN EEN VASTE AANSTELLING BIJ DE OVERHEID.
?
GEEN OMZIEN MEER NAAR KOST EN BEWASSING. DRIE MAALTIJDEN PER DAG, WAARVAN TWEE WARM.
?
?
MET SOEP?
EN WAAR WAS IK GEBLEVEN?
BIJ DE SOEP, EH, MAALTIJD.
!
PRECIES EN NIET ALLEEN DAT, DENK EENS AAN HET VASTE INKOMEN, MET INFLATIECORRECTIE, HET VAKANTIEGELD, DE DERTIENDE MAAND.
...GRATIS REIZEN, EEN WAARDEVAST PENSIOEN EN BIJ ZIEKTE OF ANDERE MALHEUR, MEDISCHE EN GEESTELIJKE BIJSTAND.
EN OM DAT ALLEMAAL TE BEREIKEN HOEFT U ALLEEN MAAR EEN HANDTEKENINGETJE TE ZETTEN.
EEN KRUISJE MAG OOK.
SOAP
LATER...
OKÉ, JONGENS, LATEN WE ER NIET OMHEEN DRAAIEN EN HET GEWOON TOEGEVEN...
...WE ZIJN VERNEUKT.
BIR HAKEIM
einde
PETER DE SMET 44

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

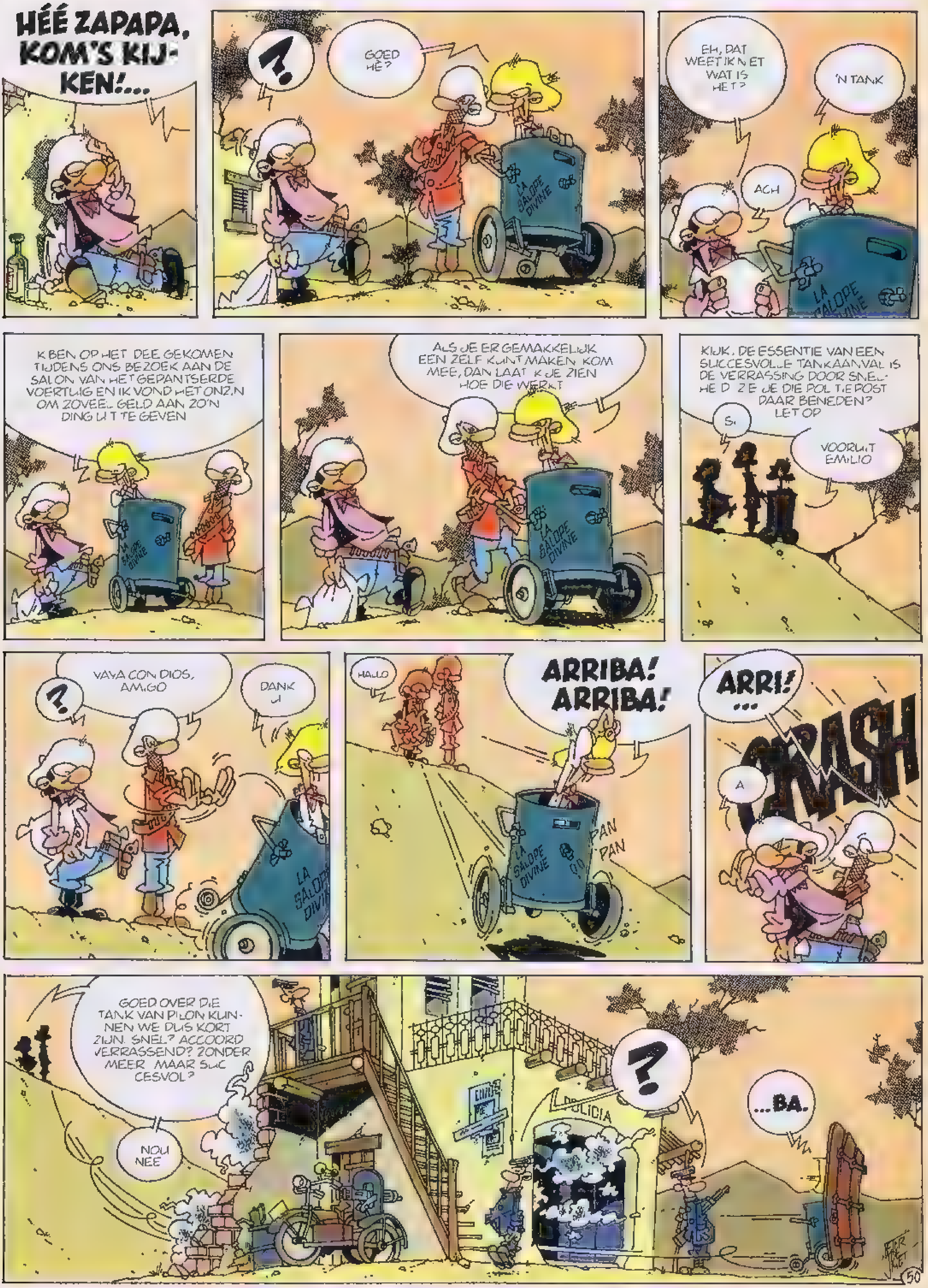
VIVA ZAPAPA

EH PSST.
LUISTER 'S IK BZZZZZ BZZZZZ EN BZZZZ EVENTUEEL BZZZT OF BZZZZZ
SI?
GROTE SALON
GEPANTSERDE VOERTUIG
EEN EH, WAT ONGEBRUIKELIJK VERZOEK MAAR OCH DE KACHEL MOET BRANDEN, DUS IK ZOU ZEGGEN, KIJK MAAR EVEN ROND
CADILLAC
HUM
JA, DIE! DIE WIL IK!
WAAR IS PILON TOCH? 'K HEB HEM DE HELE DAG NOG NIET GEZIEN
PILON IS MET AL Z'N SPAARGELD TERUG GEGAAN NAAR DE SALON VAN HET GEPANTSERDE VOERTUIG
!
PERIODICO DE REVOLUTION
PILON TERUG NAAR DE SALON... MET AL Z'N SPAARGELD... HIJ GAAT ONS VERRASSEN. HO, DAT MOET IK EVEN VERWERKEN.
DIE PILON TOCH, EN DAN TE BEDENKEN DAT IK ALTIJD GEDACHT HEB DAT HIJ NIETS OM DE REVOLUTIE GAF
49

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

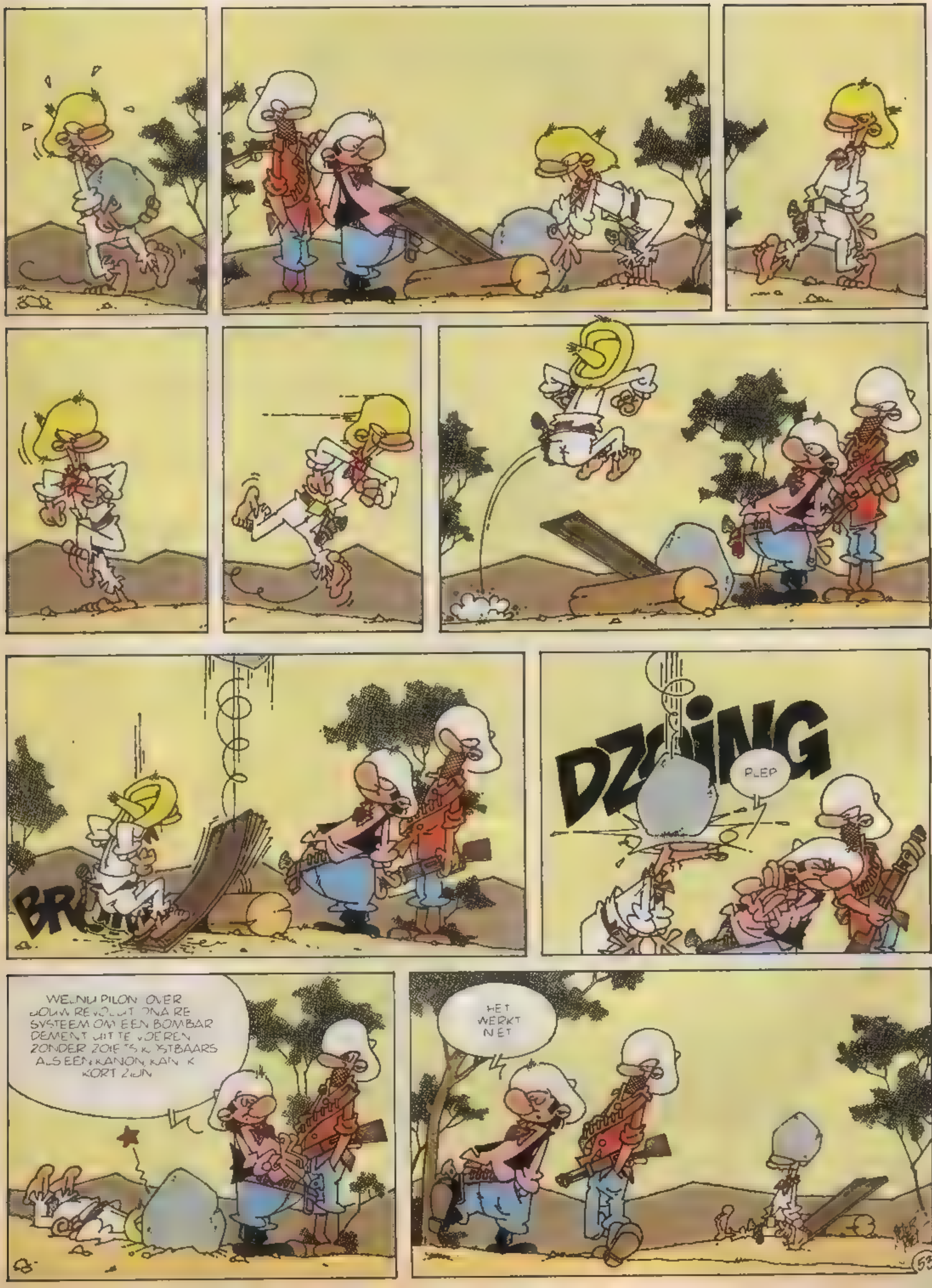

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

VIVA ZAPAPA

PLEP
WELNU PILON OVER JOUW REVOLUTIONAIRE SYSTEEM OM EEN BOMBARDEMENT UIT TE VOEREN ZONDER ZOIETS KOSTBAARS ALS EEN KANON, KAN IK KORT ZIJN
HET WERKT NIET

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

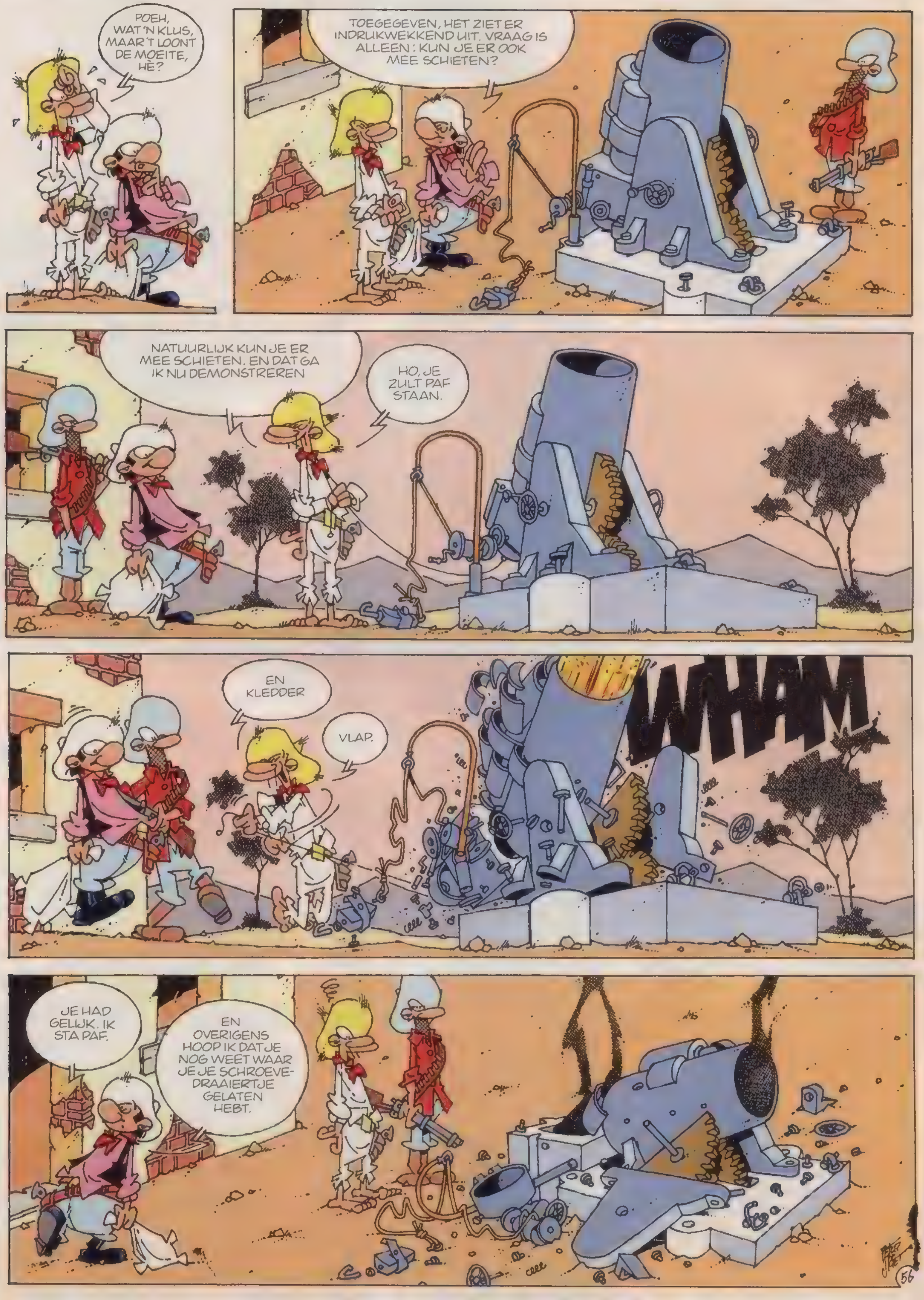
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. Desmet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

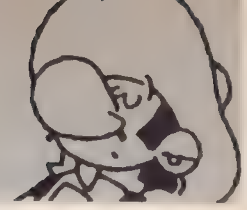
VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

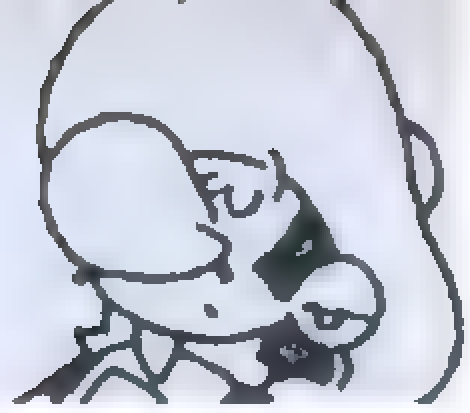
VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

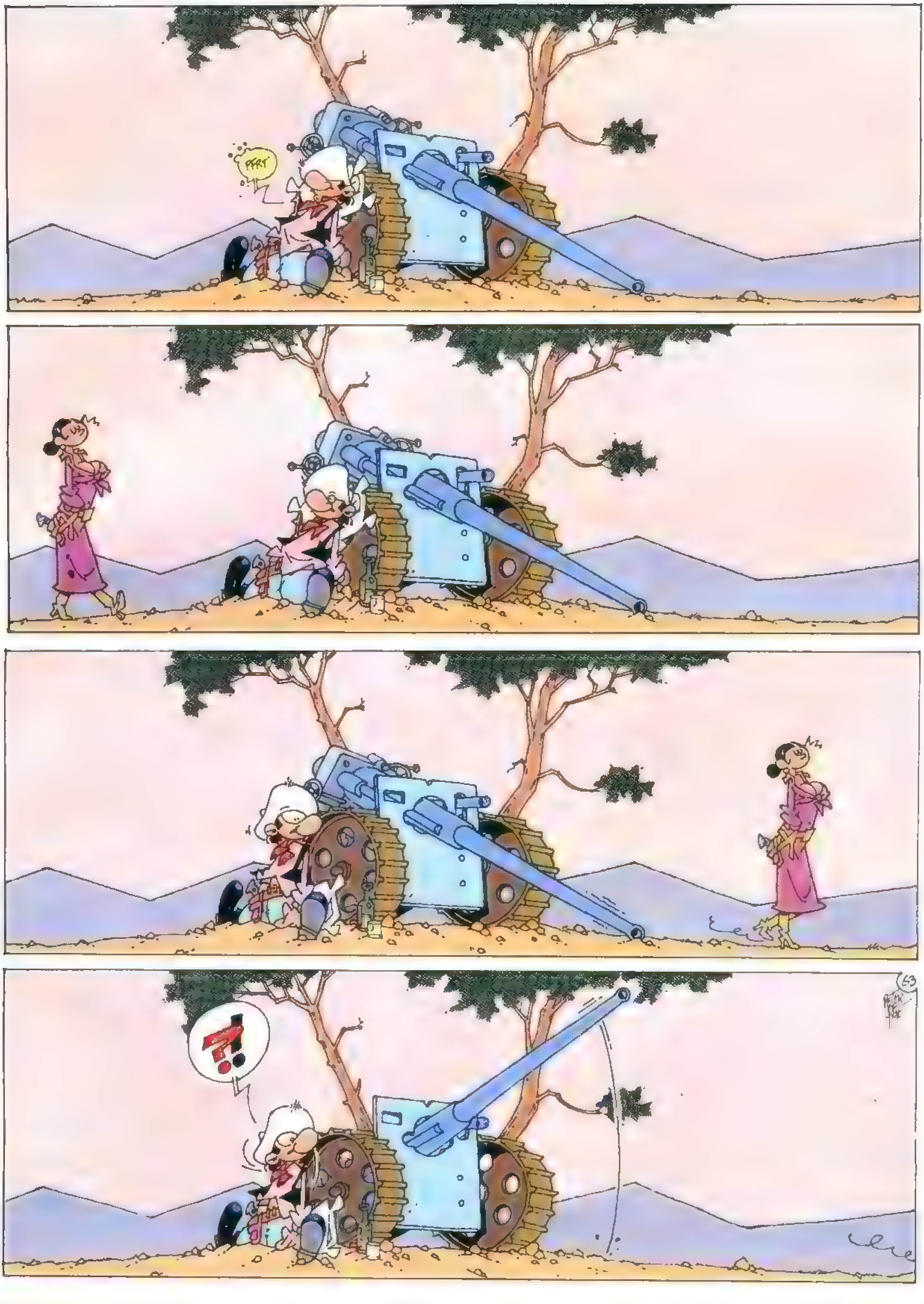
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

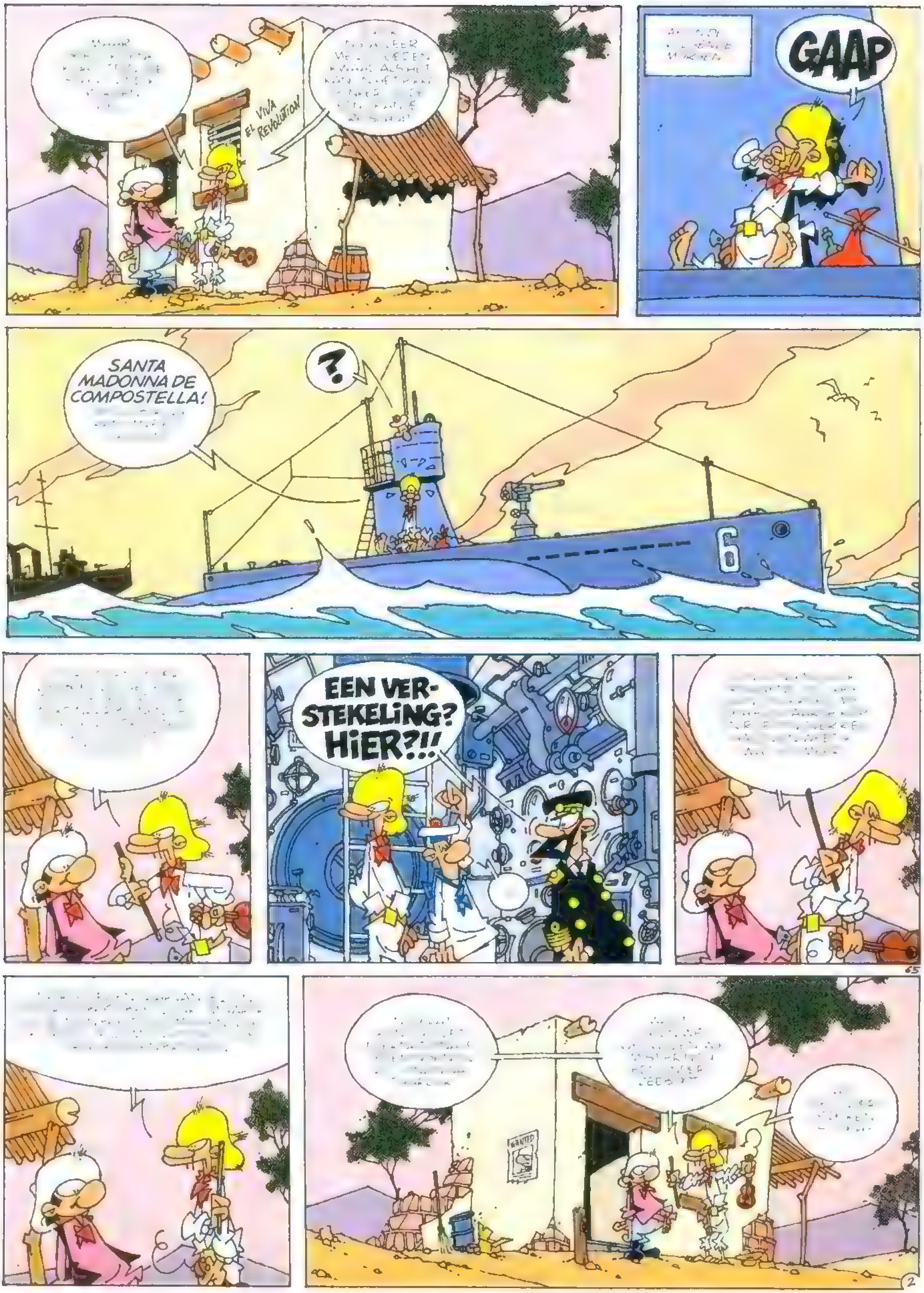

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

VIVA ZAPAPA

VIVA EL REVOLUTION
GAAP
SANTA MADONNA DE COMPOSTELLA!
?
EEN VER-STEKELING? HIER?!!
WANTED

STRIPNIEUWS

LOMBARD

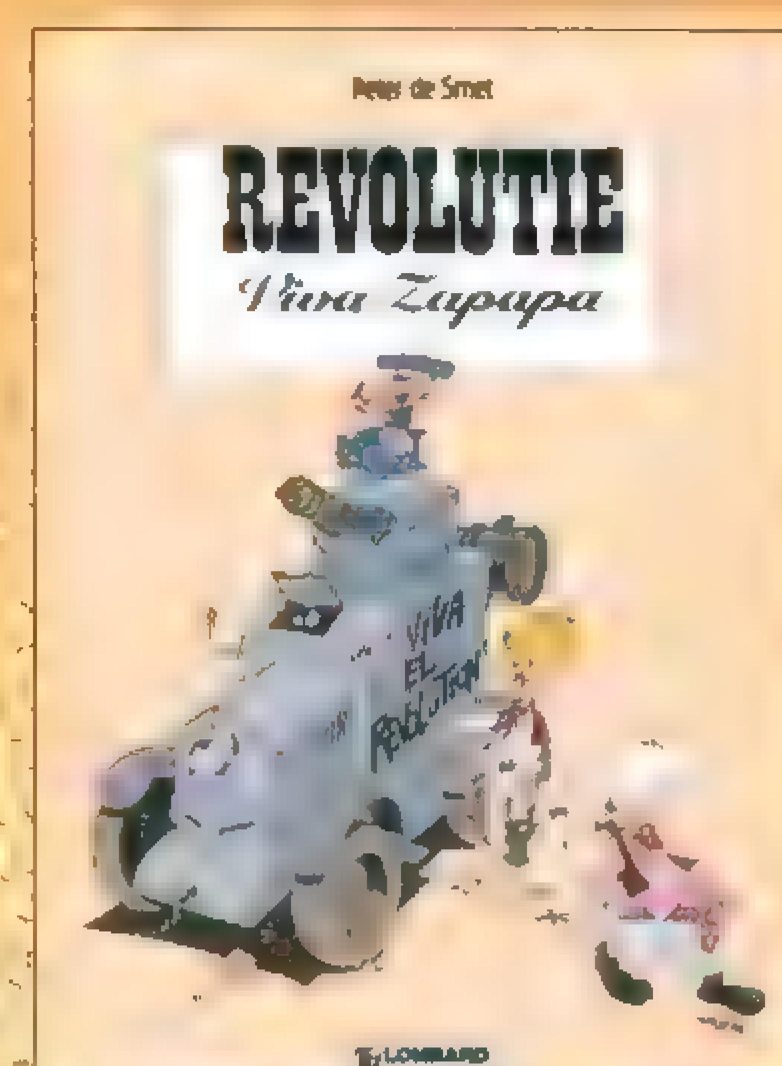
Aria:
De Stem van de Profeet
door M. Weyland
nr. 13-48 pagina's kleur

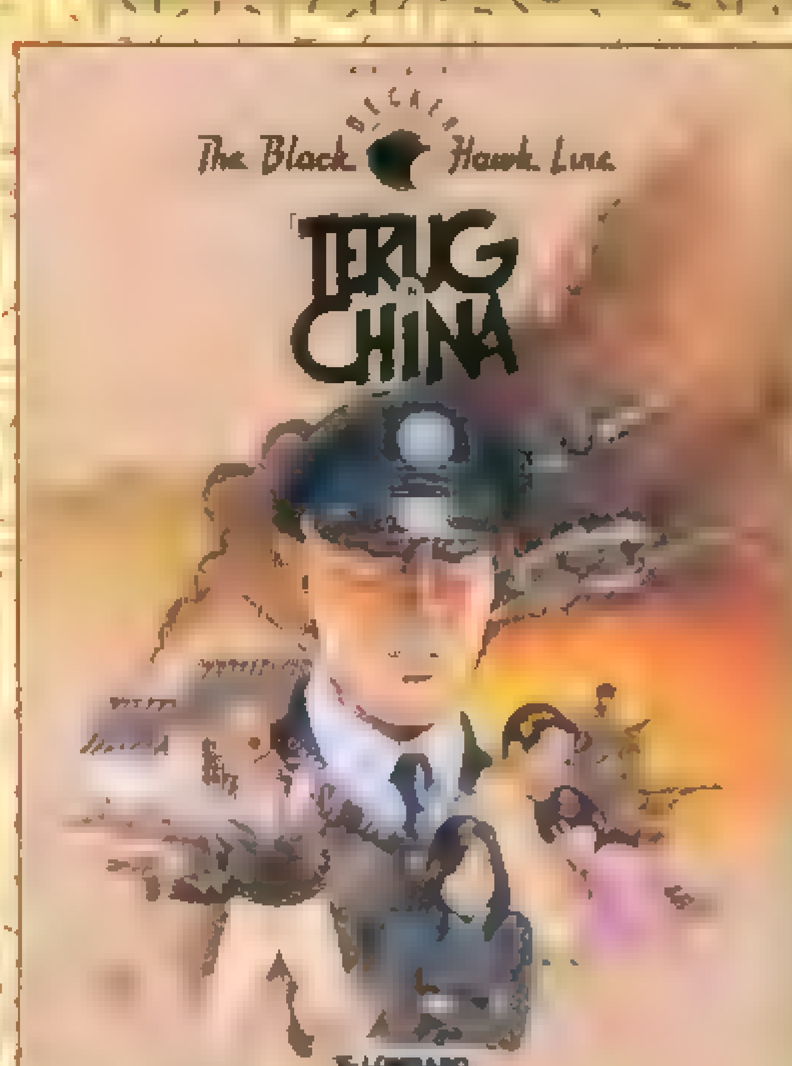
Vasco:
Het Stof van Ispahan
door Gilles Chaillet
nr. 9-48 pagina's kleur

Hugo:
De blauwe Parel
door Bedu
nr. 6-48 pagina's kleur

Viva Zapapa:
Revolutie
door Peter de Smet
nr. 1-48 pagina's kleur

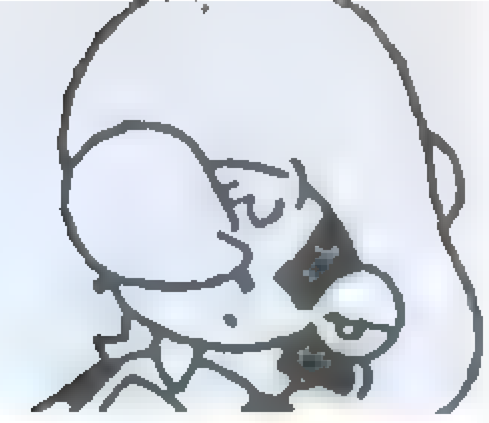

The Black Hawk Line:
Terug in China
door Jack Staller
nr. 1-48 pagina's kleur

Kroniek van de Nacht der Tijden:
Toumac
door A. Houot
nr. 2-48 pagina's kleur

Ze zijn pas verschenen!
Ze wachten op jullie!

REVOLUTION
VUUR!
KLIK
EN TOEN?
VIVA
EL REV
EL RE
VIVA
LUTION

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

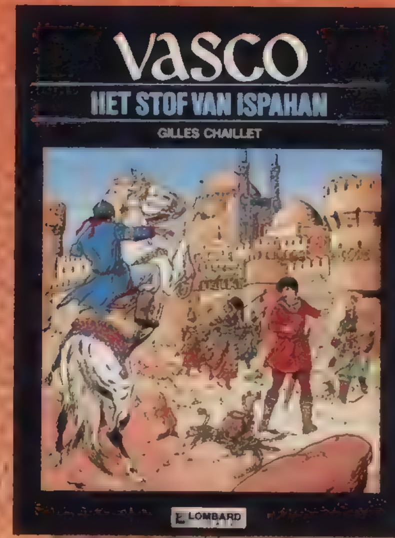

STRIPNIEUWS

LOMBARD

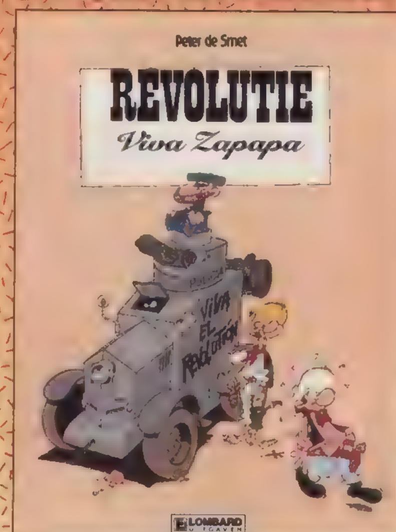
Aria:
De Stem van de Profeet
door M. Weyland
nr. 13-48 pagina's kleur

Vasco:
Het Stof van Ispahan
door Gilles Chaillet
nr. 9-48 pagina's kleur

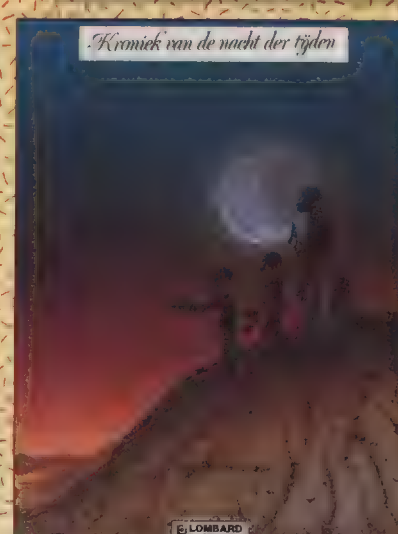
Hugo:
De blauwe Parel
door Bédu
nr. 5-48 pagina's kleur

Viva Zapapa:
Revolutie
door Peter de Smet
nr. 1-48 pagina's kleur

The Black Hawk Line:
Terug in China
door Jack Staller
nr. 1-48 pagina's kleur

Kroniek van de Nacht der Tijden:
Toumac
door A. Houot
nr. 2-48 pagina's kleur

Ze zijn pas verschenen!
Ze wachten op jullie!

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

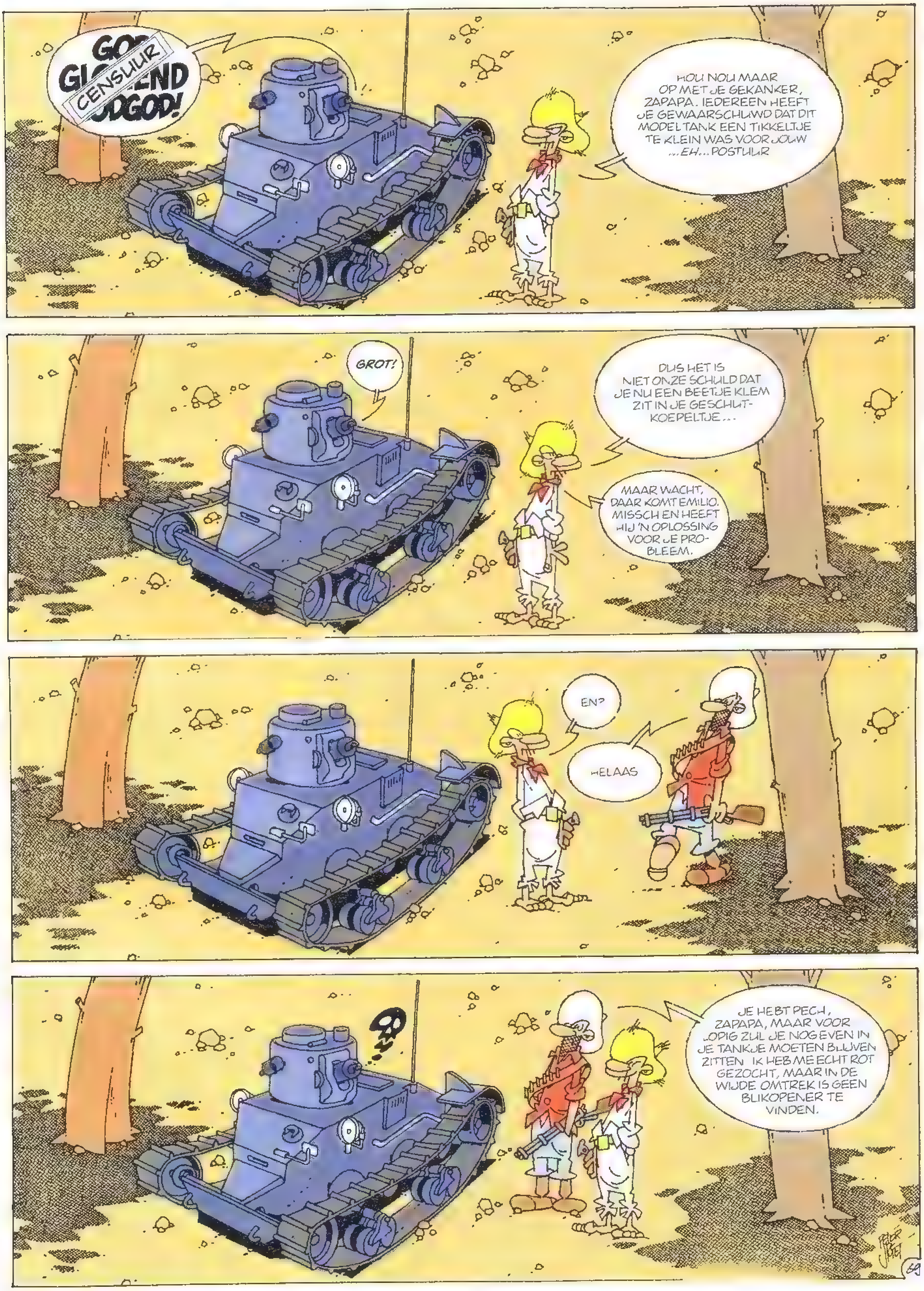

VIVA ZAPAPA
Peter de Smet
Viva Zapapa
REVOLUTIE
POLICIA
VIVA EL REVOLUTION
LOMBARD UITGAVEN
REVOLUTIE
door Peter Desmet
Album nr. 1
Hier kunnen we kort over zijn.
Een revolutionair, een strijder voor een betere wereld, niet gehinderd door gebrek aan intelligentie, geld of incompetente medestrijders.
En om het spannend te houden kan ik nu alvast verklappen, dat lukt 'm dus niet.
En, maar dit is persoonlijk, dat is maar goed ook.
De auteur.
48 pagina's kleur
145 BF/7,95 Fl.
LOMBARD UITGAVEN

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

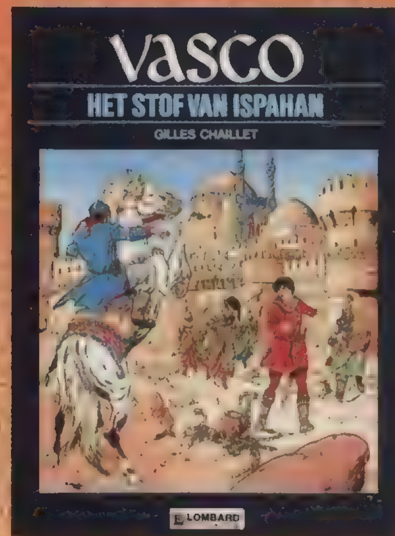

STRIPNIEUWS

LOMBARD

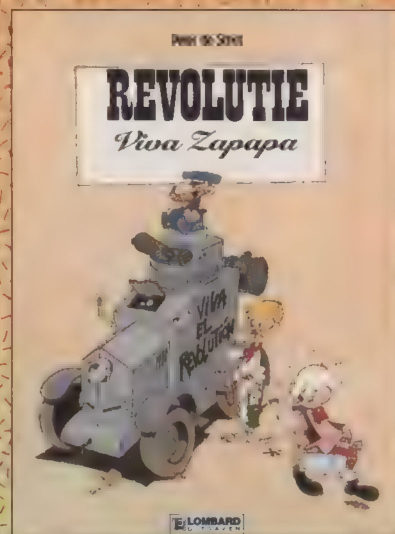
Aria:
De Stem van de Profeet
door M. Weyland
nr. 13-48 pagina's kleur

Vasco:
Het Stof van Ispahan
door Gilles Chaillet
nr. 9-48 pagina's kleur

Hugo:
De blauwe Parel
door Bédu
nr. 5-48 pagina's kleur

Viva Zapapa:
Revolutie
door Peter de Smet
nr. 1-48 pagina's kleur

The Black Hawk Line:
Terug in China
door Jack Staller
nr. 1-48 pagina's kleur

Kroniek van de Nacht der Tijden:
Toumac
door A. Houot
nr. 2-48 pagina's kleur

Ze zijn pas verschenen!
Ze wachten op jullie!

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

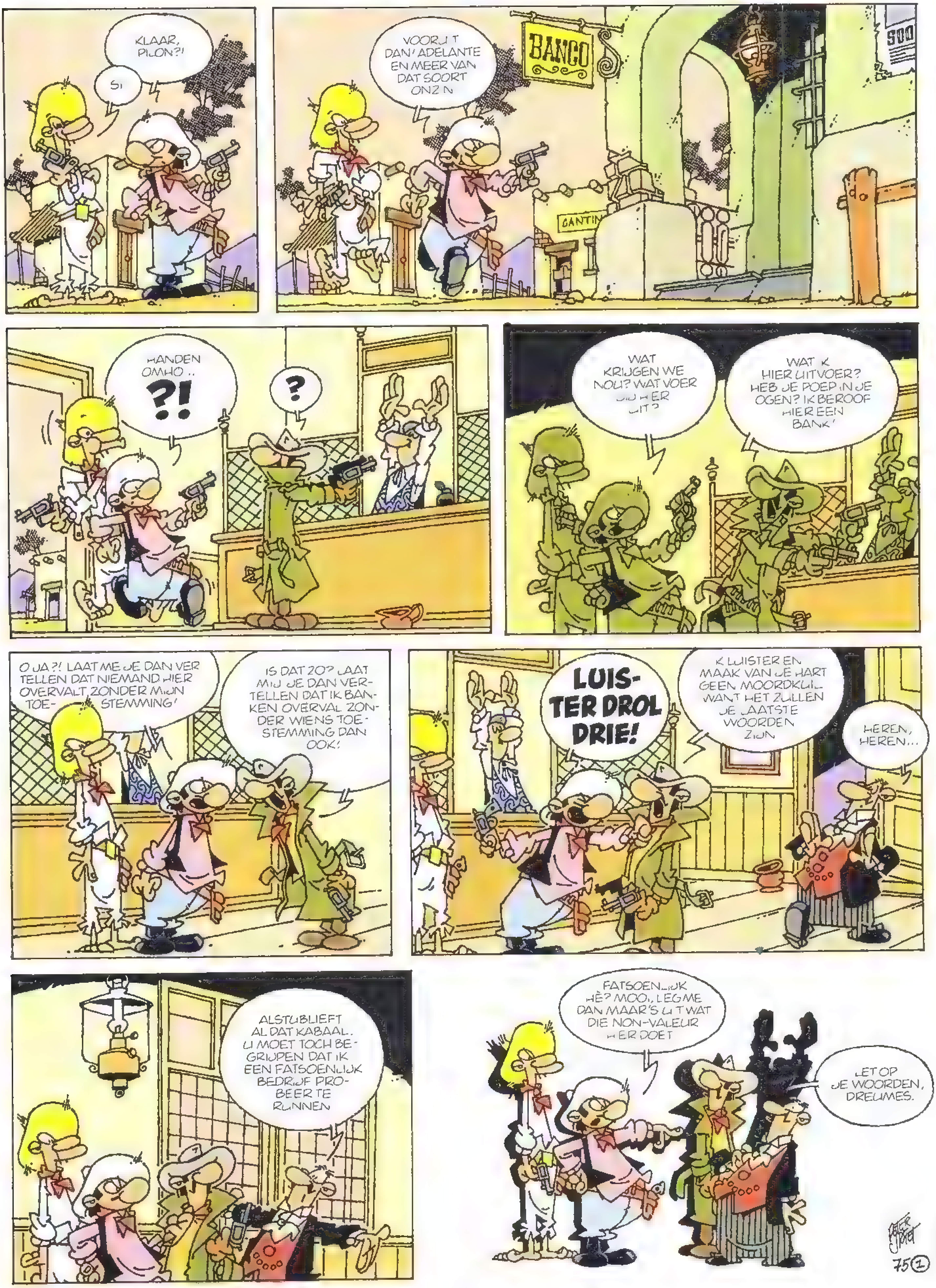

WITH LOVE
5 CIE
HIER IS HET
ZAPAPA
ZAL DIT JAAR
NIET TE KLAGEN
HEBBEN OVER GE
BREK AAN BELANG-
STELLING OP ZIJN
VERJAAR
DAG
VIVA
ZAPAPA!

einde

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

Nr 15
46e jaargang
9-4-91

kuifje

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT 77 JAAR

SILVESTER VAN ROCHEFORT

De Uitgestotenen

45 F — NEDERLAND ƒ 2,95

VIVA ZAPAPA

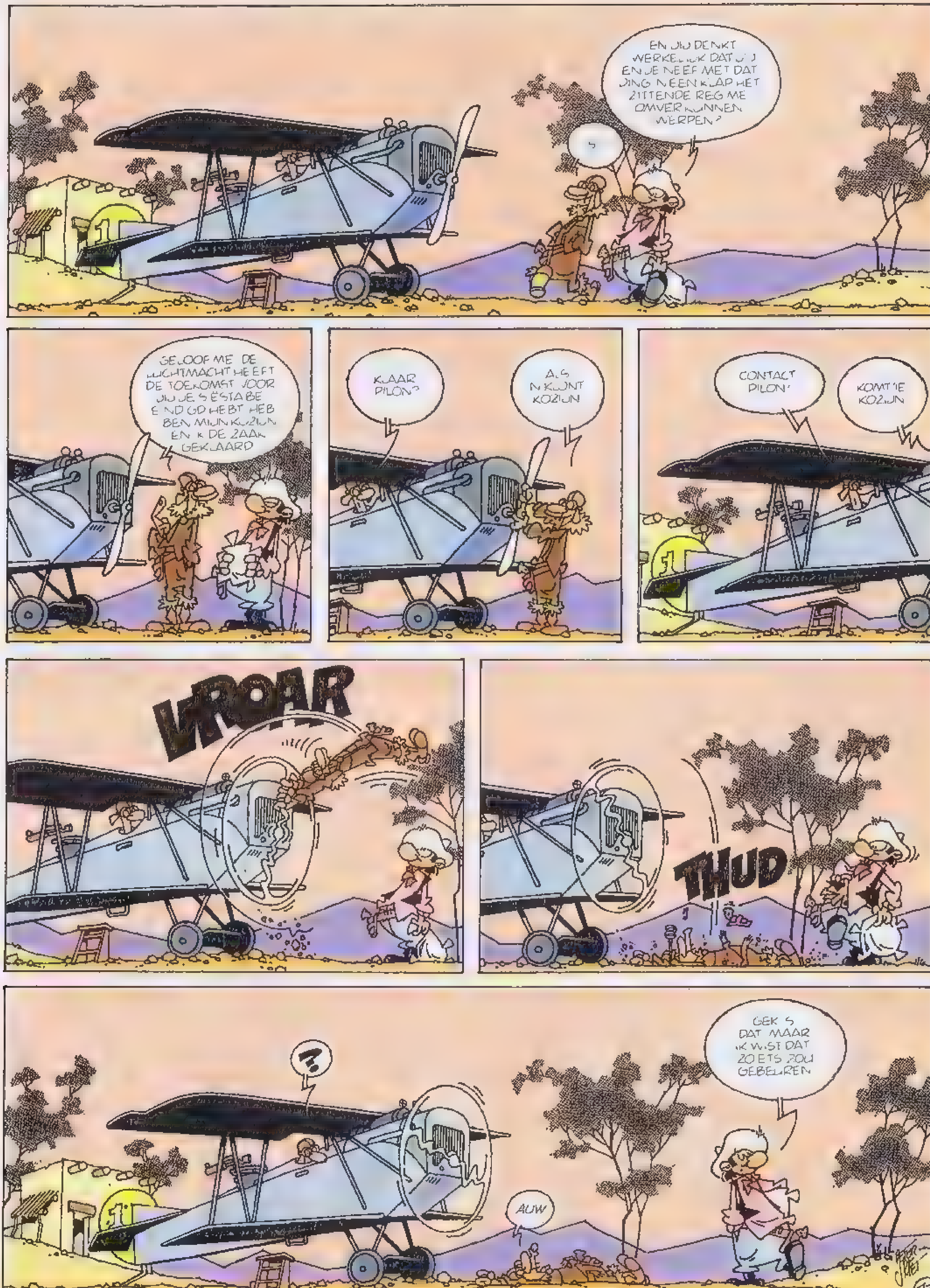

SINDS JAAR EN DAG BEN IK DEGENE DIE DEZE BANK BEROOFT EN ER BESTAAT NOG ZOIETS ALS GEWOONTERECHT, MIJNHEER
JA DAG JAN. EN WAT MOET IK DAN? DE BIJSTAND? VERGEET HET. IK WAS HIER HET EERST DUS IK BEROOF DEZE BANK
TJA
HEREN, IK DENK DAT IK DE OPLOSSING VOOR HET PROBLEEM HEB
MIJNHEER ZAPAPA, WILT U ZO VRIENDELIJK ZIJN OM DEZE BANK TE BEROVEN.
MOOI. DAT IS GELUKT. ACH HET IS ALTIJD WEER PRETTIG OM EEN VAKMAN AAN HET WERK TE ZIEN
MAAR NU KOMT HET. GAAT U ZOMAAR OVER STRAAT? MET ZOVEEL GELD? DAT IS TOCH ONVERANTWOORDELIJK? DENK AAN DE TOENEMENDE CRIMINALITEIT!
DUS WAT DOET U? U DEPONEERT UW GELD BIJ EEN VERTROUWDE BANKINSTELLING ZOALS DE ONZE. DAAR IMMERS IS HET VEILIG EN WEET U WAT HET MOOISTE IS?
U DUPEERT GEEN COLLEGA'S WANNEER DIE DE AANDRANG VOELEN OOK HUN BEROEP UIT TE OEFENEN
GOED, ALLES NOG EVEN OP'N RIJTJE...
WE HEBBEN DE BANK OVERVALLEN. DAT STAAT VAST. VOOR DE VEILIGHEID HEBBEN WIJ ONS GELD OP DE BANK LATEN STAAN..
BANCO
...VERVOLGENS OVERVALT ONZE COLLEGA DE BANK EN DEPONEERT WEGENS EERDER GENOEMDE VEILIGHEIDSREDENEN ZIJN, OF EIGENLIJK ONS GELD, OOK WEER BIJ DE BANK
DUS ONS GELD LIGT NOG STEEDS VEILIG BIJ DE BANK
WAAR ZIJN WE EIGENLIJK MEE BEZIG?

P. de Smet

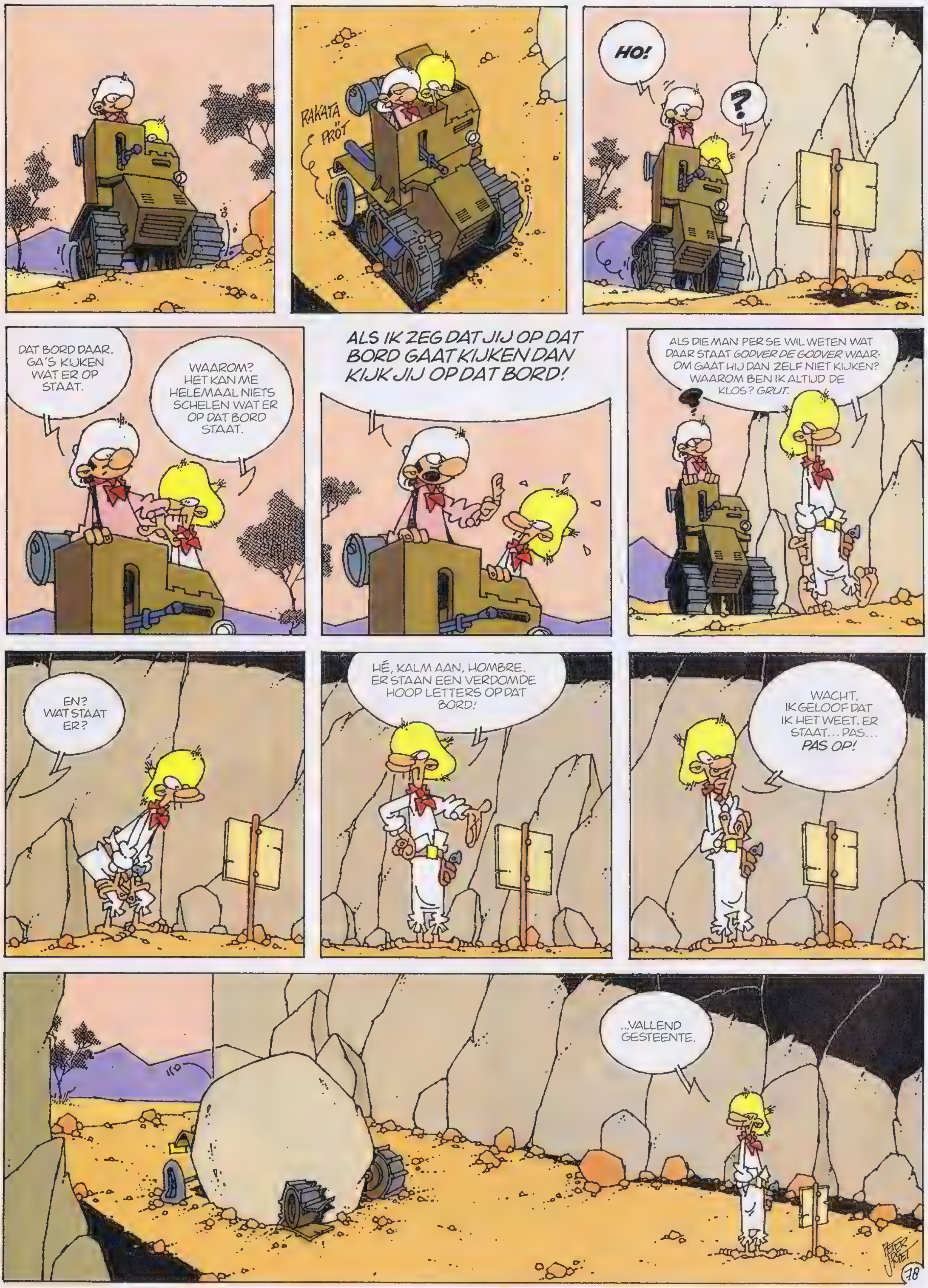
VIVA ZAPAPA

P. de Smet

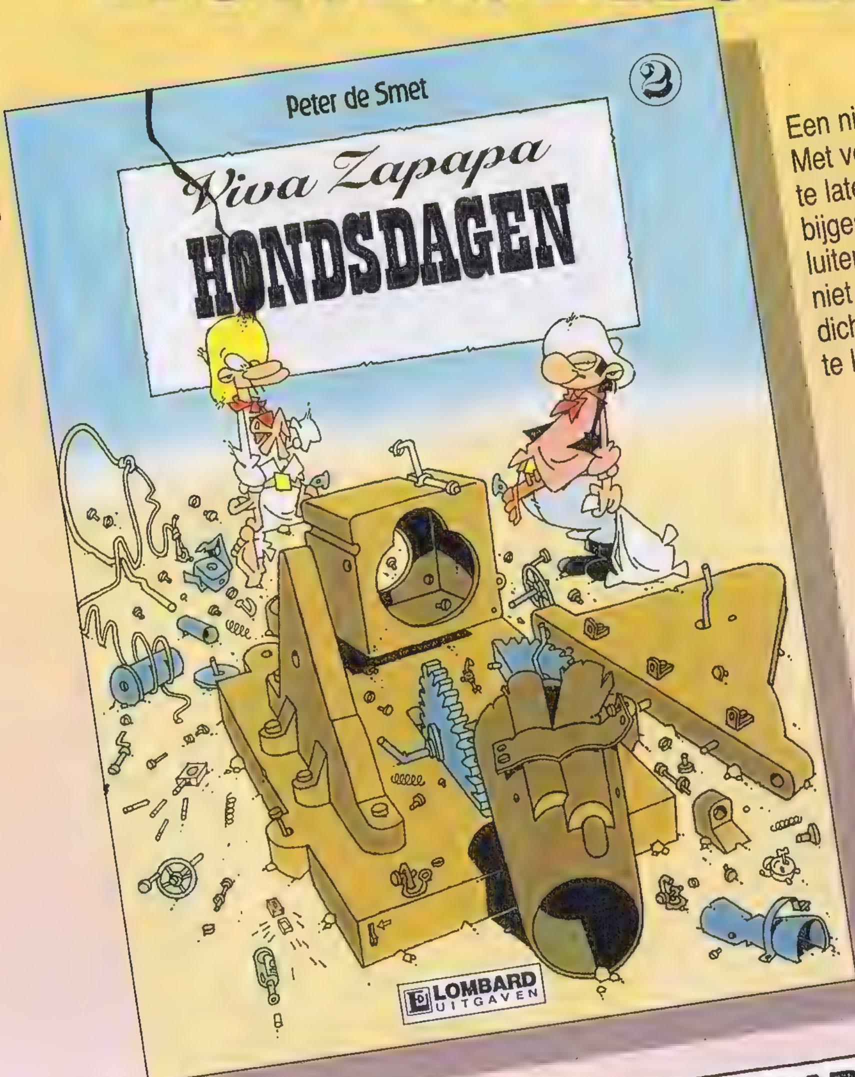
VIVA ZAPAPA

Viva Zapapa

HONDSDAGEN

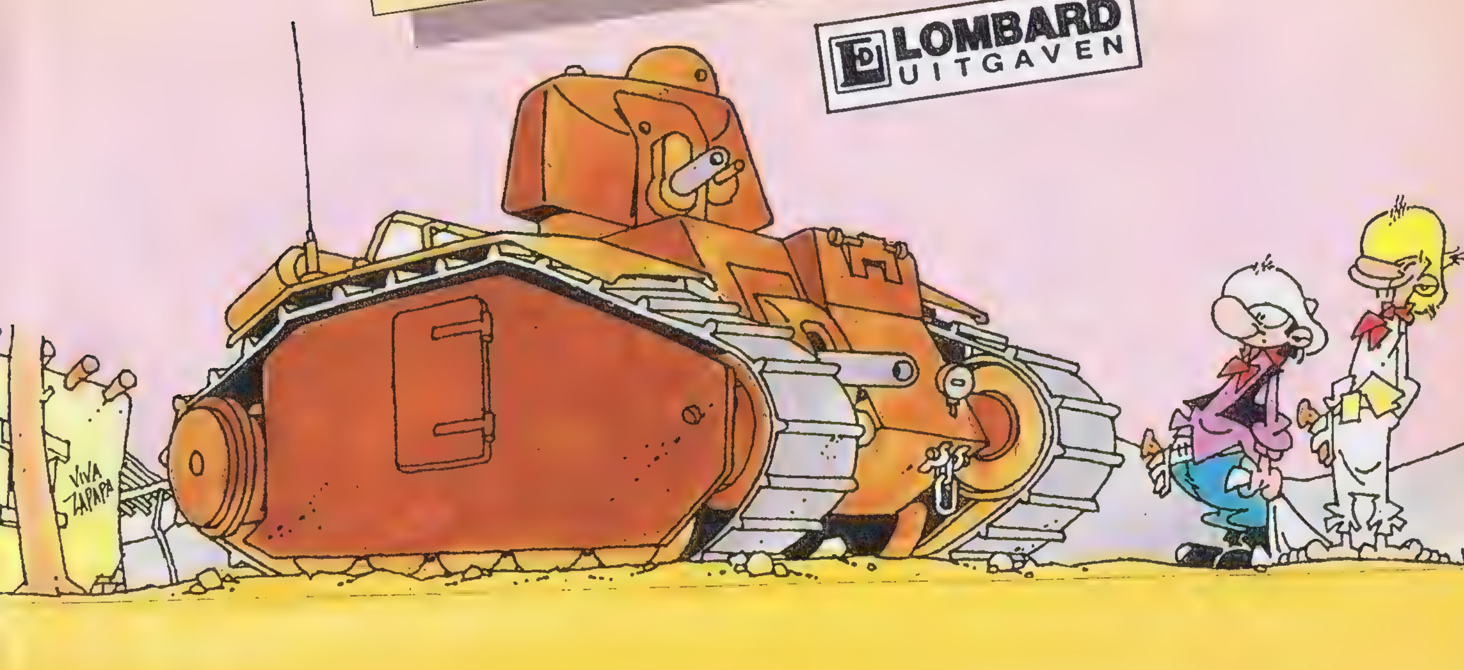
**door
P. de Smet
album nr 2**

Een nieuwe, betere wereld! Met vernieuwde en niet af te laten ijver slaagt Zapapa, bijgestaan door zijn trouwe luitenant Pilon, er wederom niet in om ook maar een stap dichter bij dat nobele ideaal te komen.

**48 pagina's kleur
145 B.F./7,95 FL**

LOMBARD UITGAVEN

N° 31
46e jaargang
30-7-91

Kuifje

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT 77 JAAR

NIEUW

ZWITSERLAND VIERT HAAR 700-JARIG BESTAAN !

MOZART EN CASANOVA

VASCO

enz... enz...

45 F — NEDERLAND ƒ 2,95

JUNI 91

Ze zijn pas verschenen! Ze wachten op jullie!

THORGAL: De Sleutelbewaarster
door G. Rosinski en J. Van Hamme
album nr 17
48 pagina's kleur
Soft cover:
160 BF/8,95 FL
Hard cover:
325 BF/17,50 FL

VIVA ZAPAPA: Hondsdagen
door P. de Smet — album nr 2 —
48 pagina's kleur 145 BF/7,95 FL

JODY BARTON:
De Schittering van de Dood
door G. Declercq
album nr 1 — 48 pagina's kleur
145 BF/7,95 FL

OP ZOEK NAAR HET MEISJE MET HET GOUDEN HAAR
door F. Bihel en X. Josset
48 pagina's kleur
390 BF/21,50 FL

JULIE, KLAARTJE, CECILE:
Recht uit het Hart door Sidney en Bom
album nr 8 — 48 pagina's kleur
145 BF/7,95 FL.

WALLENSTEIN:
De Jaren van de Duivel
door Robert Lebersorg en Diego Couturier
48 pagina's kleur — 390 BF/21,50 FL

LOMBARD stripnieuws

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

VIVA ZAPAPA

OKÉ KNUL, LAAT DE REST MAAR AAN MIJ OVER. ZORG JIJ NU MAAR VOOR EEN HARTIGE HAP EN EEN STEVIGE BORREL, WANT DE INWENDIGE MENS WIL OOK WAT.
DAN GAAN MIJNHEER EN IK EVEN GEZELLIG BABBELEN OVER ZIJN VERSTOORDE WELZIJN.
HÈ, LEKKERE ZIELEPIET!
MIJN WELZIJN? NOU VEEL WEL IS ER NIET AAN MIJN HUIDIGE ZIJN.
ZO MAG IK 'T GRAAG HOREN.
SINDS JAAR EN DAG SLOOF IK ME UIT OM VAN DEZE WERELD EEN BETERE PLAATS TE MAKEN EN WAT HEB IK BEREIKT? NIETS, ABSOLUUT NIETS. IK BEN EEN NUL. EEN NON-VALEUR VAN ONGEKENDE OMVANG.
EN...
STIL MAAR, VENT. HET IS ZO KLAAR ALS EEN KLONT. JE BENT 'N SLACHTOFFER VAN ONZE MAATSCHAPPIJ. MAAR DAT IS NIET ERG, HOOR.
NEE?
WEL NEE.
INTEGEN-DEEL ZELFS, JE VOORZIET IN EEN GROTE SOCIALE BEHOEFTE.
WANT STEL NOU EENS DAT ER GEEN SLACHTOFFERS VAN DE MAATSCHAPPIJ ZOU-DEN ZIJN. WEET JE WAT DAT BETEKENT?
NEE.
DUIZENDEN WERKE-LOZE WELZIJNSWERKERS, MIJNHEER! DUIZENDEN!!!
HO!
DUS IN WEZEN BENT U GEEN SLACHTOFFER, MAAR EEN STEUN-PILAAR VAN ONZE MAATSCHAPPIJ.
GÔH, ZO HEB IK 'T NOOIT BE-KEKEN.
IK, ZAPAPA, STEUNPILAAR VAN DE MAATSCHAPPIJ. ACH, ZOIETS GEEFT TOCH EEN MOOI GEVOEL IN DE BROEK.
PROT.
RINKEL
!

DRNG
JA ZEG, KALM AAN. IK KOM.
YES
NEE, U SPREEKT NIET MET SEÑOR ZAPAPA. SEÑOR ZAPAPA IS EVEN NIET GEDISPONEERD
OF ZOIETS.
U SPREEKT MET ZIJN PERSOONLIJKE WELZIJNSWERKER. KAN IK IETS VOOR U DOEN?
....
JA, DANK JE DE KOEKOEK. DAT ZOUDEN WE ALLEMAAL WEL WILLEN, MAAR ZOALS IK AL ZEI, MIJN CLIËNT IS NU EVEN NIET GEDISPONEERD.
....
WAAR IK ME MEE BEMOEI? JA KOM, WAT KRIJGEN WE NOU?
IK ZAL U VERTELLEN WAAR IK ME MEE BEMOEI. IK BEMOEI ME MET DATGENE WAAR IK VOOR BETAALD WORD, SEÑOR!...
...EN DAT, SEÑOR, IS HET WELZIJN VAN MIJN CLIËNT. EN U MOET NIET DENKEN DAT, OMDAT MIJN CLIËNT NU EVEN NIET GEDISPONEERD IS, U HEM MET IEDER WISSEWASJE LASTIG KUNT VALLEN.
IK MAG DIE MAN WEL ...
DUS ALS U NIETS ANDERS TE MELDEN HEEFT DAN EEN LULLIG BAANTJE VOOR MIJN CLIËNT, DAN VERZOEK IK U DRINGEND ONS NIET LANGER LASTIG TE VALLEN, WANT WE HEBBEN WAARACHTIG WEL WAT ANDERS TE DOEN.
HA, WAT DENKT-IE WEL, DE VLERK.
AFIJN..
!
LEEG, POTDOMME OOK DAT NOG!
HEBBEN JULLIE HET GEHOORD?
EH, NEE.

VIVA ZAPAPA

~ EINDE ~

P. de Smet

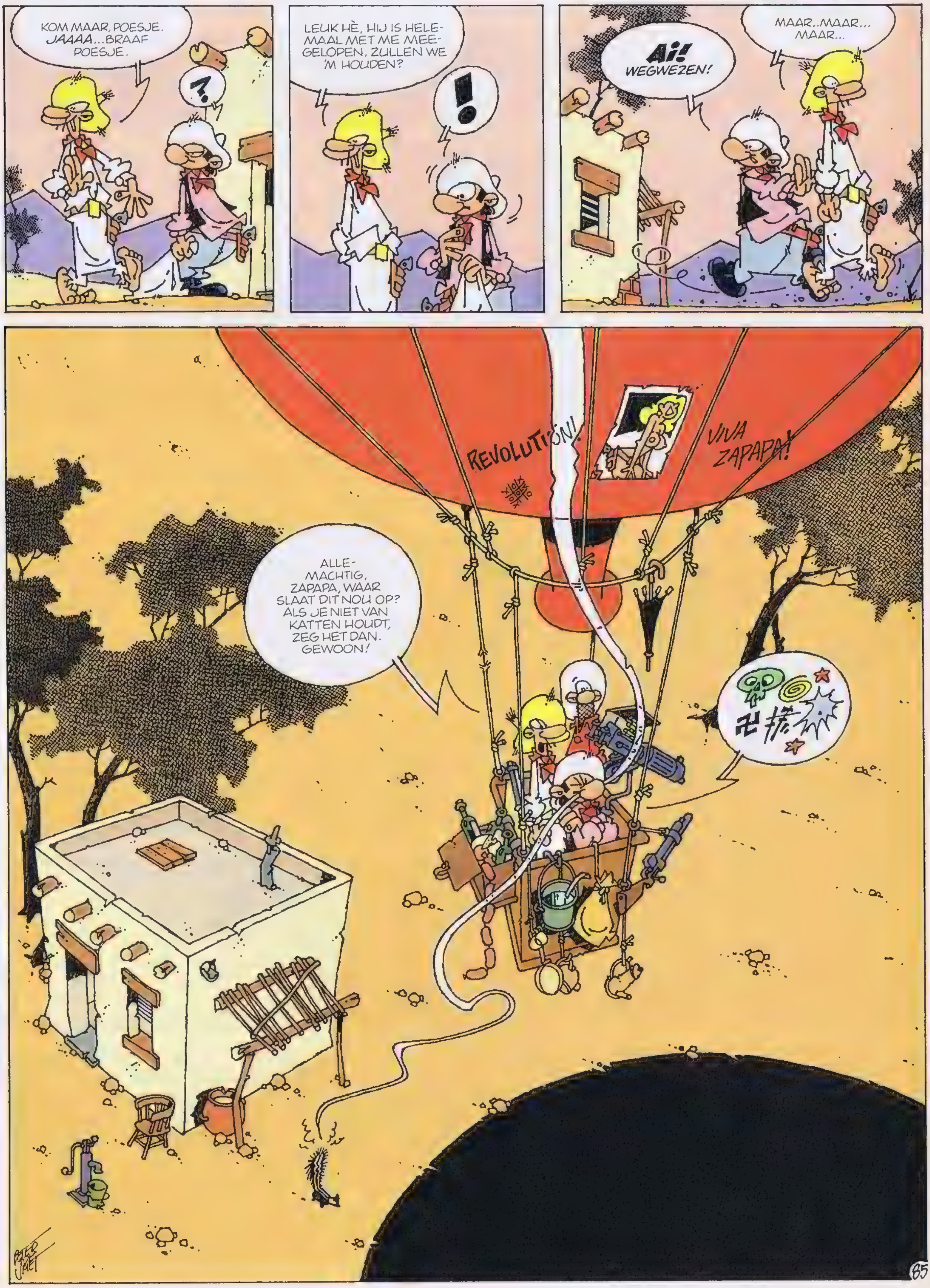
VIVA ZAPAPA

ERGER NOG, HET ZAL TOT EEN VOLKS-OPROER LEIDEN.
NEE, TOCH.
JAWEL. WANT JE DENKT TOCH NIET DAT ER EEN TECHNIKER NORMAAL ZIJN WERK KAN DOEN TERWIJL DE GROTE ZAPAPA SPREEKT.
DUS DIE UITZENDING LOOPT MOOI IN HET HONDERD EN DAT PIKKEN DIE MILJOENEN LUISTERAARS NOOIT DUS OPROER.
EN DAT WIL DE GROTE ZAPAPA NIET. DE GROTE ZAPAPA WIL VERANDERING. MAAR NIET ZO.
DA'S WAAR.
MAAR WEET JE WAT? HIJ WOONT HIER NIET ZO VER VANDAAN. LATEN WE NAAR ZIJN HUIS GAAN. MISSCHIEN VANGEN WE EEN GLIMP VAN 'M OP
SI.
HET SCHIJNT DAT HIJ ZICH WEL EENS OP ZIJN BALKON VERTOONT.
ECHT?
DAAR! DAAR WOONT DE GROTE ZAPAPA.
GÔH
WEET JE WAT? ALS WE NU EENS HEEL HARD ZIJN NAAM ROEPEN. MISSCHIEN VERTOONT HIJ ZICH DAN.
ZAPAPA
ZAPAPA! ZAPAPA!
ZAPAPA!
PLOP
WAKKER WORDEN, ZAPAPA. HET IS HALF TWEE EN WE ZOUDEN VANDAAG DE BANK OVERVALLEN.
PILON! HAAL HET NOG EEN KEER IN JE HOOFD OM MIJ OP HET HOOGTEPUNT VAN MIJN LOOPBAAN TE STOREN EN JE ZOU WENSEN NOOIT GEBOREN TE ZIJN! GELOOF ME!
?!
84
einde

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

THORGAL: De Sleutelbewaarster
door G. Rosinski en J. Van Hamme
album nr 17
48 pagina's kleur
Soft cover:
160 BF/8,95 FL
Hard cover:
325 BF/17,50 FL

JUNI 91

Ze zijn pas verschenen!
Ze wachten op jullie!

VIVA ZAPAPA: Hondsdagen
door P. de Smet — album nr 2 —
48 pagina's kleur 145 BF/7,95 FL

JODY BARTON:
De Schittering van de Dood
door G. Declercq
album nr 1 — 48 pagina's kleur
145 BF/7,95 FL

JULIE, KLAARTJE, CECILE:
Recht uit het Hart door Sidney en Bom
album nr 8 — 48 pagina's kleur
145 BF/7,95 FL.

WALLENSTEIN:
De Jaren van de Duivel
door Robert Lebersorg en Diego Couturier
48 pagina's kleur — 390 BF/21,50 FL

OP ZOEK NAAR HET MEISJE MET HET GOUDEN HAAR
door F. Bihel en X. Josset
48 pagina's kleur
390 BF/21,50 FL

LOMBARD stripnieuws

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

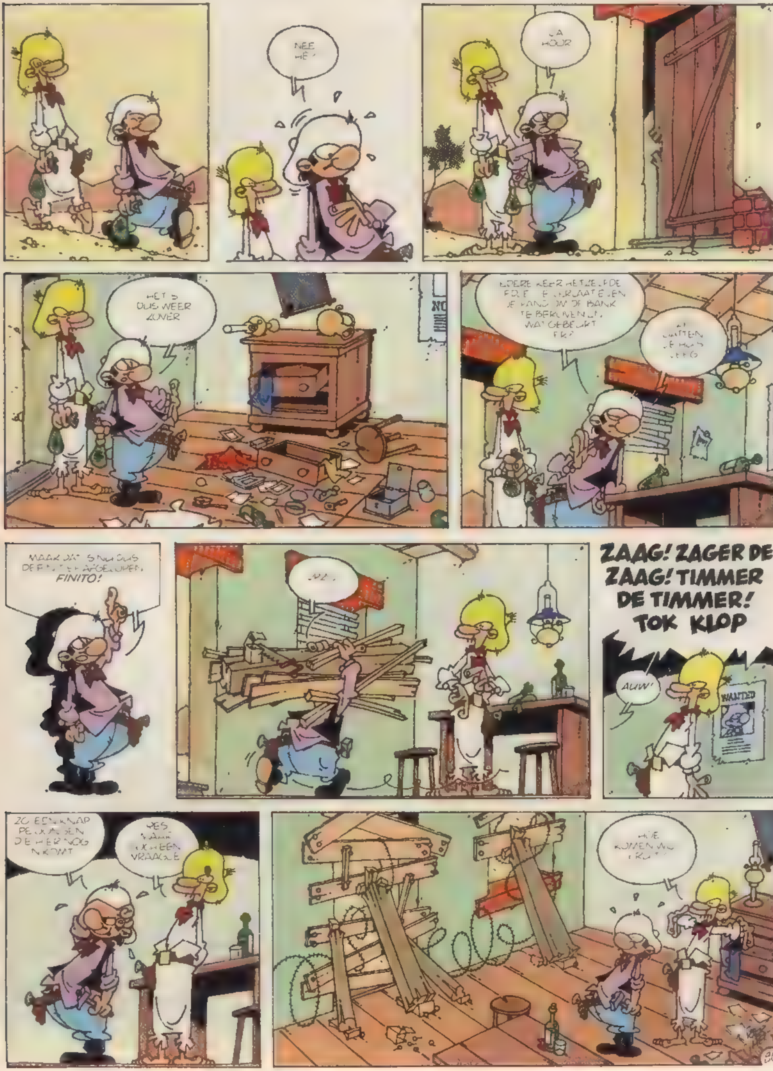
VIVA ZAPAPA

WE ZIJN BEZIG MET EEN REVOLUTIE, IDIOOT!
GEWOON, WE STANGEN DE PLAATSELIJKE POLITIE EEN BEETJE, OVERVALLEN EEN BANKJE. MAAR VEEL STELT 'T NIET VOOR
5000
NEE DUS!
PROT
THUD
VIVA ZAPAPA!
LATER..
NOTICE
5000

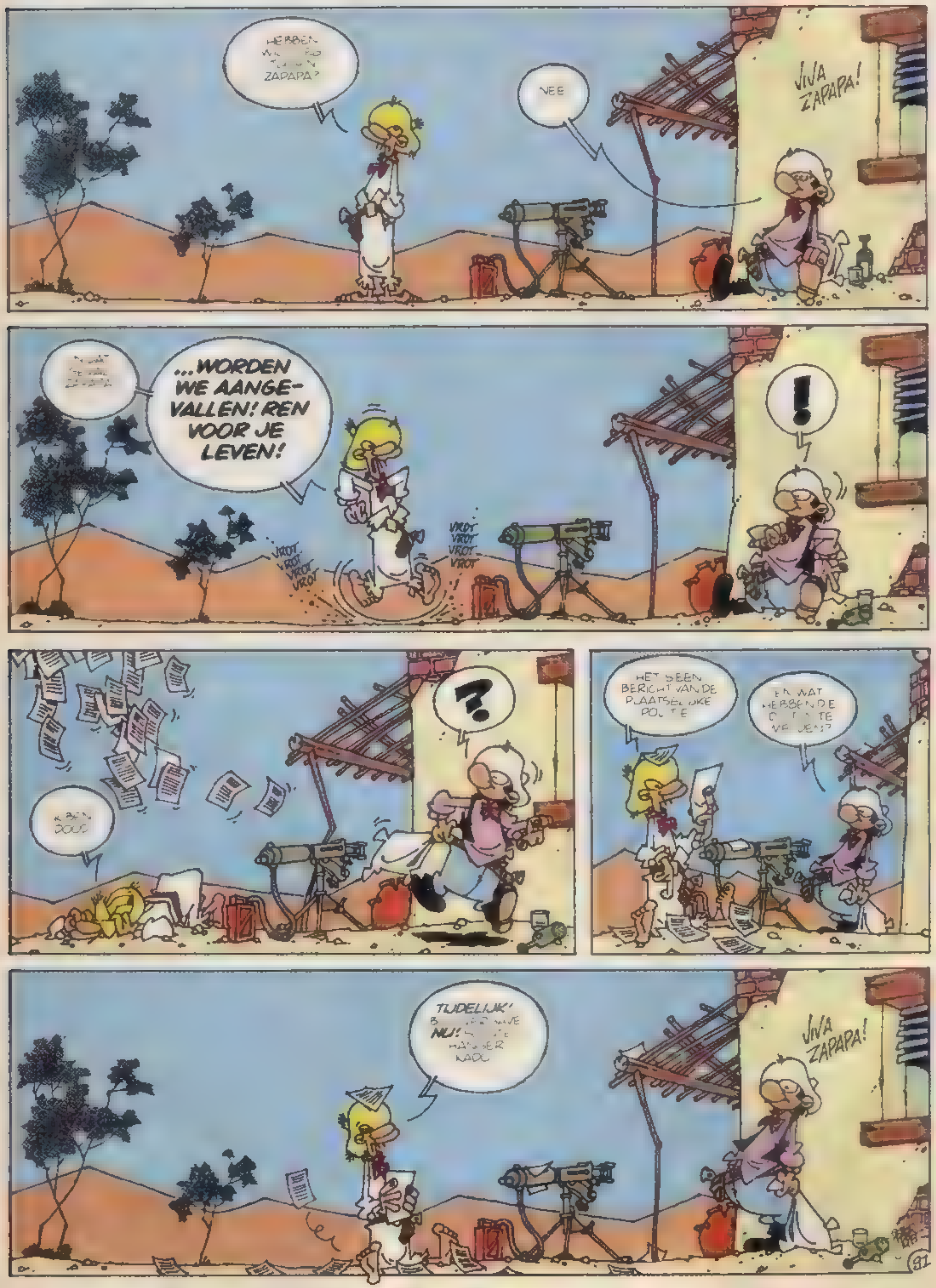

JA, WAT NOU? HEB JE EEN BAAN GEREGELD, JA OF NEE?
JA HOOR JE KUNT VANDAAG AL BEGINNEN
MOO WAAR?
BIJ DE STADSREINIGING
DE WAT?!
NOU, EH DINGES, DE STADSREI
LAAT MAAR ZITTEN. IK HEB JE VERSTAAN... DE STADSREINIGING. ALS HET NIET OM TE HUILEN WAS, ZOU JE ER OM MOETEN LACHEN
MAAR GOED, DE REINIGING IS 'N NUTTIG INSTITUUT EN ANDERE GROTEN ZIJN MIJ VOORGEGAAN EN IK, ZAPAPA, ZAL VAN DAARUIT HET AANGEZICHT VAN DE WERELD VERANDEREN.
DUS VOORUIT NAAR HET WERK, WANT EEN DIRECTEUR MOET HET GOEDE VOORBEELD GEVEN. DIE MAG NIET TE LAAT KOMEN
?
ZEI JE DIRECTEUR?
NATUURLIJK ZEI IK DIRECTEUR WANT MOET IK ANDERS ZEGGEN?
EH, BIJRIJDER OP DE GROFVUILAUTO BIJVOORBEELD
DUS DAT IS HET. BIJRIJDER OP DE GROFVUILAUTO. DAT IS ALLES WAT JE HEBT KUNNEN REGELEN?
NEE HOOR HET WAS MAAR 'N GRAPJE JE KON DIE BAAN KRIJGEN, MAAR IK HEB GEZEGD DAT ZAPAPA DAAR TE GOED VOOR WAS. CHEF VAN DE GEMEENTELIJKE RETIRADE, DAT HEB IK ER VOOR JE UITGESLEEPT NEE, JE HOEFT ME NIET TE BEDANKEN
HALLO. MET DE AFDELING GROF VUIL?
NIET RECYCLEBAAR

DE GOLF
VAN MEXICO?
WACHT LAAT
ME EVEN NA-
DENKEN

JA HOOR
HET IS DUS WEER ZOVER
FINITO!
ZAAG! ZAGER DE ZAAG! TIMMER DE TIMMER! TOK KLOP
AUW!
WANTED

P. de Smet **VIVA ZAPAPA**

NOEM HET
EEN GAVE.

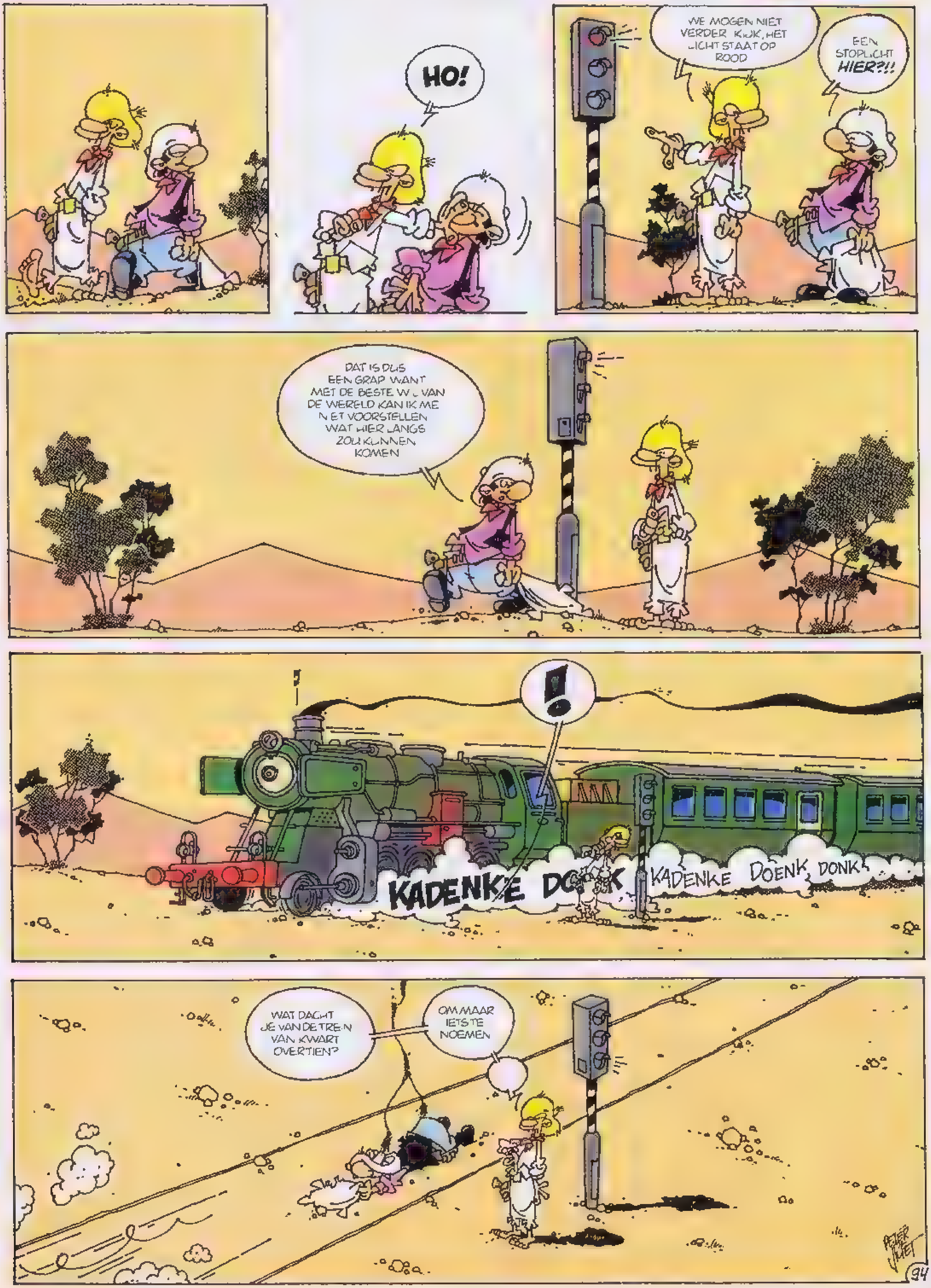
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

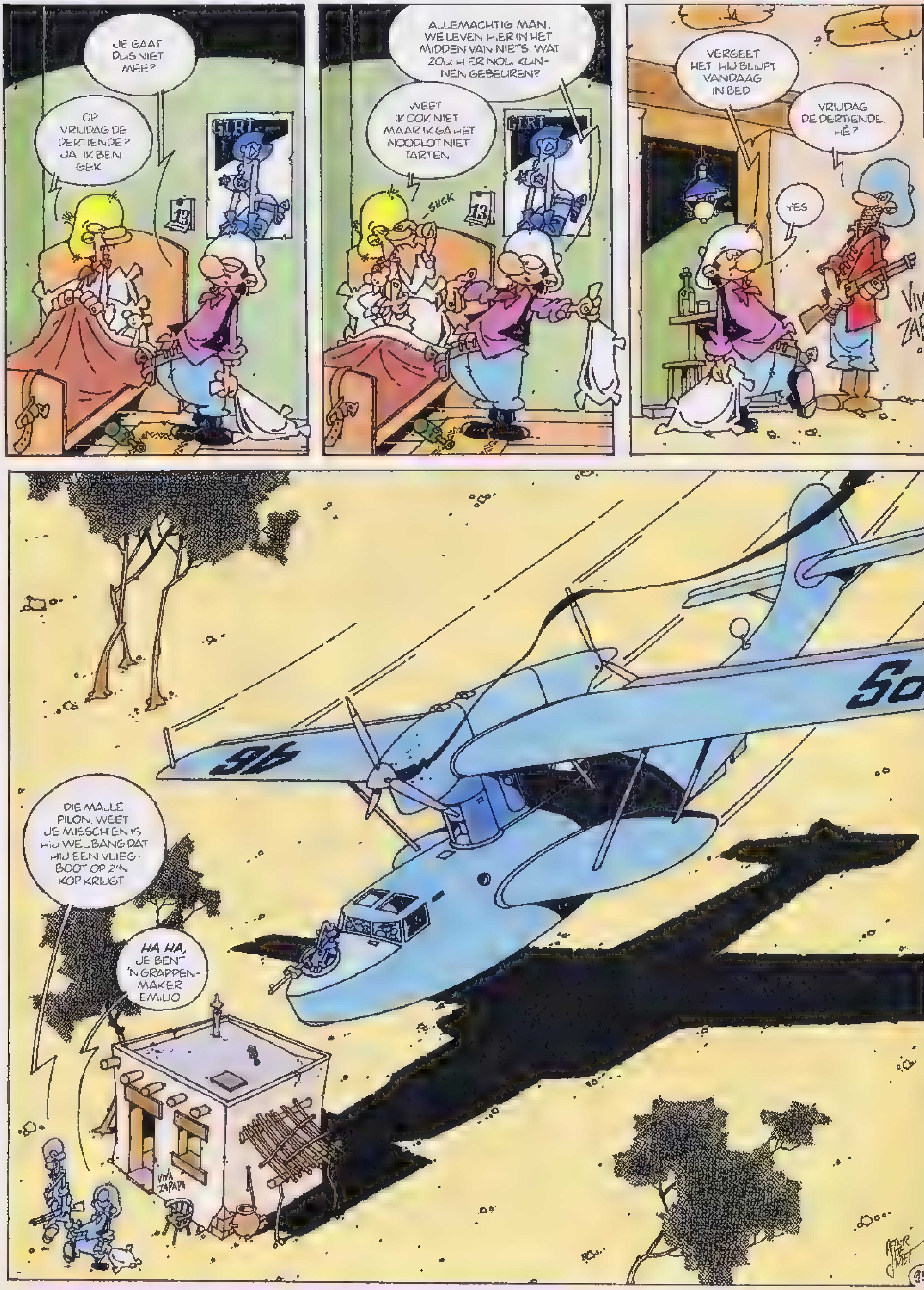
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

Nr 10/week 12
47e jaargang
10-3-92

Kuifje

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT 77 JAAR

NINO

THORGAL

JORDAN

enz... enz...

Volledig verhaal

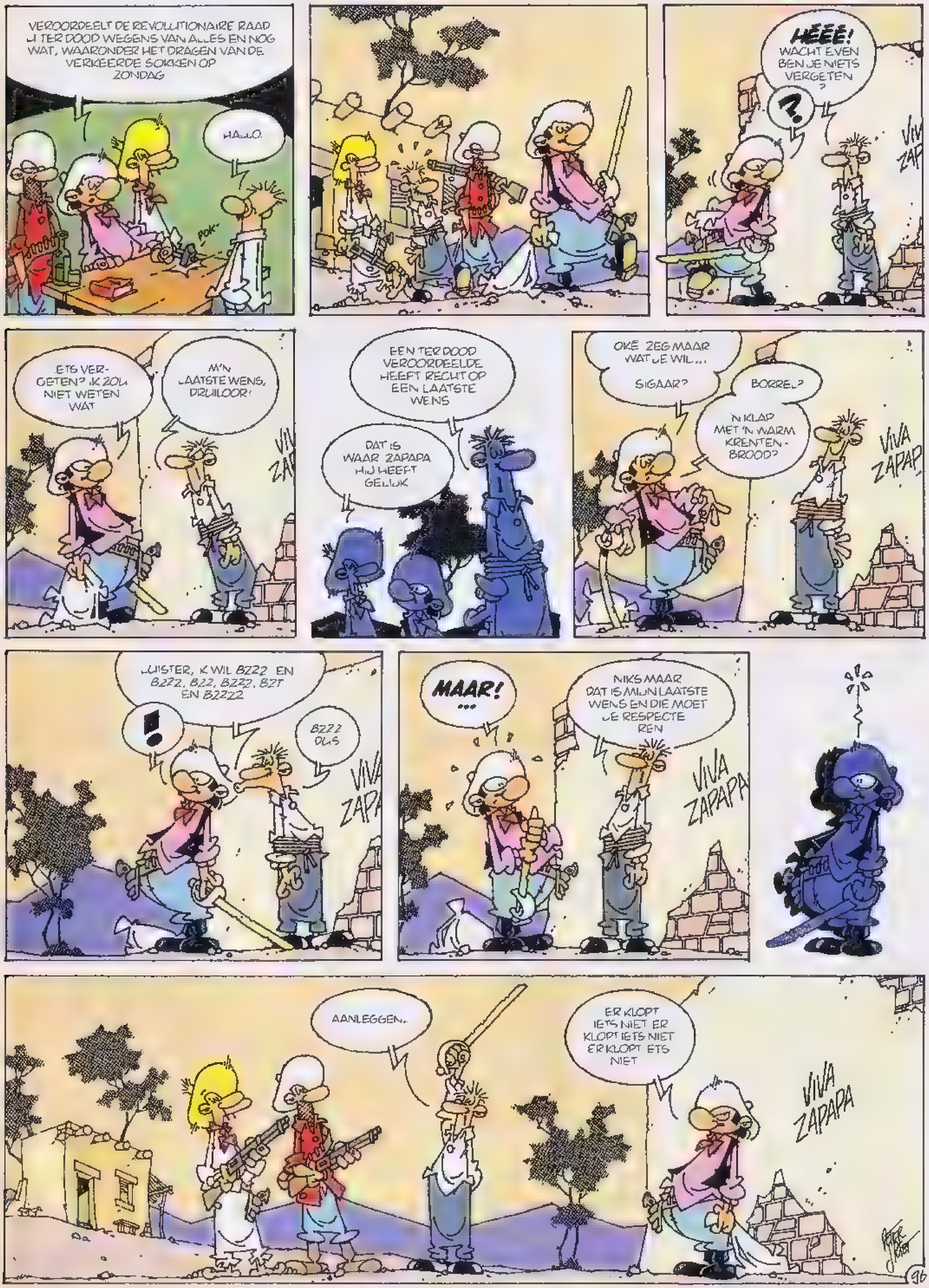
Een gezellig Zeiltochtje

50 F — NEDERLAND ƒ 2,95

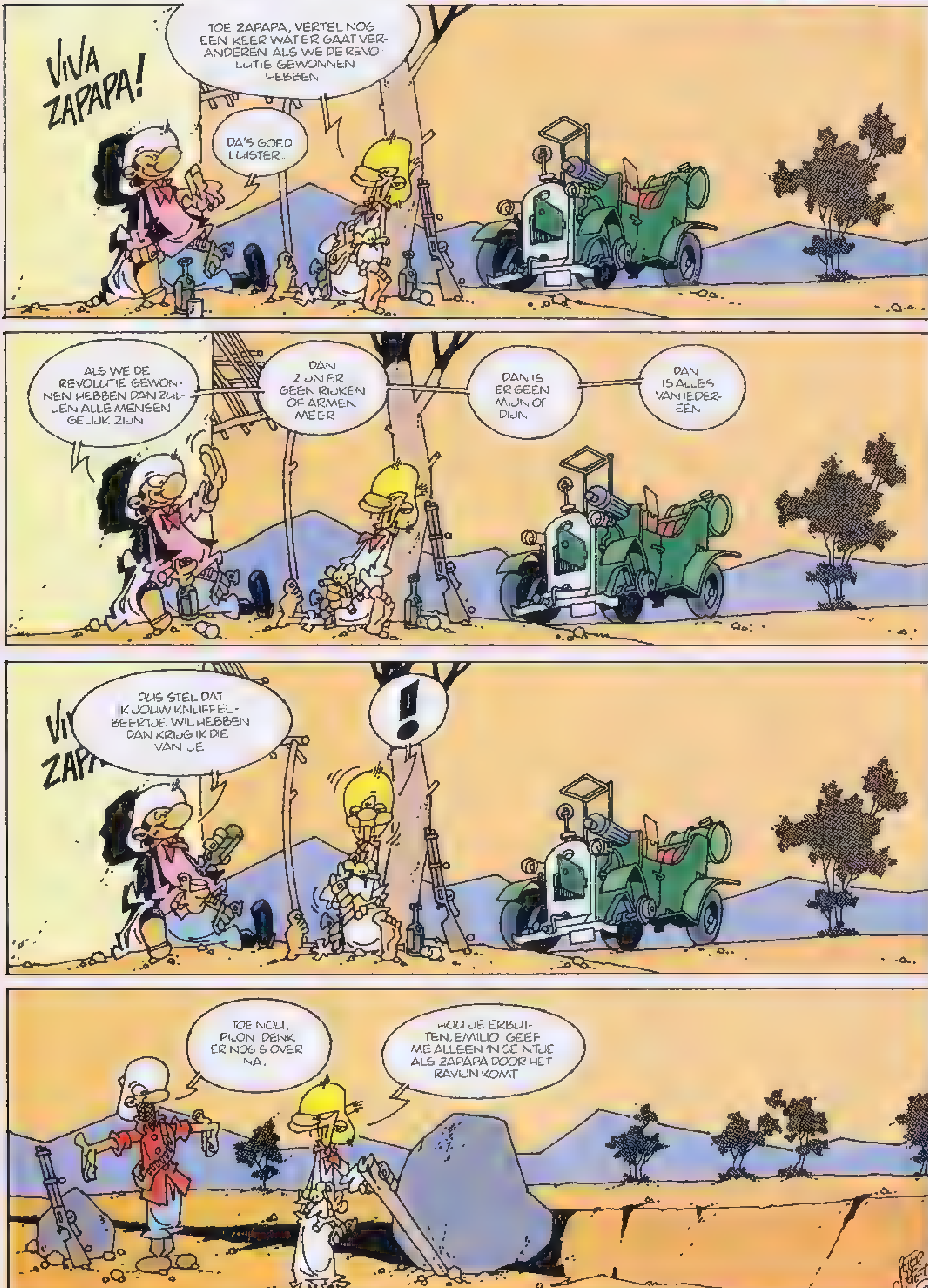
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

STRIPMAKERS AAN HET WOORD

Is in het stripverhaal vorm belangrijker dan inhoud? We stelden die vraag aan enkele auteurs.

«Een goede film is in de eerste plaats een goed verhaal, verder een goed verhaal en ten slotte een goed verhaal», zei de beroemde Franse acteur Jean Gabin. Is die opmerking ook van toepassing op het stripverhaal? We stelden die vraag aan drie van de populairste Nederlandstalige stripmakers.

— «Als je iets tot uitdrukking wilt brengen», legt **Joost Swarte** uit, «gebruik je soms extreme middelen. Je moet een beroep op de verbeelding doen. Als je de zaken op een al te vriendelijke manier voorstelt, loop je het gevaar dat de boodschap niet overkomt. Ik hou ervan om mooie tekeningen te maken en me zo helder mogelijk uit te drukken. Ik doe mijn best om te voorkomen dat een lezer me niet begrijpt. De mooie tekening is een soort lokmiddel, waarmee ik de nieuwsgierigheid wil prikkelen. Als een lezer op die manier in de val gelokt is, kan ik vertellen wat ik wil. Als je een beeld gebruikt dat niet aanslaat, krijg je niet de gelegenheid om je boodschap over te brengen.»

— «Naar mijn mening», zegt **Peter de Smet**, de geestelijke vader van 'Viva Zapapa', «moet een tekening eerder doeltreffend dan esthetisch zijn. Een stripverhaal is toch in de eerste plaats bedoeld om te lezen! Een prachtige tekening wekt nauwelijks de belangstelling als je geen interessant verhaal vertelt. Er is wel bewondering voor, maar geen aandacht. Maar als daarentegen het scenario goed en doordacht is, is de grafische uitwerking relatief van minder belang. Het gaat er niet om dat je mooie plaatjes tekent, maar dat ze een doeltreffende ondersteuning zijn van wat je wilt vertellen.»

— «Ik geloof dat expressiviteit belangrijker is dan esthetiek», zegt **Hec Leemans**, de scenarioschrijver van de avonturen van Nino. «Een eenvoudig verhaal vraagt om een eenvoudige tekenstijl, die het lezen niet te ingewikkeld maakt. Te veel esthetiek schrikt de gemiddelde stripliefhebber af, bij wie het vooral om het verhaal gaat. Een al te vergezochte, gecompliceerde tekenstijl valt uiteindelijk alleen in de smaak bij een klein groepje stripkenners... In Nederland en Vlaanderen, waar stripmakers vooral voor de grote dagbladen werken, moeten ze langlopende strips maken in een erg strak vertelritme. Vandaar dat de nadruk vooral op de handeling ligt. Het mooie tekenen komt pas op de tweede plaats. Ik denk dat het Nederlandstalige publiek meer behoefte heeft aan opwindende verhalen dan aan uiterst geraffineerd tekenwerk.»

Expressiviteit is belangrijker dan esthetiek, aldus Hec Leemans, de schrijver-tekenaar van «Kowalsky» en scenarioschrijver van de avonturen van «Nino», geïllustreerd door D. Stallaert.

DE WATERSPORTDAG '92

Een dag gratis watersport in heel Vlaanderen!

Op initiatief van **BLOSO** en **STUDIO BRUSSEL (BRT-RADIO)** en in samenwerking met een 8-tal watersportfederaties, wordt op 30 mei a.s. voor de vijfde keer aan alle inwoners van de vijf Vlaamse provincies de gelegenheid geboden om van **GRATIS INITIATIE** te genieten in een watersport naar keuze (windsurfen, zeilen, kano, roeien, kajak, waterski, zeilwagenrijden, speedsail, toervaart, duiken).

Deze initiatie, met als «ankerplaats» het strand van Knokke-Heist, zal worden omkaderd door tal van activiteiten, optredens en animatie. Diverse bekende Vlamingen zullen als aanvoerder fungeren van een watersporttak.

Waar het allemaal gaat gebeuren?

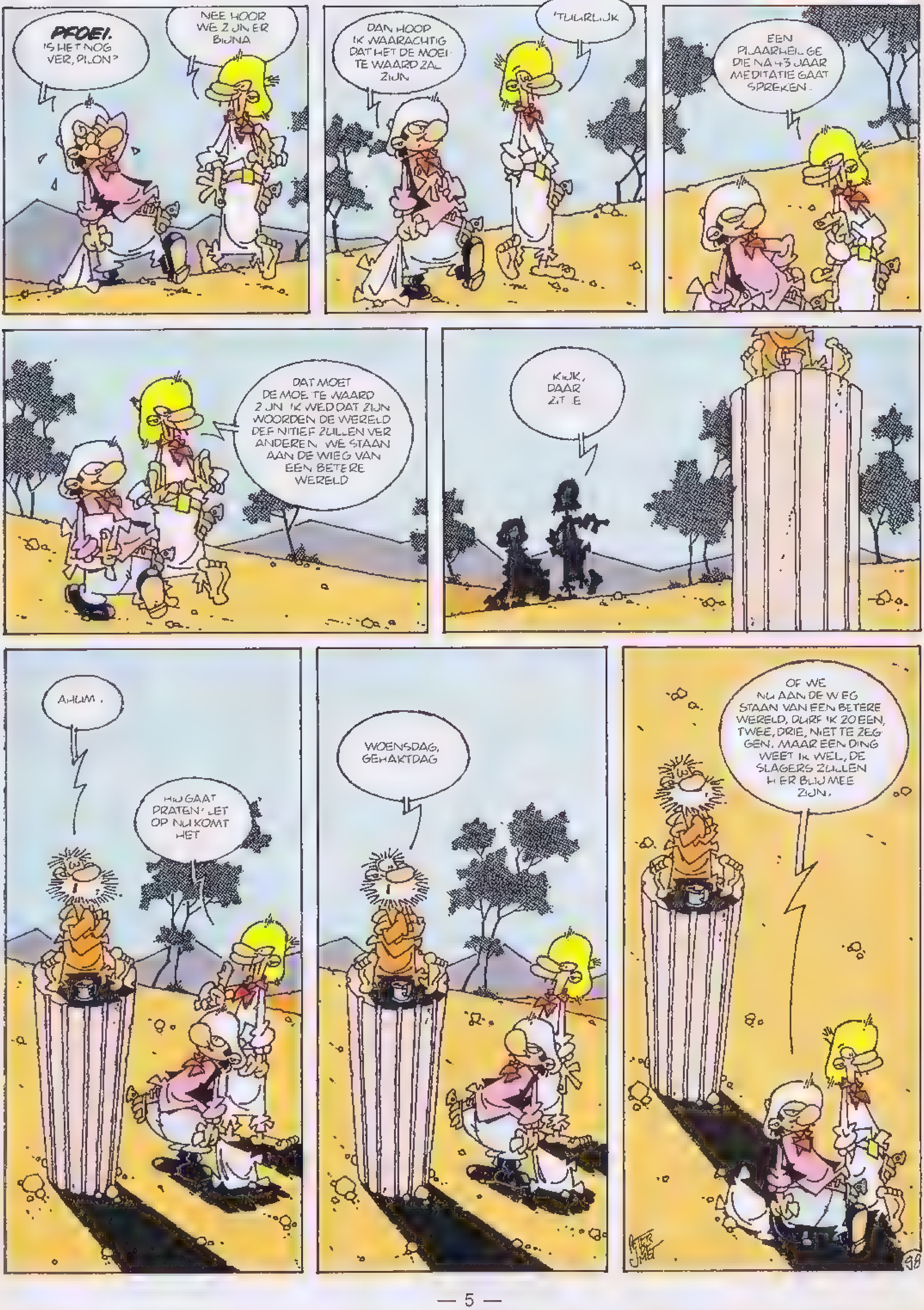
STUDIO BRUSSEL zorgt alvast voor de aankondigingsspot en de rechtstreekse uitzending op de dag zelf.

Verder kan je informatie vinden in de brochure van de **BLOSO**-sportkampen, via aankondigingen in alle sportcentra, affiches, kranten en tijdschriften.

Op zaterdag 30 mei wordt iedereen nat!

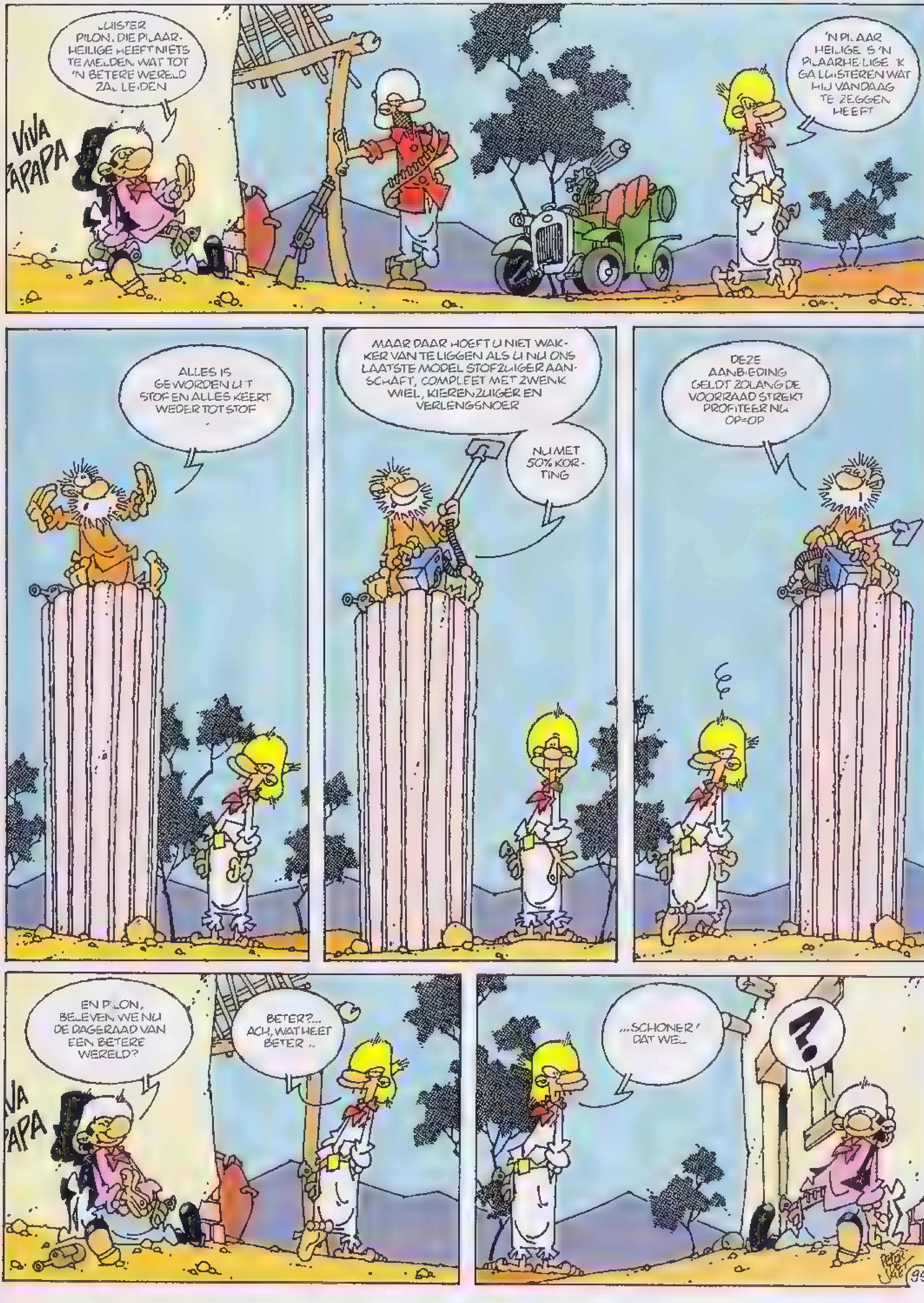
Studio Brussel — bloso — watersportdag

VIVA ZAPAPA

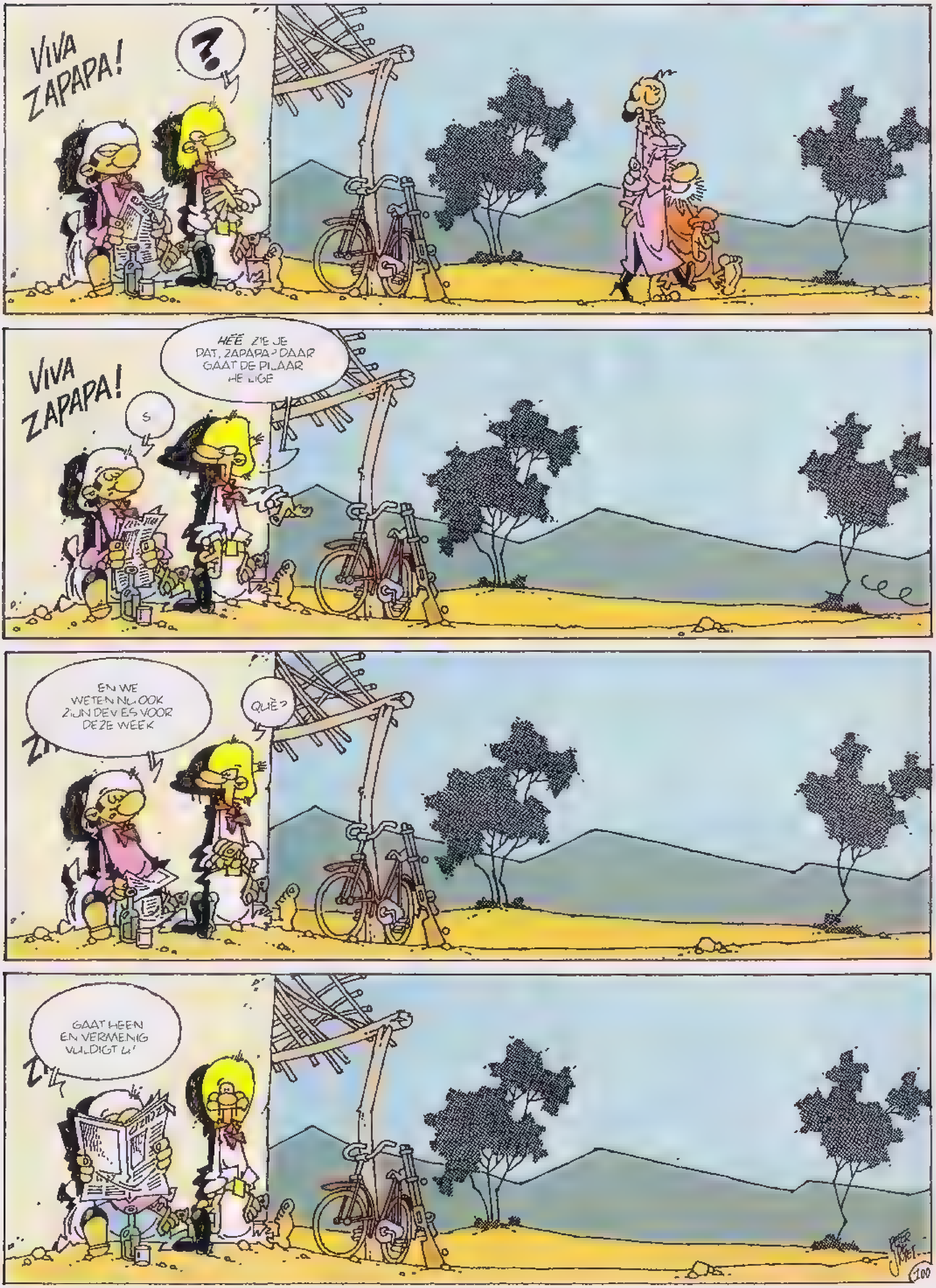

PFOEI. 'S HET NOG VER, PILON?
NEE HOOR WE ZIJN ER BIJNA
DAN HOOP IK WAARACHTIG DAT HET DE MOEITE WAARD ZAL ZIJN
'TUURLIJK
EEN PILAARHEILIGE DIE NA 43 JAAR MEDITATIE GAAT SPREKEN...
DAT MOET DE MOEITE WAARD ZIJN. IK WED DAT ZIJN WOORDEN DE WERELD DEFINITIEF ZULLEN VERANDEREN. WE STAAN AAN DE WIEG VAN EEN BETERE WERELD
KIJK, DAAR ZIT IE
AHUM.
HIJ GAAT PRATEN! LET OP NU KOMT HET
WOENSDAG, GEHAKTDAG
OF WE NU AAN DE WIEG STAAN VAN EEN BETERE WERELD, DURF IK ZO EEN, TWEE, DRIE, NIET TE ZEGGEN. MAAR EEN DING WEET IK WEL, DE SLAGERS ZULLEN HIER BLIJ MEE ZIJN.

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet — VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

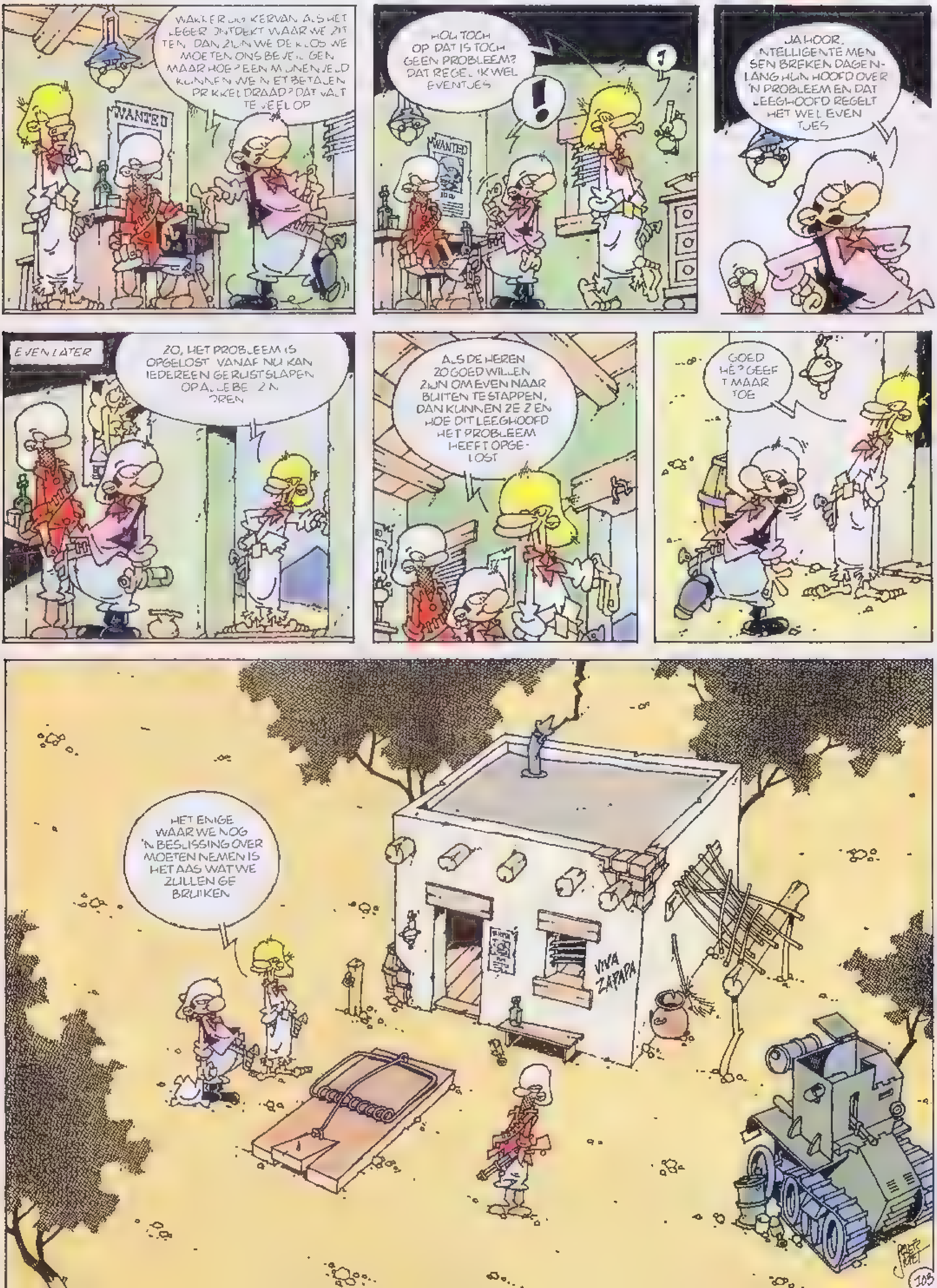
P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

P. de Smet

VIVA ZAPAPA

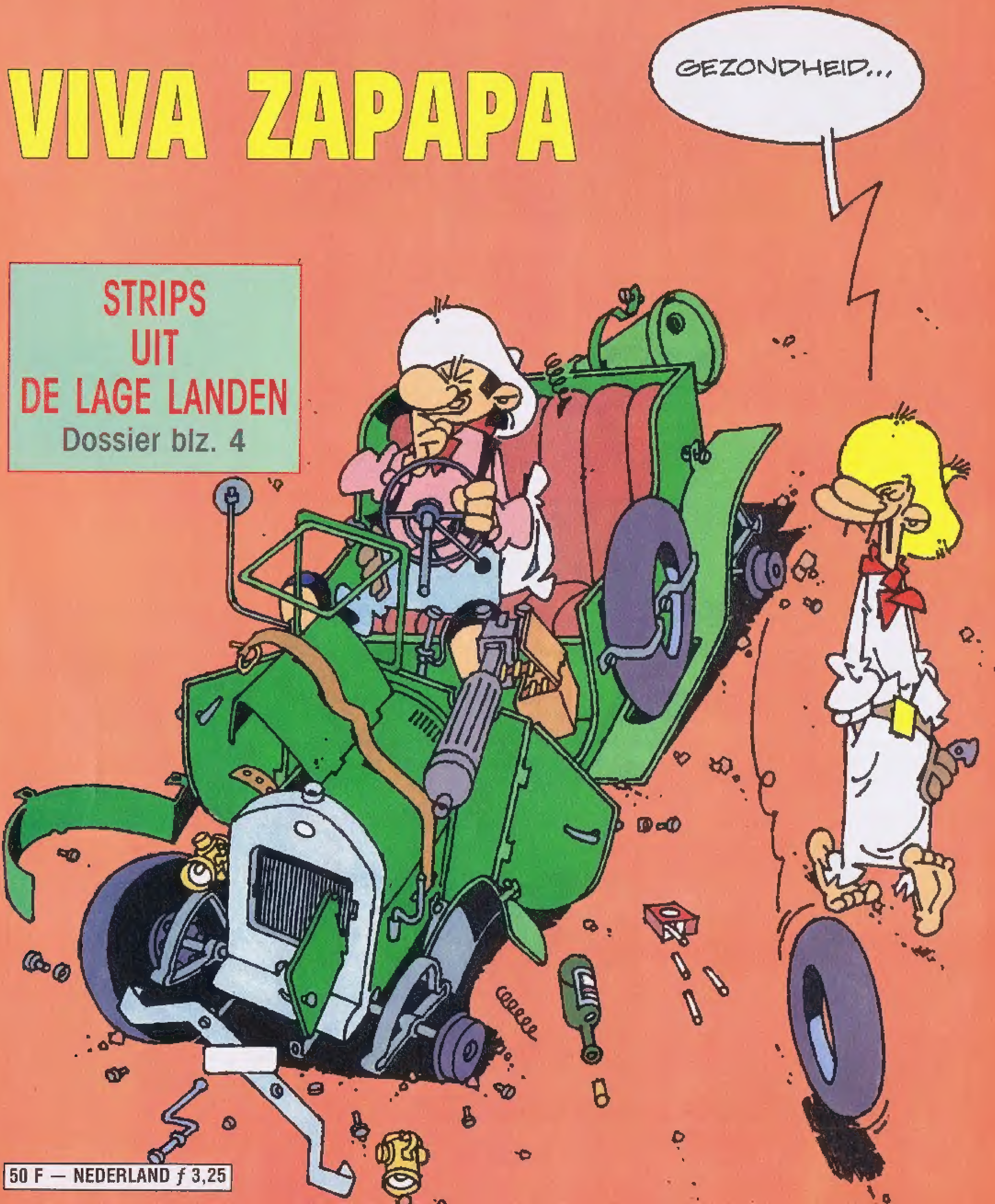

Nr 50/week 52
47e jaargang
15-12-92

kuifje

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT 77 JAAR

VIVA ZAPAPA

STRIPS UIT DE LAGE LANDEN
Dossier blz. 4

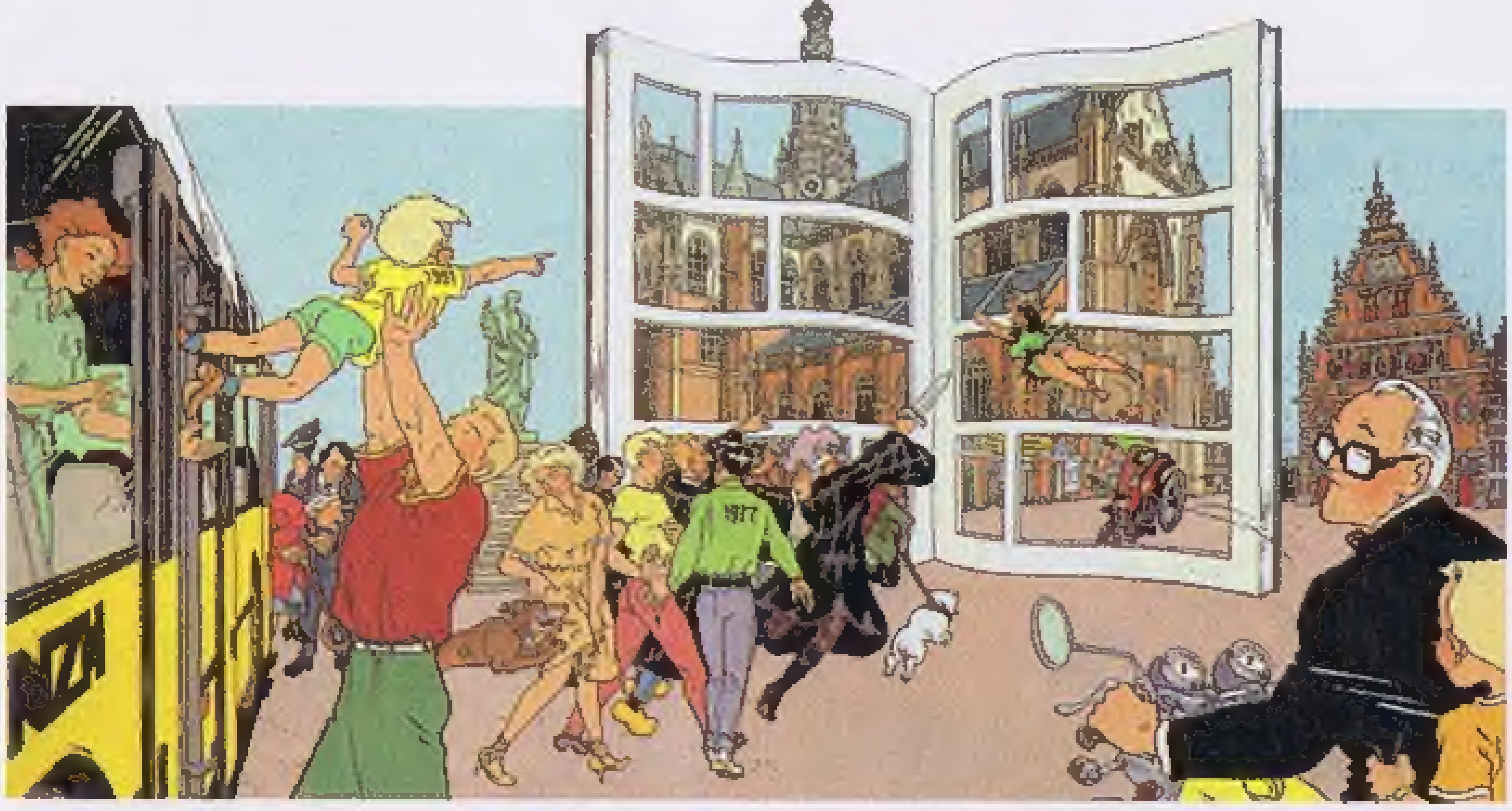
50 F — NEDERLAND ƒ 3,25

STRIPS IN NEDERLAND EN VLAANDEREN

Er loopt een geheimzinnige grens tussen Nederland en Vlaanderen, die niet door grensposten is aangegeven. Nederlanders en Vlamingen mogen dan dezelfde taal spreken, ze hebben hun eigen cultuur en ook op stripgebied is dat te merken. Waarom vinden immens populaire Vlaamse strips als Nero en Jommeke in Nederland nauwelijks lezers? En omgekeerd, waarom lopen Vlamingen niet warm voor de overpeinzingen van Heer Bommel en Tom Poes? Niemand weet het. In dit artikel geven we je een kort overzicht van twee stripculturen, die geografisch nauw aan elkaar verwant zijn maar in mentaliteit soms ver uit elkaar liggen.

Het Nederlandse stripverhaal vindt zijn oorsprong in de krant. De drie grote namen uit de jaren vijftig zijn **Pieter Kuhn** («Kapitein Rob»), **Hans G. Kresse** («Eric de Noorman») en **Marten Toonder** («Tom Poes»). De laatste richtte een eigen studio op, waar vele Nederlandse striptekenaars hun loopbaan begonnen. Tot de bekendste medewerkers behoorden tekenaar **Piet Wijn** en tekstschrijver **Lo Hartog van Banda.** Wijn verwierf grote bekendheid met zijn eigen reeks «Douwe Dabbert», een mengsel van sprookje en avonturenstrip. Banda is tegenwoordig een belangrijke leverancier van Lucky Luke-verhalen. Marten Toonder zelf beëindigde zijn carrière in 1986, toen hij na 11.768 afleveringen een punt zette achter «Tom Poes». In de reeks verhalen rond de slimme poes en de beer van stand riep hij een unieke, eigen wereld op waarin satire, legende en avontuur in elkaar overgaan.

Ook in Vlaanderen is de krant de bakermat van de stripcultuur en ook hier vallen drie namen: **Willy Vandersteen** («Suske & Wiske»), **Marc Sleen** («Nero») en **Bob De Moor.** Toch zijn er grote verschillen met de Nederlandse situatie. In Vlaanderen is de belangstelling voor de krantestrip groot gebleven. Nog altijd verschijnen veel populaire Vlaamse strips als dagstrip, bijvoorbeeld «Jommeke» van **Jef Nys,** «Bakelandt» van **Hec Leemans** (tekstschrijver van Nino – uitgeverij Lombard), «Kiekeboe» van **Merho** en «De Rode Ridder» van **Karel Biddeloo.** De laatste strip is een productie uit de studio die door Willy Vandersteen werd opgezet en waarin behalve «Suske & Wiske» o.a. ook «Jerom», «Bessy» en «Robert & Bertrand» werden en worden gemaakt. In Nederland is de krantestrip van eigen bodem grotendeels verdwenen. Tot de weinige succesvolle Nederlandse dagstrips behoren «Heinz/Dick Bosch» van **Windig & de Jong** en het humoristische werk van de zeer productieve **Toon van Driel** («FC Knudde», «De stamgasten»).

Theo van den Boogaard «Sjef van Oekel»

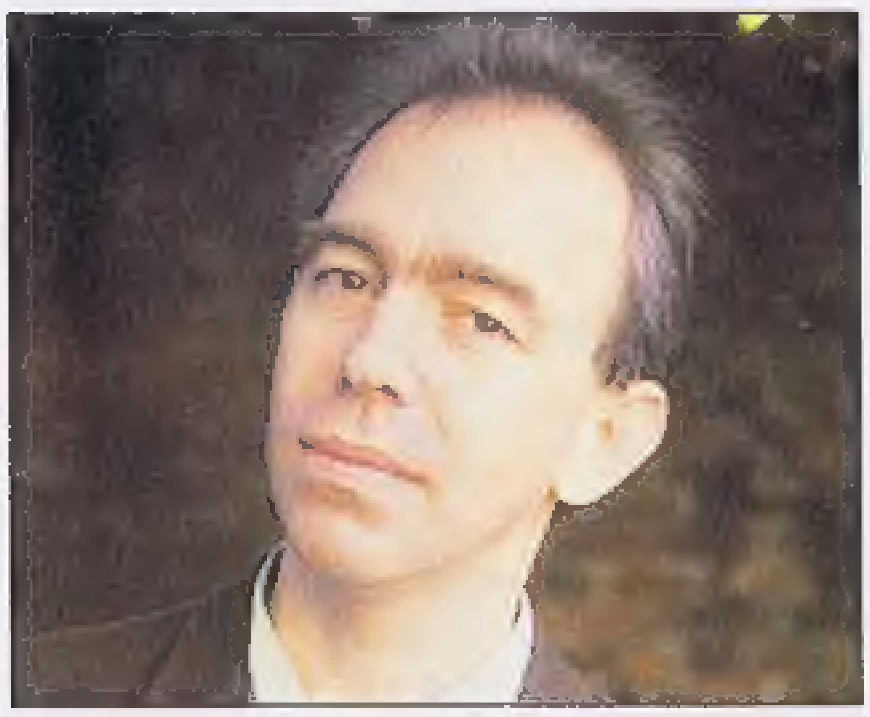
Gerrit de Jager

Een ander verschil met de Nederlandse situatie was de aanwezigheid van twee succesvolle weekbladen, **Kuifje** en **Robbedoes,** waar diverse Vlaamse tekenaars emplooi vonden. In Robbedoes verscheen de cowboypersiflage «Lucky Luke» van Maurice de Bevere alias Morris en Willy Vandersteen tekende tekende zijn mooiste «Suske & Wiske»-verhalen voor het weekblad Kuifje. Andere Vlamingen die rechtstreeks voor de grote Franstalige uitgeverijen **Lombard** en **Dupuis** gingen werken, zijn Arthur Berckmans, Ferry van Vosselen en William van Cutsem, respectievelijk onder de namen **Berck** («Sammy»), **Ferry** («Ian Kaledine») en **Vance** («XIII», «Bruce J. Hawker»). Hun werk komt als vertaling op de Nederlandstalige markt; hetzelfde geldt voor jonge Vlaamse tekenaars als **Marc van Oppen/Marvano** («De eeuwige oorlog») en **Eric Joris** («Chelsy»).

Pas in 1962 ontstond een Nederlandse tegenhanger van de Belgische jeugdbladen, namelijk het weekblad Pep. Medewerkers waren o.a. **Martin Lodewijk** («Agent 327»), **Daan Jippes** («Bernard Voorzichtig») en **Dick Matena** («De Argonautjes», «Grote Pyr»); later voegden **Peter de Smet** («De Generaal») en **Henk Kuijpers** («Franka») zich bij dat gezelschap. Hun werk toonde een sterke invloed van de Frans-Belgische school, met name van humoristische en semi-realistische tekenaars zoals Franquin en Tillieux. Op zijn beurt was deze «Pep-generatie» een voorbeeld voor jonge stripmakers, van wie **Gerrit de Jager** («De familie Doorzon», «Roel en zijn beestenboel») de belangrijkste is: een begenadigde humorist met sterk gestileerde tekenstijl en een scherp oog voor absurde situaties in de dagelijke werkelijkheid.

Een andere invloed op jonge tekenaars is het werk van **Joost Swarte** («Jopo de Pojo»), mede verantwoordelijk voor de bloei van de «klare lijn» in Nederland. Vertegenwoordigers van die stijl zijn **Theo van den Boogaard** («Sjef van Oekel»), **Jan Vervoort** («Elno»), **Eric Heuvel** («January Jones») en **Peter van Dongen.** Vlaamse «klare lijn»-tekenaars zijn – natuurlijk – **Bob De Moor** («Barelli») en **Dirk Stallaert** («Nino»), die van alle jonge tekenaars Hergé's meest rechtstreekse erfgenaam lijkt te zijn.

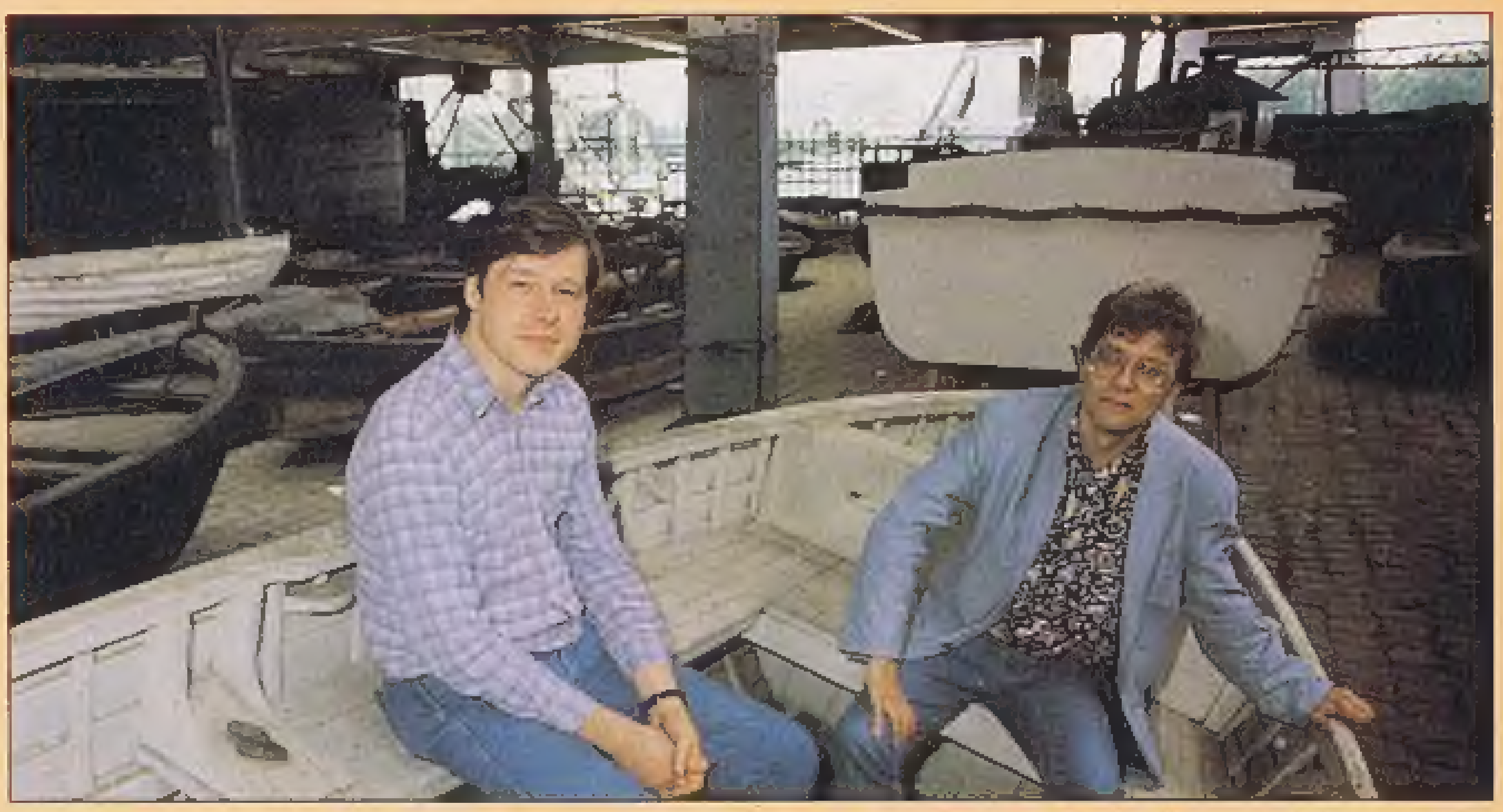
Van de leden van de Pep-generatie maakte Dick Matena de meest spectaculaire ontwikkeling door. Zijn eigenzinnige œuvre bereikte een hoogtepunt in de fictieve dubbelbiografie «Gauguin en Van Gogh», die getuigt van een groot vakmanschap als verteller, tekenaar en inkleurder. Het werk van Peter de Smet kenmerkt zich door een zeer persoonlijke humor, een strakke vormgeving en een grote consequentie. Het geeft blijk van een diep geworteld wantrouwen jegens elk menselijk streven, vooral als er een ideaal of hoger doel mee is gemoeid. Martin Lodewijk was de laatste jaren vooral actief als tekstschrijver, met name van de populaire reeks «Storm», die wordt getekend door de Engelsman Don Lawrence.
Als publicatiemogelijkheid voor striptekenaars moeten ten slotte ook de familiebladen worden genoemd, die enkele van de grootste stripsuccessen van de afgelopen jaren opleverden, zoals «Jan, Jans en de kinderen» van **Jan Kruis,** waarin de tekenaar zijn eigen gezin als uitgangspunt nam voor een zeer herkenbare kroniek van het wel en wee in een doorsnee Nederlands gezin. In Vlaanderen toonde vooral het weekblad Humo een goede neus voor tekentalent: tot de vaste medewerkers behoren naast **Joost Swarte** en **Ever Meulen** ook **Jan Bosschaert, Fritz van den Heuvel, Kamagurka** en **Herr Seele.**

Joost Swarte

Inmiddels heeft zich zowel in Vlaanderen als in Nederland een nieuwe generatie aangediend. Soms zelfverzekerd, vaak aarzelend: het is voor beginnende tekenaars moeilijk om «aan de bak» te komen, maar soms lukt het hen om door te breken naar een groot publiek. De afgelopen jaren publiceerde Lombard werk van **Paul Teng** («Sint-Vladimir») – uitgeverij Lombard, **Jack Staller** («The Black Hawk Line») – Lombard uitgaven en verschenen de avonturen van «Tom Carbon», getekend door **Luc Cromheecke,** de jongste vertegenwoordiger van de Vlaams-absurdistische traditie van Willy Vandersteen en Kamagurka. Want ondanks alle problemen op de stripmarkt geldt ook voor jonge striptekenaars dat het bloed kruipt waar het niet gaan kan...

Tekst en foto's P. van Oudheusden

D. Stallaert en H. Leemans

JAN KRUIS – Totdat in 1970 de eerste aflevering van «Jan, Jans en de kinderen» verscheen, was Jan Kruis meer illustrator dan striptekenaar. Zo maakte hij voor het weekblad Kuifje in 1965 enkele gags rond de vroegwijze baby «Gregor». Zijn werk geeft een geestig beeld van de veranderingen die de Nederlandse maatschappij in de afgelopen 20 jaar onderging.

HEC LEEMANS – Behalve tekstschrijver van «Nino» is Hec Leemans vooral bekend als tekenaar van «Bakelandt», een strip die is geïnspireerd op de gelijknamige 19de-eeuwse Vlaming, die als rover en vrijheidsstrijder tot een legende uitgroeide. Daarnaast tekent hij de thriller «Kowalsky».

DICK MATENA Dick Matena's loopbaan als tekenaar is grillig en veelzijdig. Hij tekende verhalen voor kinderen en volwassenen in vele genres. De laatste jaren hield hij zich bezig met een reeks bewerkingen van oude Nederlandse jeugdboeken («Kruimeltje», «Dik Trom», «Pietje Bell») en tekende hij dubbelbiografieën van Van Gogh/Gauguin en Mozart/Casanova (uitgeverij Lombard).

MINCK OOSTERVEER/WILLEM RITSTIER – Zoals vele jonge tekenaars begonnen de makers van «Claudia Brucken» hun carrière in een amateurblad, waarvan ze ook redactieleden waren. Willem Ritstier produceerde daarnaast humoristische strips («Gaaibaai»). Samen maken ze ook de krantestrip «Jack Pott», die in het Algemeen Dagblad verschijnt.

PETER DE SMET – Hoewel hij vele andere verhalen («Joris PK», «Het Hopmysterie», «Morgenster en Durandel») heeft getekend, berust de roem van Peter de Smet vooral op «De Generaal», de strip waarmee hij in 1971 debuteerde en die hij nog altijd voorzet. Daarnaast maakt hij voor uitgeverij Lombard «Viva Zapapa», waarin een groepje revolutionairen met meer ijver dan inzicht werkt aan een betere toekomst.

DIRK STALLAERT – In 1991 verraste Dirk Stallaert stripliefhebbers in binnen- en buitenland met een debuutalbum, «De reis naar Amerika», dat blijk gaf van een groot inzicht in de «klare lijn» en de erfenis van Hergé. In het tweede verhaal van «Nino», «De prinses van Manhattan», bevestigde hij dat hij terecht geldt als een van de grote talenten van de Vlaamse strip.

JACK STALLER – Na een succesvolle loopbaan als illustrator besloot Jack Staller striptekenaar te worden om op die manier gestalte te geven aan zijn liefde voor oude vliegtuigen en verre landen. Het resultaat was «The Black Hawk Line», een spannende avonturenreeks waarvan inmiddels drie delen bij uitgeverij Lombard verschenen zijn.

PAUL TENG – In zijn verhalen trekt Paul Teng partij voor groepen die door de geschiedenis onder de voet werden gelopen, zoals de Amerikaanse Indianen in «Delgadito». Uitgeverij Lombard vroeg hem een scenario van de Russische schrijver Volkoff uit te werken: «Sint Vladimir, De stralende zon». Hun samenwerking wordt voortgezet met een biografie van prins Alexander Nevski.

P. Teng

VIVA ZAPAPA: Peter de Smet

8917-42/48/50-53		Gag [1]
8917	Voorplaat	
9002-12/14-22/30/42-50/52		Gag [1]
9013	Zonder titel1-2	
9051	Zonder titel1-3	
9101-03/13/16/28/30/34/39/42		Gag [1]
9114	Zonder titel1-3	
9115	Zonder titel 1-2	
9131	Zonder titel 1-4	
9132	Zonder titel 1-2	
9147	Zonder titel 1-2	
9203/06/07/10/18/21/25/29/30/36/41/50		Gag [1]
9250	Voorplaat	

Album nr. 1 Lombard 1990
Album nr. 2 Lombard 1991